Mihail Bica

Vara îngerului fără aripi

Mihail Bica

VARA ÎNGERULUI FĂRĂ ARIPI

MIHAIL BICA

Debut editorial:

– Clepsidra spartă – haiku-uri (plachetă), Editura Ambasador, Târgu-Mureş, 1999.

Publică:

– Rănile tăcerii (haiku-uri şi poeme în versuri albe), Editura Nigredo, Arad, 2007.

– Nori în derivă (proză scurtă), Editura Nigredo, Arad, 2009.

– Jurnal silvestru în fărâme, Editura Mark House, Gheorgheni, 2011.

– Ierbar, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012.

Prezent în antologii:

– Antologia de haiku — Constanța, 2001.

– Bucurii efemere — Târgu-Mureş, 2002.

– Aromă de nea — Editura Ardealul, Târgu-Mureş, 2003.

– Salutându-l pe Basho — Cartea Festivalului Mondial de haiku, Mamaia, 2005, Editura Boldaş, Constanța.

– Antologia de poezie şi comentarii — Valentina Becart, Editura Pan Europe, Iaşi, 2008.

– Antologia vinovatelor plăceri (vol. I) — Asociația Culturală Maria Domina, Bucureşti, 2010.

Mihail Bica

VARA ÎNGERULUI FĂRĂ ARIPI

Editura Napoca Star
2013

Editura NAPOCA STAR
Piața Mihai Viteazul nr. 34/35, ap. 19
e-mail: contact@napocastar.ro
www.edituranapocastar.ro
tel./fax: 0264/432.547
mobil: 0761/711.484, 0740/167.461
Director: Dinu Virgil Ureche

Coperta I:
Katsushika Hokusai, ***Boy on Munt Fuji*** **(1839)**

Fotografiile din prezenta carte, precum şi haiku-urile sunt realizate de către autor (Mihail Bica); transpunerea lor în haishinuri: Mihail Bica

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BICA, MIHAIL
Vara îngerului fără aripi / Mihail Bica. - Cluj Napoca : Napoca Star, 2013
Bibliogr.
ISBN 978-973-647-959-5

821.135.1-1

Tehnoredactarea şi corectura aparțin autorului

Motto:

„Copacii înmugureau, păsările ciripeau, iarba era umedă – întreg pământul strălucea. Şi dintr-o dată eu eram copacii, şi florile, şi păsările, şi iarba…
Şi nu mai exista niciun eu“

(Kahlil Gibran – *Portret în peniță)*

Partea I-a

Umbra muntelui

Motto:

„întocmai ca zmeul
care s-a rupt de sfoara lui –
cu zburdălnicie
duhul tinereții mele
şi-a luat zborul spre cer“

(Ishikawa Takuboku, 1885-
1912)

„de-ai putea măcar
încuie uşa
când vine bătrânețea
să-i spui: nu-i nimeni acasă
şi să nu dai ochii cu ea“

(Poem anonim din
Kokinshu)

Scurtă lămurire

Interviul de mai jos se compune, în fapt, din două părți: o primă parte – răspunsurile la întrebările 1-17 – mi-a fost solicitată de un redactor al unei reviste de haiku din Târgu-Mureş…

A doua parte a interviului – răspunsurile la întrebările: 18-30 – s-a petrecut după nouă ani de la prima(!), de data asta răspunzând întrebărilor unui ziarist de la o revistă de cultură din Chişinău.

Din pricini ştiute numai de redactorii şefi ai acestor publicații, niciunul dintre interviuri nu a apărut!

Redau, cu prilejul plămădirii acestei cărți, cele două părți îmbinate, închegate, sper, într-unul singur.

Incluzând acest dialog între o persoană care întreabă şi una care oferă răspunsuri, am considerat că schimbul de idei nefiind contradictoriu ci unul complementar, poate fi lesne considerat ca fiind un monolog pe idei felurite, constituind, până la urmă, o unitate: autorul şi viața.

Găsesc de cuviință să fac mențiunea că divagarea despre haiku, aferentă întrebării numărul 2, nu este cuprinsă în interviul inițial, deşi o amplă expunere din parte-mi, despre acest subiect, a avut loc; nu s-a consemnat însă de către reporter din motive de spațiu, fapt despre care acesta m-a şi prevenit de la bun început.

Am ținut să comit această extensie, pe tema liricii nipone, acum, dintr-o foarte mare iubire a mea față de această specie literară de obârşie din Țara Soarelui – Răsare…

B.M.

PORNIND DE LA UN INTERVIU…

1) Data şi locul naşterii? Zodia?

– Sunt născut la 28 septembrie 1950, în Sângeorgiu de Pădure. Ca zodie sunt, prin urmare, Balanță.

… Îmi amintesc, adeseori, cu cât patos recita tata poezia lui George Coşbuc – Mama:

„Pe malul apei se-mpletesc
Cărări ce duc la moară,
Acolo mamă te zăresc
Pe tine-ntr-o căscioară…“

A fost singura poezie pe care a ştiut-o pe dinafară… cu poticneli… şi mi-o recita cel mai frecvent la un pahar de vin; aceste versuri îi evocau, desigur, anii copilăriei, petrecuți pe malul Târnavei-Mici, în casa din chirpici – situată la circa douăzeci de metri de apa liniştitului şi curatului, pe-atunci, râu, la vreo o sută de metri de principalul afluent al său: Cuşmed.

La mijloc de secol XX, într-un sfârşit de răpciune ploios, tot pe malul Târnavei dar la câteva case în aval față de căscioara bunicului, mă iveam şi eu pe lumea asta în scârțâitul carelor trase de boi, aducând porumbul cules de pe holde, căruțe trecând alene pe lângă casa noastră cu ferestrele prăfuite, având obloanele cu vopseaua albastră scorojită.

Poezia mai sus amintită am îndrăgit-o şi eu, recitând-o mai apoi, ca elev, cu prilejul unor festivități la Căminul cultural al comunei noastre.

Cu aceeaşi pasiune şi alean, în împrejurările deja amintite, tata nu uita să ne cânte cu o vădită plăcere şi emoție romanța: „De ce m-ați dus de lângă voi?“ după poezia „Bătrâni“ a lui Octavian Goga. Mai târziu am aflat că acest cântec îi evoca anii ’40 când, datorită

evenimentelor istorice (Dictatul de la Viena), a fost nevoit a se refugia în România.

Parcă îl văd şi îl aud cum, cu ochii săi albaştri înlăcrimaţi, cânta din tot sufletul: „… Să fi rămas fecior la plug/ Să fi rămas la coasă…“

Peste puţini ani, ne-am mutat de lângă bunicii dinspre tata – deci şi de lângă Târnavă – venind, de data asta, lângă bunicii materni: departe de râu, în schimb aproape de dealurile înalte, cultivate, pe-atunci, cu viţă de vie, împodobite cu livezi multe, cu păduri pe coamă, ierburi fragede şi flori de câmp la tot pasul.

Dintre primele flori de care îmi aduc aminte se numără: cele galbene-aurii ale păpădiei, florile albe ale urzicii-moarte, precum şi florile de pătlagină. Aceste plante mi-au rămas în memorie şi datorită jucăriilor confecţionate din ele, cu multă migală, de către bunicul din Joseni – aşa se numea pe-atunci strada noastră.

Îmi amintesc când, la prima coasă, mă chemă lângă el, pe brazda de iarbă aromată, după ce termină de bătut lama coasei pe ileul adânc înfipt în pământul reavăn încă, după ce a fost descoperit de iarba grasă.

Aşezaţi pe valul de iarbă tăiată, mă învaţă secretul împletirii unei plase misterioase de prins… balene, din tulpinile lungi ale pătlaginii; mai apoi, îmi arată cum să înşir inele, din tulpinile fragile ale păpădiei, pentru un lanţ taman potrivit legării neastâmpăratei juninci Boglar; apoi, din florile mari, albe, de urzică moartă, îmi înfăţişează cum pot confecţiona o morişcă bună de alungat ţânţarii nesătui...

Totul îmi dăinuie în memoria vizuală, auditivă şi olfactivă: verdele intens al ierbii contrastând puternic cu galbenul florilor de păpădii de sub bolta de azur a lui florar, trilul de piţigoi, mierle şi, din când în când, cântecul cucului – învăluite toate într-o mireasmă de neuitat a ierbii proaspăt cosită.

Mult a mai trebuit să lucreze tata până să pună pe picioare noua noastră gospodărie…

Casa în care ne mutaserăm era veche şi neîncăpătoare, grădina părăginită, cu gardurile dărăpănate. Aşa încât, demolarea casei vechi şi construirea uneia noi erau vitale, imperioase.

Aveam şapte ani când, în sfârşit, această năzuinţă a părinţilor mei a putut fi începută, la înfăptuirea acestui vis contribuind şi aflarea unui loc de muncă stabil de către tata, sursă sigură de venit.

Pentru refacerea împrejmuirii grădinii, materialul cel mai la îndemână era nuiaua: de fag, carpen, alun… provenind din crângul din creasta dealului.

Într-una din zilele însorite de prier, tata mă luă şi pe mine în „expediţia“ menită să se soldeze cu procurarea materialului trebuincios împletirii gardului.

Aceasta a fost prima mea întâlnire cu pădurea în toată măreţia ei!

… Trezită la viaţă, sub razele călduţe ale soarelui primăvăratic, crângul freamătă de mister, de zvonuri, cu totul altele decât cele ştiute de pe malul Târnavei.

Triluri de păsări se aud de pretutindeni, fluturi multicolori se ivesc la tot pasul, bondari şi albine zumzăie deasupra creştetului, în timp ce noi păşim pe covorul de frunze ruginii, foşnitoare.

Ici-acolo se revarsă insule multicolore de: toporaşi, măseaua-ciutei, ghiocei, păştiţe, creasta-cocoşului, sângele-voinicului; şi câte alte nu mai erau, dar tata nu mai are răbdare să mi le mai prezinte: trebuie să treacă la tăierea nuielelor!

Întinde vestonul pe covorul de frunze uscate, apoi mă îndeamnă să mă aşez. Cu mânecile cămeşii suflecate, începe să taie de zor, cu toporu-i bine ascuţit, exemplare tinere de vergi potrivite împletiturii gardului, lovind când în dreapta, când în stânga, retezând exemplarele zvelte, fără prea multe ramuri.

Se opreşte să răsufle, apoi îmi face semn să vin lângă el: îmi spune să adun în două grămezi, pe potecă, nuielele tăiate şi curăţate de ramuri – să fac o grămadă mare, pentru el, una mai mică, cât oi putea duce, pentru mine.

După ce le-am strâns, ajutat fiind şi de tata, cu el în frunte, purtând în cârcă sarcinile nu tocmai uşoare, sub apăsarea greutăţii

acestora, cu capetele plecate, atenți doar la cărare, ne îndreptăm către marginea pădurii.

Nu se mai aude concertul păsărilor, nici zumzetul bondarilor – doar hârşâitul nuielelor trase pe pământul uscat al pădurii, precum şi foşnetul frunzelor uscate răvăşite în urma noastră.

Păşesc cu capul plecat, la mică distanță de tata, apăsat puternic de povara de pe spinare, pare-se prea multă pentru umerii mei încă firavi.

La un moment dat, simțindu-mi gâtul amorțit, mă opresc, ridic capul – tata niciunde! Parcă l-a înghițit pădurea… Nu-mi vine să cred ochilor!

Undeva, în dreapta mea, o ciocănitoare aflată pe un trunchi de gorun uscat, găunos, se uită mirată de apariția mea prin acele locuri; apoi, îşi continuă tirul în rafale scurte.

Cu urechile ciulite ascult orice zgomot: doar-doar am să aud vreun semnal de la tata; dar – nimic! Un fior rece îmi săgetă şira spinării. Vreau să strig dar mă abțin: doar sunt băiat mare!

Îmi continui drumul oprindu-mă des, trăgând cu urechea, scrutând pădurea, aşteptând ca tata să apară subit, aşa cum şi dispăruse.

Brusc, mi se face frică. Depun sarcina şi încep să alerg în dreapta şi în stânga, căutând să ies din pădure: zadarnic însă…

După o vreme, pierd cărarea cu grămada mea de nuiele: iată-mă singur, rătăcit de-a binelea în codru!

Deodată, din depărtare, aud strigăte agitate, repetate, vocea semănând vag cu cea a tatei. Țipetele vin din diferite direcții: Mihaaaiii!...Mihaiii!...

Îi răspund cu glasul gâtuit de emoție, însă nu mă aude; dar, într-un târziu ne auzim…

De-acolo, de departe, tata încearcă să-mi spună, cu o voce pe care nu o mai recunosc, să stau pe loc şi să-i răspund la strigăte.

După minute în şir, care mi s-au părut ore, leoarcă de sudoare şi cu fața lividă, apare tata; venind în goană către mine, mă smulge din locul în care îl aşteptam înmărmurit, mă ia în brațele-i vânjoase, mă strânge la piept ocrotitor, sărutându-mă cu ochii în lacrimi.

(...De-atunci, peste decenii, ori de câte ori mi s-a întâmplat în cariera-mi silvică să am necazuri, dificultăți, întotdeauna i-am simțit îmbrățişarea ocrotitoare, salvatoare; şi n-au fost puține astfel de momente anevoioase!).

Bucuroşi, amândoi, că ne-am regăsit, tata mă roagă ca odată ajunşi acasă să nu pomenesc mamei de pățania noastră.

Autoritară, grijulie şi foarte drastică, aceasta i-ar fi creat zile fripte, cu siguranță...

Suntem încă departe de casă, sus pe deal, când o zărim pe mama în capătul grădinii făcându-ne semn cu mâna.

Ajunşi în ogradă, suntem primiți ca nişte învingători, alături de mama fiind şi sora-mea de o şchioapă, mergând împleticită după noi.

În bucătărie, ne aşteaptă clătite calde, umplute cu urdă şi mărar…

2) Ce înseamnă haiku-ul pentru dumneavoastră?

– Pentru mine, haiku-ul înseamnă dublă dragoste: iubirea de cuvinte şi de Natură.

„Nu am talent, am o tulburare. Cuvântul îmi vine greu în condei.
Îl şterg de zece ori şi tot nu l-am găsit…
Mă sângeră fraza, mă doare…“

(Tudor Arghezi – „Talentul meu“)

2.1. Începuturi

Îmi vine în minte rostirea unui autor francez: „Dragostea de cuvinte naşte poeme.“ Cât adevăr!..

În fond, orice dragoste, mai devreme sau mai târziu, te face să te simți alt om, dornic de a comunica, de a-ți exterioriza şi împărtăşi trăirile, sentimentele înălțătoare, dătătoare de nebănuite elanuri, făuritoare de aripi.

Copil fiind, am îndrăgit natura: dealul, livezile, pădurile. Orice clipă de răgaz îmi aducea o mare bucurie, fiindcă mă puteam retrage, singur, doar cu mine însumi, în exuberanta viață vegetală care pulsa lângă mine.

Mai târziu, iubind cititul, am devenit un frecvent client al bibliotecii şcolare şi comunale. Savuram orice scriere beletristică, luptându-mă aprig cu pătrunderea înțelesului cuvintelor. (În familie şi în mediul în care am copilărit am vorbit doar limba maghiară!).

Atunci când alți copii se desfătau cu alte îndeletniciri specifice vârstei lor – jocuri, dansuri, fragile idile, eu mă retrăgeam în livadă şi pitulat sub bolți de frunze, citeam cărți, fel şi fel, pe nerăsuflate.

După o vreme, în primele clase de liceu, am năzuit să am biblioteca mea proprie. Posibilitățile financiare ale familiei nu permiteau prea dese cheltuieli pentru înfăptuirea acestui vis al meu. Aşa încât, pentru a putea avea cărțile dorite, în vacanțele de vară participam, sporadic, la diverse munci ziliere, apoi cu banii dobândiți alergam la cele două librării ale satului pentru a-mi procura cărțile preferate.

În acei îndepărtați ani mi-au intrat în posesie: Caracterele(vol. I şi II), de La Bruyére, precum şi Confesiunile unui hoinar singuratic, de J.-J. Rousseau (trei volume), ambele lucrări apărute în B.P.T.; apoi: Convorbirile Goethe – Eckermann...

Tot de-atunci dețin şi un foarte bine realizat atlas botanic color: Mic atlas de plante din flora R.S.R., lucrare care mi-a însoțit copilăria, apoi cariera silvică, ajutându-mă la recunoaşterea multor specii de plante şi flori din flora spontană.

Frumosul din natură şi faptul estetic al scrierilor beletristice mi-au sensibilizat sufletul avid de curat, gingaş, frumos şi autentic.

Această stare m-a determinat să simt nevoia de a-mi împărtăşi trăirile prin scris, fapt care s-a şi întâmplat prin notații destul de frecvente într-un jurnal ținut timp de mai bine de treizeci şi nouă de ani.

Mai târziu, la maturitate, din preaplinul sufletului meu, am aşternut adeseori gânduri spre publicare în unele cotidiene şi reviste

săptămânale târgu-mureşene: mini eseuri, poeme; acestea au fost semnate cu pseudonimul: Brânduşa Silvan.

Fiind frecvent şi fervent client al librăriilor, la finele anilor ’80 am găsit într-unul din rafturile unei librării săteşti lucrarea: Interferenţe lirice, de Florin Vasiliu şi Brânduşa Steiciuc.

Cumpărând-o, mai apoi citind-o cu foarte mare interes, sufletului meu i s-a dezvăluit o nouă lume mirifică; cea a liricii nipone, fermecându-mă cu deosebire **haiku-ul**! *Făcând cunoştinţă cu aceste bijuterii lirice, am rămas definitiv îndrăgostit de ineditul şi de uriaşa putere de sugestie a acestora.*

Această chintesenţă de poezie a venit exact la timpul potrivit pentru a-mi umple şi lumina sufletul însetat de lirismul unei asemenea scrieri.

Nu peste mult timp, am luat legătura cu unul dintre autorii acestei cărţi – Florin Vasiliu, din Bucureşti – înfiripând şi o corespondenţă sporadică cu acesta. La acea dată, Florin Vasiliu era preşedintele Societăţii Române de haiku din Bucureşti şi redactor şef al revistei Haiku. Mi-a propus să devin membru al grupării, ceea am acceptat cu mare satisfacţie.

Mai apoi, am aflat de existenţa unei alte grupări de iubitori de poezie şi artă japoneză, taman pe malul Pontului Euxin (Societatea de haiku din Constanţa).

Aici preşedinte era profesorul Ion Codrescu. Am luat legătura şi cu el, telefonic, apoi prin intermediul unei corespondenţe asidue, am stabilit o relaţie amicală soldată cu înscrierea mea în Societatea condusă de acesta; am fost invitat, pentru prima oară, să iau parte la Colocviul din anul 1995. Am subscris la invitaţie, bazându-mă pe prietenia şi sinceritatea conducătorului Societăţii.

Impresia primului meu contact cu haijinii (poeţii de haiku), la un colocviu, a fost covârşitoare!

Frecventând, mai apoi, aceste întruniri, dragostea, ataşamentul meu faţă de poemul haiku s-a aprofundat. Mulţumită noii mele pasiuni mi-am făurit multe prietenii cu iubitorii acestei poezii, bărbaţi şi femei din toată ţara, cu felurite îndeletniciri profesionale: oameni sensibili, mari iubitori ai frumosului natural.

Prin haiku am pătruns în tainele budismului, în special în cele ale filozofiei zen, cea propovăduitoare de virtuți ca: armonia, detaşarea, acceptarea, altruismul, iubirea aproapelui, înțelegerea, prietenia, modestia, ataşamentul, curajul, nepermisiv în schimb, această filozofie, la vanități, oprimări, laşități, inflexibilitate, prejudecată, violență.

Prin haiku am cunoscut mai îndeaproape alte arte nipone precum: ikebana, ceremonia ceaiului, bonsai, bonkei, origami…

Şi, peste toate, am învățat că:… poezia este nimic; iar nimicul este poezie; ce pare simplu e de fapt complicat şi că orice fenomen complex în realitate este copilăresc de simplu!

M-am străduit să observ pătrunzător lucrurile mărunte din preajma mea, să acord maximă atenție aparentului neimportant, derizoriului – acestea atât de importante fiind totuşi…

Mi-am dat seama că pentru a înțelege specificul liricii japoneze este util şi potrivit a mă familiariza nu doar cu aspectele formale ale haiku-ului, ci şi cu starea mentală şi sufletească a poetului nipon.

Astfel, prin lecturi, m-am apropiat de ceea ce este mai caracteristic sufletului poetului din Țara Soarelui -Răsare; am priceput că este cu folos să mă minunez de orice lucru am în fața ochilor, să nu îl judec şi să nu îl compar, ci să îl iau aşa cum este, privindu-l doar cu atenție, amănunțit şi cu multă răbdare.

Haiku-ul mi-a oferit o lecție de supremă concizie, de dragoste de natură, precum şi de sensibilitate delicată şi rafinată.

Am realizat că poetul de haiku foloseşte o claviatură destul de restrânsă... „dar câte vijelii de sunete ştie să facă auzite în simpla cădere a unei frunze de toamnă, câtă ştiință a inefabilului, câtă putere de esențializare a dramelor omeneşti!" (Vasile Nicolescu).

„…Curând ei umblă cu-n toiag la brâu
disprețuiți şi ocoliți de toți –
aşa e întotdeauna bătrânețea
ne mâniem pe viața trecătoare
dar nu putem îndrepta nimic"
(Yamanoue Okura, 660-733)

2.2. Despre lirica niponă

„când poezia m-a văzut
a început să strige:
– hai să ne cununăm, să ne cununăm!“

(Yamanokuchi Baru: Cununie, 1903)

2.2.1. Generalități

Poemele japoneze în formă fixă sunt poezie fără poezie – o poezie fără canoanele stilistice occidentale, în schimb cu alte reguli mult mai dure.

Poemele: tanka, renku, haiku sunt poezii fără retorism, obiective şi austere: o artă redusă la observația naturii.

În fond, această poezie nu se scrie cu vorbe, ci se trăieşte – este o cale de inițiere.

Poeții japonezi au descoperit esențialul: poezia este numai sugestie – nimic nu spune, totul se ascunde în...golul dintre un gol şi altul!

... Nimic nu pare mai simplu decât să compui un poem haiku, cu atât mai mult cu cât această poezie nu are înălțime, ci numai adâncime.

A compune haiku veritabil este aproape imposibil…

2.2.2. Genuri

2.2.2.1.Tanka *(termenul modern pentru „waka“):*

„ce mare lucru-i viața
deloc nu dăinuie mai mult
ca roua ce se zvântă –
bucuros o schimb pe-o noapte
petrecută cu cea dragă“

(Ki No Temnori, anul: 890)

Poemul tanka (waka) este o bijuterie lirică de 31 de silabe repartizate în cinci versuri de câte 3-5-7-7-7 silabe, având o mare densitate a expresiei şi cu o pronunţată putere de sugestie.

Fenomenul tanka acoperă peste un mileniu de existenţă, constituind preocuparea de bază a zeci de generaţii de poeţi şi hrană spirituală a tot atâtor generaţii de cititori, destui împăraţi japonezi părăsindu-şi tronul pentru a i se dedica pe viaţă.

Un aspect deloc de neglijat este faptul că poemul tanka izvodeşte din structura sa, asemenea mitului biblic al naşterii Femeii din coasta primului bărbat, o nouă specie de poezie, mai scurtă, dar cu o dezvoltare şi ecou mai largi – haik-ul!

Poetul Fujiwara Teika (1162-1241) recomandă studiul antologiilor, dar cu evitarea tendinţei de a adopta stilul vechilor poeme.

Aceste poeme datorită scurtimii lor îl obligă pe poet să-şi concentreze la maximum conţinutul ideatic într-o expresie sintetică, încât fiecare poet are libertatea de a-şi scrie versurile doar cât să încapă pe spaţiul… unei frunze de sakura (cam cât o frunză de cireş!).

Ceea ce deosebeşte poemul tanka de o propoziţie în proză cu acelaşi număr de silabe (31) este articulaţia internă a poemului. Un bun poem tanka este bazat pe profunzimea spiritului tanka, adică pe cuvinte potrivite, sugestive, gânduri, idei şi imagini văzute sau trăite. „Între cuvânt şi spiritul tanka trebuie să fie o perfectă coordonare precum sunt aripile unei păsări în timpul zborului“ (Teika).

Prin poezie (tanka) poţi face să sune elegant şi graţios oricât de teribil, de neplăcut ar fi un lucru, o fiinţă, o stare.

„sufletul mi-e plin
de suferinţă, viaţa
nu mai are sens
dar îmi este dragă luna
acestui miez de noapte“

(Împăratul-retras, Sanjo)

2.2.2.2. Renga (renku):

„Există grădini în care piciorul nu calcă, unde numai ochiului i se îngăduie să se plimbe, unde numai ideile se întâlnesc şi se îmbrăţişează: acestea sunt austerele ***grădini de zen.***
O grădină zen se citeşte ca un poem, din care doar câteva semistihuri ar fi scrise, şi ale cărui rânduri nescrise ar trebui completate de priceperea cititorului.
Autorul unei grădini zen ştie că funcţia poetului nu e de a simţi inspiraţia de unul singur, ci de a o trezi în sufletul cititorului.
În aparenta ei despuiere, grădina zen conţine potenţial toate anotimpurile anului, toate peisajele lumii, toate nuanţele sufletului"
(Michel Tournier, METEORII)

Acest gen de poezie, numită şi haikai-no-renga; renku; poem – în – lanţ; poezie-în-lanţ-legată… se compune, practic, din mai multe poeme tanka, scrise de un autor sau de către mai mulţi, sau din poeme tanka alternând cu poeme haiku.

Clasificare:

a) după numărul de autori:

– alcătuit de un singur autor: ***solo renga*** *sau* ***dokugin renga*** *(gunsaku – trei poeme tanka, plus trei haiku-uri, intercalate, compuse de către un singur autor);*

–… doi autori: ***ryogin renga*** *(tanrenga – cel mai scurt renku, în fapt, o tanka compusă de către doi autor);*

–… trei autori: ***sangin renga****;*

–… patru autori: ***yongin renga****;*

b) după numărul de micropoeme componente:

– şase micropoeme sau mai multe (12; 18; 50…): ***rengay****;*

– douăzeci de micropoeme: ***nijuin renga****;*

– treizeci şi şase…: ***kasen renga****; în cazul ryogin-kasen-renga survin schimbări (cel care a alcătuit tristihul va alcătui, de aici începând, distihul)la: strofele 6-7; 18-19; şi 30-31.*

– o sută…: ***hyakuin renga.***

Alte forme ale liricii nipone:

– sedoka – poezie în formă fixă alcătuită din 6 versuri, respectiv: 5-7-7; 5-7-7, în total 38 de silabe; aceasta este mai rar întâlnită decât tanka.

– hanka (Închinare) – unul sau mai multe poeme tanka cu caracter rezumativ la un poem mai lung.

2.2.2.3. Haiku-ul:

„câtă grabă pe rouă –
nu vrea să zăbovească
în această lume păcătoasă“

(Kobayashi Issa, 1763-1829)

În secolul al XVI-lea Yamazaki Sokan constată că, ici-colo câte un tristih, din renku, luat izolat conține simțiri de o clipă de o factură deosebită, o secvență scurtă din filmul universului care ne înconjoară dar care ascunde o trăire profundă sau trezeşte alta ce reverberează continuu emoții, sentimente noi.

Acesta separă prima strofă, numită hokku, din haikai-no-renga, o formă comică de renga, dându-i noii forme denumirea de: ***haikai****, conferind acestuia un statut de sine stătător, înlăturându-i, totodată, nota de facilitate.*

Poetul care va curăța haikai-ul de umor şi facil, dându-i forma consacrată, cunoscută astăzi drept haiku, ridicând această poezie la o adevărată culme estetică, va fi Matsuo Basho.

Conform preceptelor lui Basho, un bun poem haiku trebuie ca în interiorul lui să unească un principiu de stabilitate, de eternitate (fueki), vast ca marea şi profund ca liniştea, şi prezența unui eveniment (ryuko), a unui accident subit şi limitat în timp, adesea un fapt banal, precum: țipătul unei păsări sau saltul în apă al unei broaşte...

Versul nu trebuie să scânteieze de o strălucire prea vie; trebuie acoperit acest aspect natural, discret, de către sabi (o tentă asemănătoare patinei anilor), preferată de artişti şi maeştrii ceremoniei ceaiului. Nuanțele unei idei sau descrieri trebuie să fie

arcuite cu finețe, delicatețe, prin lipsă de dispreț față de aparentele nimicuri (hosomi) şi exprimate cu o artă ce izvorăşte cu emoție, cu simpatie, față de natură, față de oameni (shiori).

Mult mai târziu, în secolul al XIX-lea, datorită poetului Masaoka Shiki, micropoemul capătă denumirea de haiku, rezultată prin combinația dintre termenul de haikai cu cel de hokku, denumire care, mai apoi, se va consacra în literatura universală.

Haiku-ul îşi trage seva din fenomenalitatea naturii care se constituie ca principală sursă tematica micropoemului.

Răsăritul soarelui din oceanul fără capăt şi bucuria unei zile noi, explozia mută a mugurilor ca semn al reînnoirii vieții vegetale şi totodată reînceperea unui nou ciclu în lumea planetei, loc al desfăşurării unei diversități uriaşe de fenomene la care poetul haijin este martor: susurul necontenit al apelor, adierea molcomă a vântului, foşnetul discret al frunzelor, concertul plin de farmec al păsărilor, zgomotele de tot felul ce se contopesc în atmosfera de mister a pădurii, zborul pitoresc al fluturilor, baletul grațios al florilor ce iau cele mai felurite înfățişări, ruginiul toamnei, vraja primei ninsori, viața cu multiplele-i fațete, naşterea, dragostea, suferința, despărțirea, dorul, aşteptarea, moartea cea veşnic de lângă noi – toate acestea, şi multe altele, se regăsesc în tristihurile haiku-ului.

Din zestrea esteticii haiku fac parte o serie de noțiuni, introduse de Basho – principii izvorâte din filozofia zen.

Iată câteva dintre acestea: uşurința, dezinvoltura, subtilitatea, altruismul, singurătatea, resemnarea, tăcerea, nerațioalitatea(paradoxul), contradicția, umorul, libertatea, curajul, dragostea…

Cu prilejul participărilor mele la colocviile Societății de haiku de la Constanța, mai apoi la cele de la Târgu-Mureş (Clubul „Bucurii efemere"), mi-am însuşit o serie de idei şi recomandări privind scrierea acestor micropoeme, cunoştințe pe care le-am completat, mai târziu, cu studiul unor lucrări din domeniu, efectuând consemnări pe marginea fiecărei cărți sau reviste citite.

În continuare, redau o bună parte din aceste notații, gândindu-mă că, poate, ele vor fi de folos unora din cititorii mei interesați, iubitori și ei ai acestui gen de poezie…

Unele dintre acestea sunt, poate, ușor repetitive, dar ele vor să sublinieze importanța introducerii acelor nuanțe în compunerea micropoemului.

2.2.2.3.1. Spicuiri din carnetul meu de haiku.

„Meditați asupra notațiilor în liniște și singurătate, ceea ce trebuie se va transforma în haiku-ul vostru“ (un maestru haiku…)

– haiku-ul: terțină, fiecare vers având respectiv: 5-7-5 silabe;

– dacă nu se respectă schema 5-7-5, suma să rămână 17 (maximum 21 de silabe);

– după versul 1 sau 2, pauză (kireji: –) iar în interiorul textului să nu fie prezente alte forme de punctuație;

– simplitate extremă a formei, fără nicio figură de stil;

– esența haiku-ului: natura privită într-un mod paradoxal;

– în cuprinsul poemului trebuie să existe un cuvânt sezonal (kigo) pentru a marca anotimpul, acest cuvânt accentuând legătura dintre poet și sezon;

– prezența omului în natură nu trebuie să aibă nimic dominator: omul este egalul firului de iarbă, al fluturelui, al frunzei… important este fragmentul, fărâma, mai puțin întregul; omul trebuie să se purifice prin sărăcie exterioară, dar trebuie să fie de o mare bogăție interioară, spirituală; trebuie pășit pe calea libertății prin altruism, resemnare prin umor, simplitate, curajul de a accepta destinul așa cum este;

– haijinul este poetul care este în stare să contemple un simplu obiect până când acesta devine poem!

– din punct de vedere estetic haiku-ul trebuie să aibă: patina vremii, poezia spațiului gol, austeritate, ușurință, dezinvoltură, firesc, reducere la esențe, blânda înțelegere a lumii, poezia misterului, vremelnicia;

– haiku-ul nu trebuie să aibă: titlu, verbele să fie cât mai puține (acestea să fie la timpul prezent, să nu se folosească pronumele personal, a nu se folosi propoziții întregi în cele trei versuri;

– ordinea recomandabilă a imaginilor: primul vers – o perspectivă amplă, al doilea – o privire de interes mediu, al treilea: o concluzie-surpriză;

– a se folosi paradoxul, jocurile de cuvinte;

– a se scrie despre imposibil într-un mod obişnuit;

– a se studia orice religie, orice filozofie;

– a se evita referințele personale, intime;

– cuvintele să aibă un înveliş umil, versurile să nu rimeze; de preferință haiku-ul să se încheie cu un substantiv;

– haiku-urile reuşite se nasc în mod spontan, într-un moment de surpriză, de emoție profundă în fața naturii;

– folosiți imagini care evocă izolarea rustică, sărăcia acceptată (sabi), apoi: imagini care evocă misterul singurătății (yugen); folosiți imagini din natură, nu din mediul social;

– orice referință la propria-ți persoană este permisă doar cu mari rezerve; faceți acest lucru aluziv: „un bătrân“, „un poet“...;

– cuvintele să aibă un înțeles modest, să nu strălucească; a se evita majuscula!

– adevăratul haiku ne arată lumea aşa cum aceasta ni se dezvăluie atunci când scăpăm de propriul nostru eu;

– forța poemului haiku constă în ceea ce se omite;

– haiku-ul este poezia bucuriei, fără emoția bucuriei, a tristeții fără umbra tristeții;

– înainte de a fi un haiku, acesta trebuie să fie un poem;

– haiku-ul este departe de orice literatură şi de orice elocvență zadarnică; impresiile sunt scurte, elementare, puternice; poemul trebuie să ne ajute să putem fixa ceea ce este cel mai mic, cel mai subtil;

– haiku-ul îşi are rădăcinile în paradox, fiind o poezie fără cuvinte;

– un haiku se scrie atunci când, contemplând natura, uităm de noi înşine şi ajungem să percepem un fel de nimb care luceşte, scânteiază;

– în simplitate există multă eleganță; un haiku este o senzație pură – poemul îşi are sursa în senzația lirică bruscă, instantanee, înainte ca gândirea sau pasiunea să o poată orienta;

– ca autor, nu concluzionați: lăsați asta în seama cititorului; dumneavoastră trebuie doar să relatați în mod cât mai neutru, cât mai simplu;

– haiku-ul să nu aibă încărcătură metaforică;

– scrieți despre natură aşa cum este ea; alegeți cu grijă fiecare cuvânt, preferând cuvintele care exprimă clar ceea ce simțiți;

– amintiți-vă că haiku-ul este precum un deget care arată luna; dar dacă degetul este înzorzonat cu bijuterii, nu se poate vedea astrul, ochiul privitorului fiind captivat de giuvaeruri;

– haiku-ul este simplitate afirmată prin cuvinte simple; el este eternitate într-un moment;

– poemul trebuie să sugereze despre ceea ce este vorba şi nu să povestească despre acele lucruri;

– una din cerințele haiku-ului este aceea de a face simțită prezența poetului, dar numai într-un mod sugerat, ca o parte naturală a scenei sau a experienței;

– pentru a scrie haiku-uri trebuie să te identifici cu natura, să simți mişcările ei cele mai intime şi să preschimbi această trăire în cuvinte;

– un haiku din inimă are mai multă greutate decât unul din erudiție; el rămâne o formă a liricii despre natură;

– cele mai bune haiku-uri sunt cele care conțin un aspect de venerație şi înfiorare;

– haiku-ul este o poezie a concentrației imaginii în detaliu, în fragment; dacă vezi cum arată un lucru, auzi cum sună şi poți să aranjezi în aşa fel cuvintele încât şi alți oameni să vadă şi să audă acelaşi lucru, înseamnă că poți să scrii haiku;

– acest poem nu descrie, nu interpretează o impresie, o anumită stare de spirit, o emoție, ci pur şi simplu o spune cât mai direct, evitând abstracțiunile, metaforele, comparațiile sau epitetele: el rămâne o poezie a substantivelor sau poemul fără cuvinte;

– supune-te naturii şi întoarce-te la ea!

– pentru a scrie haiku este nevoie de bunătate combinată cu sensibilitate față de frumusețea şi unicitatea fiecărui moment;

– intensitatea şi juxtapunerea imaginilor în haiku sunt de mare importanță; ele se leagă şi se stimulează una pe cealaltă şi, din această mişcare, apare frumusețea imaginii; cu cât intensitatea tensiunii dintre imagini este mai contrastantă, cu atât valoarea haiku-ului este mai mare;

– misterul haiku-ului: poate transfera experiența pe care poetul nu o descrie; haiku-ul, poezia în general, dacă nu vine la fel de natural ca frunzele dintr-un pom, atunci ar fi mai bine dacă nu ar mai veni!

– cuvintele sezonale sunt cheia poemului haiku;

– structura poemului este binară: în prima parte se prezintă experiența autorului, situația în care se dezvoltă uimirea sa; partea a doua ne arată o întâmplare care intensifică dar, în acelaşi timp, rezolvă tensiunea;

– economia de cuvinte este fascinantă căci face posibilă implicarea unui gând profund fără a-l exprima;

– esența poemului haiku: armonie şi contrast, momentul prezent, contopirea cu universul, ritmul interior al versurilor;

– maniera de abordare a haiku-ului necesită o continuă cufundare a propriei persoane în lucruri;

– un haiku pentru ca să fie autentic trebuie să fie rodul unei iluminări – satori –, un extaz al lucrului observat şi al observatorului; trebuie să existe un consens, o contopire între haiku şi inima poetului şi nu între haiku şi intelect sau rațiune;

– arta haiku-ului constă în prinderea esenței interioare a oricărui loc obişnuit, a fenomenului de fiecare zi, să atingi acel nerv interior al vieții, al existenței, care pătrunde în faptul cel mai neînsemnat şi cel mai plat;

– haiku-ul este pretutindeni, este un dar; vine către tine fără să te anunțe şi în tăcere – intră în acea tăcere: acolo locuieşte!;

– sensul profund al unui poem poate să nu datoreze nimic înțelesului cuvintelor care îl compun(!);

– fără dulcegării, imaginile să fie cât mai contrastante;

– a se evita redundanța (abundența inutilă de expresii);

– haiku-ul redă frumusețea lucrurilor simple şi comune, sentimentul nestatornic al identității personale, percepția clară a lucrurilor din natură;

– haiku-ul conține un moment de viață prins într-o expresie de înaltă valoare poetică şi de mare concizie, având capacitatea de a evoca şi amplifica în mintea cititorului imagini noi; poemele trebuie să se remarce prin alăturare surprinzătoare a două lucruri diferite, prin ambiguitatea semnificației, printr-o frumusețe austeră, simplitate şi singurătate;

– numeşte, nu descrie!

– eliberată de figuri de stil, poezia îşi păstrează substanța prin cuvinte simple dar încărcate de sugestii şi sinceritate;

– haiku-ul măreşte detaliul, clipa, le dă grandoare; este genul de literatură din care literaturizarea este complet exclusă: efectul estetic este pus în evidență prin elemente mai rafinate decât figura de stil; poetul de haiku trebuie să cunoască direct o gamă largă de subiecte din natură; mirifice momente-haiku se pot obține prin contemplarea atentă a naturii, dar şi a aşa-ziselor forme inferioare de viață;

– haiku-ul nu se îndepărtează de lucruri, ci pătrunde în ele: să intri în obiecte, să le percepi viața delicată, să le simți vibrația, apoi poezia se va naşte de la sine atunci când tu şi obiectul veți deveni una!

– adevăratul haiku este sincer, nu obscur, abstract sau intelectual;

– haiku-ul vine după „moartea gândului", este precum identificarea unui diamant pe plajă!

– haiku-ul se relevă pe sine în tăcere şi nu țipând ca un slogan: există trăiri care, pentru a fi auzite trebuie strigate, pentru altele ajunge să fie doar şoptite; haiku-ul nu suportă nici măcar a fi şoptit: el poate fi doar sugerat; el, poemul se iveşte tăcut, iar dacă suntem ocupați, aşteaptă puțin, apoi pleacă... – el este o stare a spiritului;

– haiku-ul este ceea ce se întâmplă aici şi acum; el nu este un gând bogat redus la o formă scurtă, ci un eveniment scurt care găseşte dintr-o trăsătură forma sa justă;

– este minunat să descoperi o clipă de tulburătoare frumuseţe în natură; nu este uşor ca să surprinzi în câteva cuvinte esenţa acestei frumuseţi, dar şi mai greu este să o exprimi într-un mod concis;

– arată, nu descrie!

– tot ce ne înconjoară merită mai multă atenţie din partea noastră: fiecare lucru, mic sau, mare, atunci când îl privim, pare că participă la starea noastră sufletească, ne vorbeşte şi ne face să nu ne simţim singuri;

– un haiku este bun în funcţie de ceea ce ne face să simţim;

– cititorul simte bucuria sau tristeţea fără ca tu să-i spui explicit, deoarece înseşi lucrurile creează o imagine veselă sau tristă;

– poetul de haiku îţi dă o schiţă sumară şi te lasă să adaugi detaliile; poemul-haiku ne spune ceva ce noi am ştiut tot timpul, dar nu am ştiut că ştiam!

– în haiku piatra de încercare este să impresionezi prin cuvinte simple; lipsa semnelor de punctuaţie, în interiorul şi la capătul poemului, permite cititorului să reflecteze liber asupra a ceea ce se sugerează în poem;

– haiku-ul faţă de poemul clasic, obişnuit, este ca o picătură de parfum faţă de un coş cu flori!

– haiku-ul se compune din trei versuri, născute nu făcute, purtate ani de zile, adesea inconştient, filtrând, poate, ani de patimi, rezumând în ele versuri multe, nescrise;

– aranjarea cuvintelor în 5-7-5 silabe nu duce la un poem haiku: forma reprezintă doar învelişul poemului; estetica şi spiritul formei dau cu adevărat calitatea de haiku a unui poem;

– haiku-ul este linişte redusă la tăcere: liniştea fiind lumească iar tăcerea metafizică: liniştea e plină de zarva lumii, tăcerea este vuietul din adâncul începuturilor;

– haiku-ul este efemer ca respiraţia dar fundamental ca aceasta;

– haiku-ul este oroarea de cuvinte multe, de excesul de literaturizare; el este un tip de lirism esenţializat;

– „figura de stil“ care şi-a dobândit dreptul la prezenţă în haiku este elipsa (cezura), deoarece ceea ce poetul tace este tot atât de important ca şi ceea ce poetul afirmă;

– chiar 17 silabe sunt prea multe atunci când sentimentul este acut; marea calitate a poeziei japoneze constă în deosebita ei putere de sugestie;

– la început cu valoare pur structurală de a tăia poemul în două, mai apoi cu valoare structural-estetică de despărțire a elementului etern de cel efemer – acesta este rolul kireji-ului (cezura);

– un haiku este istoria emoțională a unei clipe;

– spiritul haiku trebuie să apară neaşteptat şi sclipitor precum lumina unui fulger;

– cel care de-a lungul întregi sale vieți creează între trei şi cinci haiku-uri, acela este un haijin; cel care ajunge la zece, acela se poate numi maestru! (Basho);

– haiku-ul este o chemare pentru a regăsi dialogul nostru cu natura;

– fiecare cuvânt dintr-un haiku trebuie să-şi justifice existența, prezența;

– poemul poate fi o secvență dintr-o propoziție din care verbele şi adjectivele au plecat, lăsând loc tăcerii, golului, singurătății, misterului;

– un haiku este ca o pietricică aruncată în „fântâna minții“ cititorului, producându-i asociații de idei şi sentimente;

– o poezie lipsită de sinceritatea sentimentelor nu poate fi o poezie bună;

– haiku-ul este istoria emoțională a unei clipe;

– haiku-ul: minipoem cu formă fixă, sau liberă, remarcându-se prin: simplitate, mister, eleganță, prezența (fie şi sugerată) a anotimpului, sensibilitatea față de lucruri şi ființe;

– cezura: pauza rezultată grafic prin liniuță, două puncte, punct şi virgulă, trei puncte, arătând ruptura, taina, schimbarea registrului observației, a gândirii, iluminarea, legătura subtilă sau directă dintre lucruri; această linie de pauză accentuează imaginile, sporeşte efectul, delimitează contrastul;

– inefabilul şi sugestia sunt esența poemelor: tanka, renku şi haiku;

– compunerea de poeme haiku dezvoltă gândirea, simțirile, spiritul;

– un haiku se scrie singur atunci când uităm de noi înşine;

– mulți dintre cei care citesc haiku simt şi au deschis apetitul pentru a-l scrie; scurtimea poemului nu este un gând bogat redus la o formă scurtă, ci un eveniment scurt care-şi găseşte dintr-o dată expresia;

– „kotobagaki“: date privind apartenența autorului la un curent literar, sau şcoală poetică, alte lucrări publicate, împrejurările în care a fost scris poemul, precizări privind sensul poemului;

– poemul haiku este o piatră mică aruncată pe suprafața liniştită a unui lac uriaş; cercul de pe suprafața apei se măreşte necontenit – această mică bijuterie lirică provoacă, asemenea cercului de pe suprafața apei, varii şi bogate interpretări, comentarii şi sugestii; a nu se uita că cercul de apă ajuns la maluri creează o nouă undă: unda de întoarcere!

– în haiku: „fueki“ (etern) este simbolizat prin elemente eterne ale naturii, (marea, luna, muntele, lacul, iar „ryuko“, prin cele efemere (nori, ceață, vânt ploaie, fluturi, flori…);

– poemul haiku este arta de a nu exprima totul, de a nu fi exhaustiv în discursul poetic, ci de a „forța“ cititorul să-şi găsească resursele şi căile de a prelungi actul creației poetice declanşate de autor;

– în haiku dispar două dintre funcțiile fundamentale ale scriiturii clasice: descrierea şi definirea; haiku-ul se completează de către cititor în intimitatea lecturii;

– haiku-ul are această proprietate fantasmagorică: îți închipui că îl poți face tu însuți, cu uşurință;

– în haiku trebuie mai întâi să expui esența ideii poetice şi să-l laşi pe cititor să-şi imagineze restul; ambiția secretă a haiku-ului este aceea de a alchimiza cele mai banale întâmplări, de a preface în aur prozodic fiecare moment al trecerii noastre prin lume:

„melcule fiindcă trebuie să plec
păzeşte-mi casa
împreună cu privighetoarea“
(Issa)

– haiku-ul este o lentilă pusă să micşoreze totul, până la esenţe;

– iluminarea, momentul de graţie care produce haiku-ul, este încărcat de sublim şi mister (yugen), de simplitate şi eleganţă (sabi) precum şi de sensibilitate la lucrurile fragile (nosomi);

– şocul resimţit la lectura unui haiku reuşit sau bucuria de a-l compune nu se pot compara; scurtimea haiku-ului devine explozivă într-un evantai de sensuri; autorul de haiku nu se poate ascunde după multe cuvinte sau procedee stilistice, masca lui fiind atât de transparentă încât îi poţi zări chipul sufletesc;

– în haiku mai multe lucruri sunt subînţelese decât exprimate, mai multe lucruri sunt ascunse decât aparente;

– în spatele simplităţii haiku-ului se ascunde o estetică care se lasă revelată doar pentru cei care cred că poezia înseamnă şi altceva decât ceea ce înseamnă poezia clasică, antropocentristă;

– sugerarea unui peisaj, a unui cadru sau moment, punerea alături a două sau trei imagini, doar în câteva cuvinte, necesită stăpânirea unei tehnici de scriere care cu greu se poate dobândi;

– să tratezi un lucru într-un anumit număr de silabe, constituie o provocare literară care te stimulează să alegi mai bine cuvintele şi te determină să-ţi extinzi, să-ţi îmbogăţeşti vocabularul;

– un tablou clar realizat prin cuvinte lucrează asupra imaginaţiei, stârneşte gândirea; haiku-ul este simplitate fără exces de cuvinte, fără intelectualizări, totul reducându-se la esenţial: este poezia unui singur moment;

– un haiku izbutit, departe de a constitui ceva minor, tinde a personifica însăşi poezia;

– haiku-ul se caracterizează printr-o mare concentraţie lirică şi o extremă puritate stilistică a versurilor şlefuite până la incandescenţă;

– când citim un haiku bun şi gândim că şi noi l-am fi putut scrie, acesta înseamnă că poemul preexista în noi;

– punctuaţia în orice scriere, dar în haiku în mod special, este o primejdie întrucât ea te obligă la o gândire chibzuită, dirijată, orientată; fără punctuaţie lucrurile ies oarecum mai bine, cuvintele lăsând imaginaţia mai liberă, mai zburdalnică;

– bine alese, bine plasate, câteva cuvinte alcătuiesc o poezie; este suficient să iubeşti cuvintele pentru a scrie un poem; este o mare artă să ştii să prezinţi insignifiantul „banalul“, aparenţele cele mai obişnuite ale vieţii în aşa fel încât acestea să îţi sugereze mari frumuseţi şi adevăruri ale vieţii; haiku-urile sunt stări de suflet, daruri ale circumstanţei, transformate în poezie dincolo de cuvinte;

– haiku-ul este un poem al timpului prezent şi al substantivelor, el fiind desăvârşit când poetul nu are nevoie de nici un verb pentru a-şi exprima trăirea; lipsa verbului se traduce prin non-acţiune, repaosul dintre două mişcări sau starea de odihnă şi relaxare;

– „un maestru greşeşte şi el uneori?“ – a fost întrebat Basho;
– „în fiecare poem!“ a răspuns poetul;

– misterul este aproape de noi, nu trebuie căutat departe; fiecare lucru dacă este privit cu atenţie, îşi dezvăluie frumseţea, vorbindu-ne despre sine;

– o libelulă voind să se aşeze pe un fir de iarbă, o broască sărind zgomotoasă în apa lacului, o frunză rătăcită pe balcon, cocorii ţipând a toamnă, părul albit din cauza trecerii nemiloase a timpului, o rândunică – în acest secol zgomotos, agresiv, şi bulversant – rămasă fără cuib, un cerşetor umil bucurându-se în ploaie că a zărit curcubeul, un orb pipăind muşcata înflorită, copiii fericiţi de vântul tocmai bun de înălţat zmee, melcii ieşind în ploaie pe autostrada ticsită de maşini, toate sunt momente haiku, clipe efemere care au valoare simbolică pentru cei care scriu haiku;

– haiku-ul este un bob de rouă în care se oglindeşte cerul întreg;

– în haiku nu cuvintele fac poezia, ci golurile dintre ele!

– să priveşti o frunză ca şi cum n-ai fi văzut-o niciodată, abia atunci ea va apare în toată măreţia şi noutatea ei;

– momentul haiku apare atunci când sufletul nostru intră în rezonanţă cu clipa de faţă, efemeră, intens trăită;

– pentru a putea savura haiku-ul, poezia trebuie să fie în tine însuţi, nu în cuvintele pe care le citeşti;

– haiku-ul se scrie cu litere mici deoarece acesta este un fragment dintr-un fragment; poemul nu are nici început, nici sfârşit;

– ca să observi adevărata esență şi valoare a unui poem, trebuie să înregistrezi şi să studiezi „cardiograma“ poemului; inima poemului, şi a poetului, se află sub cuvinte!

– haiku-ul pretinde un spirit viu şi o mânuire abilă a unui limbaj foarte simplu;

– momentul haiku este acea clipă de poezie pe care o întâlnim în dialogul nostru cu lumea şi a cărei emoție dorim să o păstrăm;

– dobândirea meşteşugului poetic al scrierii acestui fel de poem presupune nu doar o îndelungată experiență poetică, nu doar o răbdătoare şlefuire a cuvintelor – până ce acesta dobândeşte o limpezime şi o concentrare de cristal –, ci şi o cunoaştere aprofundată a filozofiei care stă la fundamentele sale, a culturii şi istoriei japoneze;

– haiku-ul este o pictură (mică) în cuvinte;

–aluzia, sugestia, misterul, paradoxul – devin mijloace suplimentare ale expresivității poetice;

– gruparea şi alegerea detaliilor picturale – iată în ce constă principala sarcină a poetului; în tolba sa: doar două-trei săgeți, niciuna nu trebuie să zboare alături;

– poezia japoneză ia în considerare activitatea de gândire a cititorului care îi vine în întâmpinare, aşa cum lovitura de arcuş şi tremurul ca răspuns, la lovitură, al corzii creează împreună muzica;

– stilul poemului trebuie să fie precis, sobru, dens şi subtil, este, aşadar, o exprimare grațioasă a unui lirism meditativ; de evitat: personificările, folosirea ca temă a meditației, a gerunziilor, a limbajului alambicat;

– versurile dinaintea şi cele de după linia de pauză trebuie să aibă semnificații independente; pentru ca juxtapunerea să fie cu efect, cele două imagini sugerate trebuie să fie în contrast;

– haiku-ul este o poezie cu o forță centripetă: aceasta atrage toate resorturile fanteziei, ale imaginației cititorului pentru toate acele multe aspecte nescrise, nespuse; este precum desenul în tuş care, şi el, mizează pe sugestia suprafețelor lăsate nepictate, albe;

– esențele, parfumul de calitate se păstrează în flacoane de mici dimensiuni;

– dacă am transforma toate oceanele pământului în cerneală, toţi munţii în pensule şi tot pământul în hârtie, tot nu am putea exprima zen-ul în totalitatea lui, în schimb, putem arăta esenţa acestuia, ridicându-ne doar un deget, ori făcând cu ochiul sau... tuşind scurt;

– haiku-ul trebuie nu numai citit, ci şi văzut, auzit şi simţit;

– haiku-ul este precum un desen despre natură; mai exact – conturul unui desen cu trimitere către o pictură, ori la titlul acelei picturi. Îndărătul acestui desen, care întotdeauna trebuie să fie realist, exact, fără comunicări lirice, mai trebuie să fie şi un alt desen: un desen spiritual, nu al poetului, ci desenul spiritual al cititorului; poetul rămâne în plan secund, în spatele versurilor, al sentimentelor şi întinde un desen sumar cititorului; ajuns în mâna cititorului, luminat de simţămintele acestuia, desenul se ***colorează****; poetul nu forţează, nu sileşte fantezia, imaginaţia cititorului, ci îi oferă doar un pretext pentru pornire, pentru declanşare;*

– acordaţi atenţie ordinii cuvintelor;

– poemul care descoperă trei sferturi din subiectul său este un haiku bun; în schimb, cel care ne sugerează doar jumătate sau mai puţin de jumătate din conţinutul său ne face să-l recitim mereu;

– haiku-ul este o artă mai degrabă metonimică decât metaforică, metonimia fiind elementul de retorică majoră a poemului (metonimia: figură de stil prezentând întregul prin parte, partea prin întreg, concretul prin abstract, posesorul prin obiectul posedat…);

– limba japoneză este o limbă propice actului poetic fiind un grai compus din elemente imprecise, vagi, nedeterminate (ideograme);

– spiritul zen al haiku-ului trebuie să fie asemănător unui lac de munte, cu apa limpede, oglinda acestuia reflectând, fără să judece, luna şi stelele, zborul păsărilor, căderea frunzelor;

– este greşit a se considera ori a se pretinde că haiku-ul ar fi un poem spiritual, aşa cum absurd este şi faptul de a se considera că ar avea ascunse profunzimi...

Unii nu gustă „lirica niponă“ scrisă în limba română aşa cum foarte mulţi nu agreează, să zicem… fotbalul feminin!

Îndeobşte, poeții aleg să scrie terține în manieră haiku ca pe o provocare care presupune exprimarea unui gând, a unei trăiri în doar câteva versuri.

În plus, datorită extraordinarei sale lapidarități, poemul haiku răspunde cel mai bine unor cerințe ale societății moderne, anume: pragmatism şi rapiditate.

Noi, occidentalii, suntem deja prea obosiți, avem simțurile tocite…

În opoziție cu noi, japonezii au vederi mai acute şi mai proaspete: ei văd într-un obiect, ori într-un copac o ființă vie, şi ca într-un simbol admiră prin acesta întreaga minunăție a existenței.

Noi şi în literatură avem nevoie de „excitante“ precum figurile de stil, suciri şi răsuciri de înțelesuri ale cuvintelor, de rime şi multe alte ingrediente pentru a putea evoca frumuseți pe care japonezii le pot vedea şi simți fără aceste adaosuri.

Haiku-ul, precum rezultă din rândurile de mai sus, refuză principial împopoțonarea de orice fel. În tristihul său, haijinul are o atitudine ostentativă: arată doar către ceva ce urmează să impresioneze cititorul; cuvintele sale sunt de o simplitate şi de un firesc care frizează în acelaşi timp banalitatea şi sobrietatea.

Rostul slovelor este de a focaliza simțirea şi, în special, privirea cititorului pe un fapt, un eveniment, mărunt, aparent fără însemnătate, de obicei trecut cu vederea, care însă îndeamnă la o atitudine meditativă şi este urmată de o adevărată implozie în sufletul contemplativ.

Aşa cum rezultă şi din notațiile anterioare, plămădirea unui haiku, într-o altă limbă decât japoneza, este o întreprindere nu tocmai lesnicioasă.

De aceea, în anul 1999, la Tokio, s-a propus reorganizarea regulilor tradiționale ale haiku-ului pentru ca acesta să se poată adapta la cultura fiecărui popor.

În acest context s-a optat pentru următoarele modificări:

a) – cuvintele sezonale pot fi înlocuite în locul acestora folosindu-se „cuvinte cheie“ cu caracter universal: mare, copaci, viitor, foc, apă… fără legătură cu anotimpurile;

b) – criteriul esențial pentru haiku să rămână „originalitatea“;

c) – se vor folosi ritmul şi sunetele caracteristice pentru fiecare limbă, pentru a scrie un haiku; poemul va putea avea o structură de 3-4 versuri, de câte 4-6-8-8 silabe fiecare;

d) – importanță deosebită vor avea „cuvintele penetrante“.

Deşi de la acea dată au trecut mulți ani, în lume se preferă să se scrie totuşi un haiku după vechile exigențe (canoane) japoneze, respectând prozodia şi criteriile estetice clasice!

2.2.2.3.2. Alte forme lirice derivate din haiku.

a) Jiuritsu-hoku: formă liberă a haiku-ului; regula terținei este obligatorie, numărul de silabe uşor sub, sau peste 17.

b) Jisei (dzsiszei): versuri (haiku) de adio, scrise în pragul morții.

c) Senryu (danrin): tristih cu tentă umoristică în care numărul de silabe din versurile componente pot fi la alegere; esențial rămâne ca totalul acestora, în poem, să nu depăşească şaptesprezece.

Senry-ul este un haiku fără simboluri naturiste; este un micropoem despre om în mijlocul societății.

d) Haiga: o pictură sumară, în stil sumi-e (pictură realizată în tuş), care reuneşte un poem haiku şi o imagine. (adeseori, dacă imaginea este fotografică, aceasta, fotografie şi haiku, se mai numeşte şi haishin.)

De obicei, textul, în haiga, este caligrafiat şi integrat în compoziția plastică în aşa fel încât între imagine şi text să fie o armonie, o consonanță de stil şi tehnică.

e) Haishin-ul:este o formă artistică incitantă, atât pentru poet cât şi pentru fotograf, mai ales dacă artistul fotograf şi fotograful sunt una şi aceeaşi persoană.

Această formă artistică nu este o fotografie însoțită de un haiku, ci un poem în care imaginea şi textul se contopesc într-o expresie de iluminare a cititorului.

Denumirea de haishin este o combinație dintre prima ideogramă a noțiunii de „haiku“ şi cea de-a doua ideogramă, „shashin“ care în limba japoneză înseamnă fotografie.

„Un haishin îți permite să vezi poezia şi să citeşti fotografia dintr-o privire“. (Florin Vasiliu)

f) Haibun: poză lirică scurtă, sau foarte scurtă, în care sunt intercalate haiku-uri: proza completând, discret, haiku-ul, la rândul său poemul completând poza…

2.2.2.3.3. Haiku-uri, ale mele, comentate…

(Un haiku comentat de mine, urmat de alte câteva poeme ale căror reverberații sufleteşti mi-au fost transmise de către profesori şi elevi dintr-o clasă gimnazială din Basarabia):

a) clepsidra spartă –
nisipul se scurge
pe poza bunicii

Comentariu (Bica Mihail): Clepsidra, ca simbol, aminteşte că viața este finită; nisipul care se scurge din cupa de sus, măsoară trecerea vremii, vreme care se „termină“ în clipa în care cade ultimul grăunte de nisip – în acest moment clepsidra golindu-se de… timp!

Dar, cum orice sfârşit are şi un nou început, în virtutea principiului creştinesc: „fără moarte nu există reînviere“, clepsidra odată întoarsă, timpul „renaşte“ cu primul grăunte de nisip care cade.

Cele două stări (cupe): plin-gol, viață-moarte, sunt forme identice; şi, totuşi, atât de diferite, ele succedându-se într-o precizie perfectă, de ceasornic, cu condiția ca între cele două situații: plin-gol (viață-moarte), relația de echilibru să nu fie alterată, vătămată.

… Dar ce se întâmplă în cazul clepsidrei sparte (vătămate)?

Nisipul (timpul) oricum se scurge, dar nu pe calea firească, menită, ci într-un mod care lipseşte clepsidra de sens, de conținut: nisipul se revarsă, se pierde, se împrăştie, în final clepsidra

nemaiputând fi activată, nisipul (timpul) acoperind, ca o lavă: imagini, chipuri… cantitatea de nisip scursă nemaimăsurând timpul, ci uitarea.

b) zăpada proaspătă –
urmele paşilor
se prefac în noroi

Comentariul 1 (prof. A.S.):

… Iar albul aduce fericire: şi mie, şi ție, şi lui. Atunci când este imaculat, când răspândeşte lumină, când răzbate tocmai în suflet, curățindu-l, înnobilându-l.

Dumnezeu a creat lumea din bunătate şi ne-a lăsat „cele 10 porunci" prin care ne îndeamnă la un trai lipsit de urât şi de rău.

Obligația noastră este să urmăm, în mod neabătut, calea aceasta cu pioşenie. Să degajăm iubire, să zidim bunăvoință, să sesizăm şi să respectăm frumosul.

Şi n-ar trebui să păşim pragul divinului cu un suflet umplut de ură şi indiferență.

N-ar trebui, dar viața nu este totuşi un basm în care triumfă întotdeauna binele. Viața este o luptă continuă şi deseori această lume senină, plină de dumnezeire, se transformă în negru, în beznă, în… noroi!

Comentariul 2 (prof. E.L.):

(Îmi este greu să mă decid ca să-ți trimit „gândurile mele" pe marginea versurilor tale…

Sunt de acord cu faptul că haiku-urile sugerează, că impactul cu sufletul şi imaginația omului diferă de la un cititor la altul; dar totuşi aş vrea să fiu cât mai aproape de sufletul poetului…

Aş vrea, dar nu ştiu dacă voi şi reuşi; iată:

Zăpada proaspătă – simbol al sublimului, al dragostei curate, al curățeniei sufleteşti.

Cineva pleacă de la acest sentiment înălțător, lăsând în sufletul celui ce iubeşte urme adânci, urme care dor, urme care înseamnă dezamăgire, deznădejde… urme negre.

c) un singur om
în gară –
trenul soseşte gol

Comentariul 1 (prof. A.S.): Ce poate fi mai trist în lumea asta decât singurătatea? Doar moartea…

Un suflet pustiit îşi aşteaptă împlinirea prin dragoste. Un suflet zdrențuit de vânturile nefavorabile ale vieții îşi croieşte drum către lumină. Un vis, o părere..

Şi-atunci când eşti în capcana visului, aştepți trenul care ți-ar aduce cea la care râvneşti atât de mult, de atâta vreme.

... Auzi fluierul locomotivei şi, după puțin timp, totul se spulberă: rămâne, în continuare, pustiul, singurătatea!

Comentariul 2 (prof. E.L.): Singurătatea – absența totală din viața mea, a ta, a unui suflet cu care să-ți împărtăşeşti bucuria sau necazul; atmosferă îmbibată de nostalgie, de tristețe.

E atât de gol, de pustiu spațiul din jur încât unui om singur îi poate fi teamă de existență; acesta ar dori să se transforme poate într-un ram care să spargă liniştea „asurzitoare“, atingând uşor geamul tău, al meu… , ori poate ar fi binevenită fie şi un strop de ploaie care să se contopească cu o lacrimă pe obrazul celui singuratic, alcătuind o picătură de apă vie, dătătoare de speranțe…

Aşteptarea e grea ca un vis neliniştitor; iar ființa care ți-ar putea umple golul, singurătatea chinuitoare, omul acela întârzie să vină!

d) ploaie deasă –
ramurile de mesteacăn
tot mai jos

Comentariul 1 (prof. A.S.): Sunt tulburată de presentimentul morții şi constrânsă, totodată, să meditez tot mai des asupra destinului implacabil al omului.

... Ploaie. Când zic acest cuvânt, simt un fior rece, un disconfort, o presiune, o povară pe umeri – o stranie senzație prezentă pe durata întregii vieți.

„Ploaie deasă“: – tortură sufletească şi trupească…

„Ploaie deasă“: – înlănțuire de zbor în gând…

„Ploaie deasă“: – tristețe şi solitudine…

„Ploaie deasă“: – nimicnicia omului în imensitatea timpului, a spațiului…

Ploaie – lacrimă…

Comentariul 2 (prof. E.L.): Căderea stropilor de ploaie, ploaie deasă – stare sufletească împovărată, apăsătoare.

Mesteacănul – aidoma ființei omeneşti, sub greutatea chinurilor sufleteşti, a nefericirii, a dorințelor neîmplinite, rămâne fără de putere, aplecându-şi… tot mai jos… ramurile mult prea obosite.

e) viscol în codru –
în bobul de răşină
doarme furnica

Comentariul 1 (prof. E.L.): Viscolul – zbaterea vieții, dragostea şi zbuciumul din sufletul ființei omeneşti.

Codru: viață lungă…

Furnica: ființa plăpândă, firavă, doarme; nimic nu aude – nici viscol, nici omăt; ea doarme captivă definitiv, pe drumul vieții, de ea ales.

f) cântecul cucului
tot mai departe –
dintr-o dată ploaia

Comentariul 1 (prof. E.L.): Cucul – simbolul singurătății…

Ființa solitară nu-şi află locul, precum cucul nu-şi poate avea un sălaş al lui, propriu. Fiind mereu în căutare, de cuiburi străine, cântecul lui se aude tot mai departe, din locuri diferite, din direcții surprinzătoare.

De cântecul melancolic al cucului e pătrunsă chiar şi natura care se solidarizează cu el, vărsând peste pasăre şi cântec şiroaie de ploaie…

g) stol peste mirişti –
învăluit în nori de praf
un cal alb în galop

Comentariul 1 (prof. E.L.): Mirişte – câmp despuiat de marea-i bogăție: spicul; ca imagine, tocmai ca un om lipsit, văduvit, de sentimente de dragoste…

Ciori negre: mare durere lăuntrică, tristețe a sufletului; dar, iată calul alb: simbol al înaripării sufleteşti, al purității, al binelui, al speranței. Dintr-o dată peisajul se luminează!

h) pe ceasul floral
minutarul arată:
nu-mă-uita

Comentariul 1 (V.T. – elevă): Copilăria, ce frumuseți evocă acest cuvânt, ce minuni de basm ascunde!

Parcă mai ieri eram mici, zglobii, jucându-ne pe covorul de iarbă smălțuit de puzderie de floricele.

Nu ne dădeam seama că timpul zboară, noi între timp trebuind să ne luăm rămas bun de la paradisul numit: „Copilărie...“

Nu-mi pot da seama unde eşti; privesc îndelung, te caut; dar ceața te acoperă şi, în cele din urmă, dispari…

Adierea vântului, picuratul streşinii, apoi sclipitul primelor raze de soare – toate îmi amintesc de tine, copilăria mea: acei stropi mi-au spălat obrăjorii, acele raze i-au încălzit, iar tu, copilărie, i-ai mângâiat.

Dar toate acestea s-au dus, cu tine, copilărie, căci pe ceasul floral din parcul comunei minutarul a ruginit, oprit fiind, de cine ştie când deasupra unei flori uscate.

Minutele trec, orele pleacă şi anii se duc, nici noi nu mai suntem acei copii naivi de altădată, dornici şi curioşi de a şti de ce soarele luminează iar stelele sclipesc. Te-am pierdut, oare, copilărie, ori te-ai ascuns numai dorind să te regăsesc?

Nu, nu vreau să renunț la tine. Inima mea vrea să creadă că mai sunt copilă încă şi că privesc cu ochii uimiți ceasul floral rotindu-şi minutarul deasupra florilor multicolore.

De ce pleci, de ce ne laşi acum când avem atâta nevoie de tine. Scumpă copilărie: mai stai, nu pleca!

Comentariul 2 (S.A. – elevă): Omul există pe acest pământ pentru a dărui dragoste; numai pentru acest scop viața fiecăruia dintre noi poate avea sens. A trăi fără a iubi e la fel ca traiul, imposibil, fără de aer, fără de apă.

Este grea clipa despărțirii de persoana iubită; de aceea, este bine ca atunci când avem prilejul să ne dăruim pentru semenii noştri, să oferim iubire, înțelegere; aşa încât, dăruindu-ne iubirea, câte ceva din noi se va transfera în ființa sau în obiectul căruia îi acordăm dragostea.

Atunci când cineva va căuta să ne regăsească, ne va putea zări în fiecare stea puternic lucind, în orice murmur de izvor lin curgând la vale…

Din păcate, tot ce e frumos şi nobil are mulți duşmani; aşa şi pentru iubire, unul dintre inamici este Timpul, acest timp care şi-a împrăştiat solii peste tot şi ne aminteşte în permanență că e trecătoare clipa, înapoi nu se va mai întoarce.

Dar, mândru şi trainic este totuşi sentimentul dragostei care prin candoarea sa a împodobit cu flori orologiul grăbit, iar fiecare ticăit ce marchează scurgerea unei secunde e trist şi vesel, e grăbit şi încet, este tânguitor şi melodios, e veşnic şi nemuritor. Acest ac subțire, firav, care parcurge mereu acelaşi spațiu ne reaminteşte de eterna dragoste, de necesitatea continuă a dăruirii iubirii către tot ce

ne împresoară, pentru că numai în acest fel putem avea un rost în această lume.

Aşa cum Pygmalion cu dragostea sa a topit inima unei păpuşi de lut – Galateea –, la fel şi dragostea a două persoane poate încălzi pietrele, poate mişca munţii, poate întoarce apele la izvoare.

Iubirea e stăpâna lumii, căci ea potoleşte noaptea din suflet, topeşte ura din inimi, apleacă frunţi, îndoaie genunchi.

Doar Iubirea – ceasul floral – poate învinge timpul!

i) casă-n demolare –
pe albul peretelui
pătratul ornicului

Comentariul 1 (S.A. – elevă): Aşa cum fiecare pasăre îşi are cuibul ei, aşa cum fiecare veveriţă îşi are scorbura sa, aşa şi omul are un nuc rotat în faţa porţii, ori în ogradă, o prispă albită de vremuri în faţa unei case năpădită de amintiri, cotropită de vreme; aceasta este casa părintească!

De fiecare dată când sunt plecată departe de casă, mă întorc la ea cu sufletul la gură şi cu un fel de nelinişte: teamă mi-e de fiecare dată că poate n-am s-o mai regăsesc aşa cum o ştiam, cu aceiaşi ochi strălucitori în lumina soarelui, ori cu acoperişul acoperit de cuşma albă a zăpezii.

Bătrână şi tânără, veselă şi tristă îmi pare casa, şi-mi pare, de fiecare dată, că vrea să îmi spună păsul ei. Astăzi am ascultat-o… Mi-a povestit că simte cum încet-încet îi pier puterile, că din această cauză are nevoie de multă înţelegere, de căldură omenească.

Îmi suflec mânecile luându-mi cele trebuincioase şi pornesc încă o dată prin castelul unde parcă se mai aude şi-acum murmurul melodiei copilăriei mele; cercetez fiecare ungher, vechile mele cunoştinţe, atinse de palma mea într-o vreme îndepărtată. La un moment dat, rămân uimită când pe peretele alb observ că ceva lipseşte; oare ce era acolo?...

Mă apropii mai mult: un contur mai deschis la culoare îmi evocă obiectul lipsă: orologiul!

În odaie nu se mai aude ticăitul neîntrerupt al vechiului ceas cu cuc… acel cuc uşor caraghios care ani de-a rândul mi-a dat de ştire ora exactă.

Mă întreb: oare unde să-şi fi schimbat el locul? Din spatele meu, glasul gingaş al mamei îmi rosteşte:

– S-a supărat pe noi bătrânul ornic, nu mai bate ora, nu ne mai trezeşte cu ticăitul său puternic…

Ne pare rău, amândurora: simțim intens că ceva drag ne lipseşte din viață.

Se consolează însă repede măicuța, având imensă încredere în meşterul ceasornicar care i-a promis că în curând totul va fi ca mai-nainte, pe urma pătratului de pe perete va reapare iarăşi ornicul cel vechi.

Aşa să fie oare? Se va ivi din nou bătrânul ceas în locul lui bineştiut?

Desigur, la această întrebare va răspunde Moş-timp, care pentru fiecare din noi trece diferit, mai greu, mai uşor, mai frumos, ori mai puțin frumos…

Şi-aşa cum a îmbătrânit prispa, casa, nucul, ograda… părinții, aşa a îmbătrânit şi Măsurătorul timpului.

Revino orologiu, revino timp al copilăriei mele – acoperă pătratul lăsat descoperit!

Comentariul 2 (M.A.-elev): Casa, sălaş al ființei noastre, este mai mult decât o construcție din beton, piatră şi lemn – e un simbol al statorniciei, al continuității vieții pe pământ.

Chiar de la începutul evoluției sale, omul a avut nevoie de o casă, de un loc care să-l apere de intemperii şi de intruşi. Mai întâi, ca loc de refugiu i-a servit peştera răcoroasă, întunecoasă; acum, în aceste vremuri, omul şi-a făurit case confortabile cu zeci de etaje, clădiri care îl apără de frig, de ploaie, de nămeți.

Chiar şi cea mai umilă ființă de pe pământ are un sălaş propriu, o căsuță a ei. Un vechi proverb românesc spune: „Nicăieri nu-i mai bine ca la tine acasă“; cât adevăr în această afirmație! Căci poți trăi într-un palat, dar numai acasă îți vei putea găsi pacea, tihna sufletească de care este nevoie pentru a putea merge mai departe.

Oamenii se maturizează, se căsătoresc, construiesc o casă, cresc copii. Casa devine neîncăpătoare, larma prichindeilor nu mai conteneşte; pătulul e plin de porumbul auriu, hambarul – doldora de grâu; din grajd se aude mugetul vitelor; iar omul trăieşte liniştit, tihnit că are traiul asigurat pentru ziua de mâine.

...Anii trec, copiii îşi iau zborul din casa părintească, unul câte unul. Părinţii, îmbătrânind, rămân tot mai singuri în casa odinioară zgomotoasă şi neîncăpătoare.

Puterile îi părăsesc zi de zi, până ce vine cel din urmă ceas…

Casa rămâne singură, părăsită, fără viaţă.

În locul bătrânilor vin alţii, tineri, care nemulţumiţi de casa uşor părăginită, o demolează.

Pe un perete, rămas sub cerul liber, fără acoperiş deasupra, stă mărturie pătratul unui ornic care cândva a măsurat timpul, un timp atât de viu, de frumos şi de luminos!

Anii vin, se duc: case apar şi dispar, oamenii se nasc, apoi se… duc. Doar timpul îşi deapănă, nesfârşitu-i fir, de nimeni şi de nimic stingherit.

Cum poţi să dai uitării
Părinţii ce te-au îngrijit
Casa şi cu merii
A căror viaţă-i la sfârşit?...

Comentariul 3 (G.A. – elevă): Oraşul este mare, peste tot sunt numai case semeţe, localuri, hoteluri, magazine, muzee, şcoli, fabrici. Acestea sunt construcţii noi, rar mai poţi vedea câte o casă veche…

Aceste construcţii moderne sunt împodobite cu lumini multicolore care aduc o notă de veselie oraşului.

Stâlpii luminează puternic, aşa încât îţi pare că e ziuă. Toate aceste clădiri, magazine, teatre atrag mulţi oameni. Dar, pe mine mă atrag mai mult vechile clădiri ale căror suflet este mai gingaş, mai grăitor…

Din păcate, mai toate aceste construcţii, aflate în zona urbană sunt sortite pieirii. Când mi se întâmplă să văd o astfel de casă bătrânească în demolare, ceva în mine plânge. Mă gândesc la multele

generații care s-au născut şi au crescut în incinta acestora, la câte bucurii au fost martori pereții acestor vechi zidiri, apoi la câte necazuri… Mulți trec nepăsători pe lângă aceste clădiri pe cale de dispariție; alții, privesc nostalgici amintindu-şi, probabil, de vremuri apuse, la năzdrăvăniile din vremea copilăriei trăite în vreo casă asemănătoare, la scrisorile de dragoste scrise, pe furiş, la masa cu caietele şcolare. Văd un bătrân cu ochii înlăcrimați, oprit în fața unei case mici, apăsată de povara anilor. Îşi va fi amintind de cadourile primite de la Moş Crăciun, care venea prin nămeți aducând bucurii copiilor cuminți aşteptându-l nerăbdători şi curioşi.

Îşi aduce aminte, poate, de ziua în care s-a căsătorit, plecând apoi departe de acea casă; retrăieşte clipele de bucurii de peste alți ani când, alături de-acum de copiii lui, venea în vizite la părinți, arătându-le camera care fusese a lui, masa la care îşi făcea lecțiile, locul pe unde se juca, dormea visându-se om mare.

În fiecare dimineață când se scula avea în fața ochilor ornicul de pe perete. Câte necazuri nu i-a adus acest ceas!

Câteodată întârzia de la şcoală, lenevind în pat, apoi, orologiu-bătrân şi capricios, arăta ora aiurea, făcând să întârzie de la întâlnire, alteori o lua înainte zăpăcind pe cei de-ai casei…

Priveşte, bătrânul, cu ochii-n lacrimi, albul unui perete: locul ornicului de altădată!…

Ce n-ar da ca măcar o dată acelaşi ornic, arătând ora la nimereală, să-i mai joace feste!

j) adiere –
din ierburi înrourate
cad mii de sori

Comentariul 1 (M.A. – elev):

Crapă de ziuă…

Întunericul nopții se mistuie în flăcările dogorâtoare ale soarelui. Încet-încet soarele se ridică pe un cer siniliu parcurgând mereu acelaşi drum.

Totul în jur încă doarme; dorm dealurile bătrâne şi câmpiile verzi, pădurea şi pârâiaşul cu apa lină-cristalină!

Dorm încă oamenii, casele dorm şi ele…

Doar lătratul îndepărtat al unui câine, apoi orăcăitul unei broaşte, undeva aproape, tulbură timid această linişte încremenită.

Soarele a ajuns destul de sus pe boltă, razele-i aurii transformă robustele picături de rouă ce acoperă poiana cu flori, în mici şi suple mărgăritare. Potirul florilor nu lasă să cadă niciun strop: ziua se anunţă arzătoare!

Un vântişor răcoros se strecoară prin ierburile înalte, mlădiind tulpini de flori şi fire de iarbă; stropii de rouă devin multicolori, făcând ca alături de florile de câmp, poiana să pară de vis.

Natura s-a trezit din somn…

Un greier îşi spală faţa, apoi îşi pregăteşte vioi… vioara!

Musculiţe încep să zumzăie bucuroase că vor avea parte de o nouă zi cu soare. Un bondar pântecos cade de pe corola unei margarete, apoi bombănind, urcă pe o crenguţă de măceş în floare privind superior albul creştet al margaretei care l-a respins. Un fluture, pătat cu vopsele, îşi caută de zor pensulele şi pânza pe care o va vrăji astăzi cu noi culori. Dintr-un muşuroi, şiruri de furnici curg grăbite în felurite direcţii, ele ştiu de ce, ele ştiu unde…

Deasupra poienii îmbietoare albinuţe zumzăie sărutând fiecare floare: margaretă, nemţişoară, albăstrele, sunătoare, lumânărică, turtă, mentă, muşeţel…

În lanul de grâu pătat de roşul de foc al macului trecător, doi iepuraşi îmbătaţi de soare, scăpaţi pentru câteva clipe de tutela mamei se joacă de-ascunselea.

În zăpuşeala amiezii se simte aroma puternică a muşeţelului şi a mentei.

Dintr-o dată, întreg văzduhul e cuprins de trilul armonios al unei ciocârlii.

În vale – şopotul apei unui pârâiaş umple discret pauza dintre ţârâitul unui greier şi cântecul ciocârliei.

Superbe sunt versurile cu ierburile cele înrourate…

Aceste rânduri mă trimit cu gândul la un suflet cuprins de nostalgii, de amintiri copleşitoare ale unui om rămas faţă în faţă cu

sine însuşi, cuprins de mrejele singurătății, rememorând clipe de viață fericite, sau nu prea, de prietenii trecute, rămase în negura vremii.

Precum o albină, multicoloră, amintirile se aşează pe suflet, rând pe rând, creând senzații noi, pline de farmec, în timp ce picuri de rouă cad pe pământul încins lăsând o urmă efemeră.

k) arțar în toamnă –
frunze incendiare
pe claia de fân

Comentariu 1 (M.A. – elev): E toamnă – toamnă în ogradă, toamnă în grădină, toamnă pe deal şi pe câmpurile golaşe. Aici, la noi, pe dealurile noastre, toamnele aduc cu sine un mare pustiu, o mare singurătate. Nu cu multă vreme în urmă, oriunde ai fi privit doar verde ai fi întâlnit cu privirea; acum – ruginiul şi pustiul, vântul rece, cerul plumburiu.

Pe câmp nimic nu a mai rămas neadunat, necules; şi totuşi: în mijlocul unei podgorii mai stă, zadarnic, o… sperietoare! Ce o mai vrea să sperie oare: toamna rece, ori iarna care se apropie?!

Printre norii cenuşii se iveşte pentru câteva minute un soare ireal de strălucitor. Razele sale luminează o claie de fân uitată pe marginea drumului sătesc; nu departe de claie stă falnic un arțar cu ultimele-i frunze roşii.

Copacul cel cu brațele vânjoase stă mândru cu ultimele sale podoabe smulse de vântul rece; câteva din frunzele acestuia s-au aşezat pe stogul de fân.

Arțarul e tot mai singur, tot mai părăsit; truditorii ogoarelor nu-i mai caută umbra, păsările zglobii nu mai zburdă prin rămuriş.

Chiar şi frunzele îl lasă, colorate într-un roşu aprins, încât ai senzația că, dintr-o clipă în alta, claia va lua foc!

Comentariu 2 (G.A. – elevă): E toamnă în sat, e toamnă şi în pădure, toamnă e şi în cer…

În sat, lucrările de toamnă, pe ogoare, sunt în toi. Căruțe, trase de cai sau de vite, duc către sat roadele vii colorate.

Forfota, zarva pădurii s-a mutat în sat, de data asta oamenii devenind mai zgomotoşi decât gureşele păsări ale codrului. Frunzele arborilor s-au rărit în mod vădit colorându-se de sărbătoare. Întreaga pădure parcă e cuprinsă de vâlvătăi roşii, galbene…

La cea mai mică adiere, plouă cu frunze multicolore: roşii, galbene, arămii, aurii, ruginii… E o mare plăcere să merg prin pădure răvăşind frunzele de curând căzute, stârnindu-le aromele proaspete, inconfundabile. Foşnetul acestora îmi mângâie auzul asemenea susurului apei unui izvor.

Trec pe sub ramurile tot mai goale ale copacilor, pătrund tot mai mult în inima pădurii triste de abandon.

O coloană de fum se ridică din poiana ştiută: este casa pădurarului, bine îngrijită, pregătită de iarnă. Clăile de fân stau aliniate pentru hrana căprioarelor în timpul iernii ce va să vină.

Oare frunzele arţarilor din marginea poienii nu le vor aprinde, lăsând bietele căprioare fără hrană?!...

Comentariu 3 (G.E. – elevă): Toamna a poposit pe meleagurile Moldovei aducând cu sine culori miraculoase şi roade bogate.

Copacii s-au înveşmântat în culorile despărţirii şi în bătaia vântului cântă mereu acelaşi cântec de jale.

La marginea satului gospodarii au adunat otava în clăi. Frunzele roşii ale arţarilor cad în şiroaie pe fânul uscat, încât ai senzaţia că imediat va răbufni flacăra cuprinzând cu focul cerul şi pământul.

… Cu mare greu a dobândit iarna de la toamnă tronul! Doamna în alb a adus cu sine omăt rece, cristalin, ger şi viscol.

Iarna şi-a aşternut covorul în toate ungherele naturii.

Pe o claie de fân, acoperită cu o cuşmă albă acum, o frunză de arţar colorează peisajul!

l) mlaştina –
de vârful trestiei
se sprijină luna

Comentariul 1 (V.T. – elevă):

Un vis de dragoste…

Este o seară răcoroasă, plăcută de august. Crăiasa-lună încă nu s-a ivit. Este o oră destul de târzie când pornim la drum; doar noi doi, noi singuri, ținându-ne de mână.

Mergem pe un drum pe marginea unui crâng învecinat de un lac cu apa limpede. Parcă plutim, nici nu-mi dau seama pe unde calc, încotro mă îndrept – sunt fericită!

În preajmă – nimeni, nicio ființă omenească: doar eu şi el..

Hălăduim poate de o oră, poate de mai mult, cine ştie, mi se pare un vis totul…

Brusc o lumină puternică îmi săgetă ochiul, apoi ne trezirăm într-o barcă alunecând încet pe apa strălucitoare a lacului. Privesc atentă împrejurările: da, ne aflăm pe lacul ştiut, într-o barcă, noi doi şi, pe boltă, luna plină!

Tăcere pe apă, tăcere pe mal; copacii de pe maluri dormitează neclintiți. Mă întorc: îl văd pe el vâslind uşor, zâmbindu-mi liniştitor…

Noaptea s-a lăsat pe apă, pe păduricea de pe uscat; cerul s-a împodobit cu stele sclipind parcă în ritmul clipocitului apei atinsă de vâsle. Tăcere învăluitoare: peste apă, peste pădure – nici vâslele nu se mai aud lovind încet apa. Privesc nedumerită locul unde ne aflăm: nu-l mai recunosc; remarc doar frumusețea de basm care ne înconjoară: trestii de argint în toate părțile iar noi în mijlocul acestora, între cer şi apă, şi trestiile vrăjite. Este o frumusețe încântătoare, unică, magică: aerul nopții, parfumat de flori de nuferi se ridică pe lângă noi, mângâindu-ne, cuprinzându-ne, fermecându-ne.

În tot acest timp, luna, zâmbitoare, oprită din al ei drum, ne priveşte, indiscretă, sprijinită de vârful unei trestii de argint…

Comentariul 2 (P.O. – elevă): Vara a trecut…

Toamna cu pletele-i aurii, ruginii vine cu o trenă multicoloră acoperind păduri şi dealuri.

Era pe la mijlocul verii când am plecat într-o plimbare la pădure; soarele strălucea pe bolta senină trimițând săgeți de lumină în codrul forfotind de viață.

Mai târziu, înspre seară, când soarele se pregătea de culcare, în drumul meu spre casă, înainte de a ieşi din codru, zăresc o mlaştină închisă la culoare înconjurată de trestii. Un fir dintre aceste trestii îmi atrage privirea cu deosebire: e mai zvelt, mai bogat în frunze, de un verde mai închis. Este atât de atrăgător acest fir încât ochii îmi sunt răpiţi doar de acesta, uitând să mai văd mlaştina, să mai zăresc celelalte surate ale acestei trestii.

Până şi felul în care se mlădie la adierile molcome ale vântului pădurii, acest fir nu poate fi asemuit cu altele din preajmă: altfel se apleacă, altfel făptuieşte reverenţele către vântul serii…

În toată ţinuta ei se simte un dor de alte mlaştini, de alte trestii, poate şi dorinţa de a asculta, cum le place trestiilor, şi un cântec al unei broscuţe pierdute sub frunzişul lor.

Dar, nu-i rămân ca mângâiere decât celelalte trestii vecine, prea tăcute, prea închise şi… niţel invidioase!

Cât despre arborii din preajmă, aceştia sunt din altă lume, prea infatuaţi şi nemlădioşi la tandrele alintări ale vântului; doar frunzişul acestora mai seamănă cu pletele trestiilor, dar cântecul acestora este atât de diferit…

Pe cer s-a ivit luna, o lună plină, rotundă! Aceasta împrumută lumina de la soare şi ne luminează nopţile acompaniată de stele pâlpâinde. Pare a fi o minge uriaşă de argint aruncată în slăvi de cine ştie ce uriaş în joacă; şi ea alunecă încet, mângâiată de nori, invidiată de stele.

Mă aşez pe marginea mlaştinii şi privesc, peste umăr, bolta cu luna; uimită observ că astrul de argint al nopţii a venit şi el mai aproape de mine, de trestia cea frumoasă, aşezându-se tocmai pe vârful acesteia, împodobind-o, făcând-o şi mai frumoasă printre vecinele invidioase, invidie care răzbate şi de la copacii din preajmă.

În sfârşit, o văd bucuroasă pe mândra trestie de această vizită astrală, râvnită până şi de secularii stejari falnici de lângă ochiul de mlaştină.

În seara asta, luna a preferat firul cel frumos de trestie…

(Poate pentru că eram şi eu acolo!).

În imaginația tânărului cititor, minipoemul atrage, stârnește interesul prin concretețea notației, prin puterea lui de a sugera întregul printr-o infimă parte, într-o lume suprasaturată de ermetisme şi abstracțiuni.

Haiku-ul nu sperie şi nu inhibă tocmai prin scurtimea sa şocantă – 17 silabe alcătuitoare de cuvinte de o mare forță de sugestie.

Copilul cu mintea lui, încă nepoluată de prea multe reguli îngrăditoare ale închipuirilor sale înaripate, provocat de puterea de seducție a poemului, îşi concentrează lesne imaginația la reverberațiile emanate de haiku, dând frâu liber fanteziei sale nemaculate încă de multele vrajbe şi poveri ale vieții de adult.

Sub imboldul provocator al acestor minipoeme, trăirile, sentimentele gingaşe ale sufletului copilului pot să-şi ia aripi, zburând apoi liber sub cerul albastru al copilăriei.

Pilde vii, în acest sens, sunt comentariile de mai sus – în fapt, mici compuneri lirice izvodite din haiku-urile înfățişate acestor copii cu suflet sensibil.

Este de remarcat cum, în contrast cu cele câteva comentarii ale adulților, inclusiv unul al meu, din aceste mici glose lirice se revarsă candoarea, simplitatea trăirilor stârnite de aceste poezii în mintea şi în sufletul copiilor…

2.2.2.3.4. Scrisoarea mea, euforică, către I.G., trimisă cu prilejul lansării primului număr al revistei „Orfeu“ – revistă de haiku din Târgu-Mureş (23 martie, 1998):

Gânduri despre Orfeu

… Şi iată-l pornind pe Orfeu luându-şi lira şi toiagul, pornind către peştera cu năluci şi furii pentru a o căuta şi a o întoarce în lume pe frumoasa-i mireasă – Euridice.

A-i da viață iubitei ajunsă la imperiul negrelor genuni, avându-l drept stăpân pe cruntul, pe nemilosul Hades, deținând drept arme: versuri bine meşteşugite şi o măiastră liră – iată, într-adevăr, o ispravă de mare seamă!

Fie ca în aceste vremuri aspre, tulburi, anormale, prin arta sa fiul lui Apollo să îmbuneze sufletele încrâncenate de acest nemilos sfârşit de veac şi de mileniu: să facă să vibreze inimi cât mai multe la frumosul cotidian, azi mult prea ignorat ori chiar terfelit.

De astă dată Orfeu coboară în tenebre pentru a ne readuce pe pământ… mureşan nimic altceva decât o formă a ADEVĂRULUI: anume: haiku-ul – poezia fără cuvinte care să ne spună „… ceea ce noi am ştiut tot timpul, dar nu am ştiut că ştiam!“

Aşteptăm, aşadar, ca Orfeu să ne aducă de-acum încolo, o dată cu primii ghiocei, apoi cu cireşele coapte, cu prima frunză ruginie şi, mai apoi, cu primul fulg de nea – bunătate combinată cu sensibilitate faţă de frumuseţea fiecărui moment; să ne aducă imagini care să evoce natura cu adevăruri dezvăluite până la puritate; iar ea, Natura, fermecată să se apropie de divinul aed cât mai mult şi să-i asculte viersul şi poemele-i sublime, domolind stâncile strivitoare de corăbii ale Simplegadului şi să adoarmă balaurul cel groaznic, păzitorul lânii de aur din Colchida!

Armele lui să rămână în continuare stihurile şi viersurile…

Să nu se teamă de furii, de geniile crude: înainteze prin faţa lor lin, netulburat, fără frică! Şi să aibă răbdare, multă răbdare, mergând cu sacrificiul până la capăt pentru a-şi putea desăvârşi faptele propuse!

Fie ca de astă dată măcar, frumoasele bacante ale lui Bachus să fie mai înţelegătoare, cruţându-l pe Orfeu pentru credinţa-i neţărmurită pierdutei Euridice.

... Iar urbea de pe Maris să devină un nou Lesbos, o insulă spirituală pe care să înflorească această poezie, de obârşie niponă, care este: mirificul haiku!

(Mihail Bica)

2.2.2.3.5. Răspunsul meu la scrisoarea unei iubitoare de haiku (fragmente):

... Aşa cum bine ai intuit, personal atunci când ticluiesc ori citesc un haiku, scris de altcineva, nu fac aritmetică; nu stau să număr

silabele, nici nu resping prezența vreunei metafore ascunse în micropoem.

Nu agreez însă prezența punctuației, apoi a personificării, precum nici a intelectualizării căutate, voit profunde, epatante.

Atunci când mi se întâmplă ca eu însumi să „comit“ un micropoem care mi se pare mai reuşit, împărtăşesc bucuria făptuirii cu membrii cenaclului sau cu ai mei colegi de la Societatea de haiku de la Pontul Euxin!

Şi, natural, nu în ultimul rând, savurăm bucuria lecturii cu membrii familiei mele.

Mai zici că simți, şi vezi, ca pe un fir roşu, cum poemele mele sunt străbătute de o undă de tristețe, de durere şi de sentimentul singurătății…

Zici că doreşti să ştii ce se întâmplă!

Ei bine, nu se întâmplă nimic grav (cred!) – poate sufletu-mi este îmbibat cu anumite stări mai puțin luminate şi jucăuşe, aşa încât defularea în acest mod, prin poezie, îmi pare prielnică, la îndemână.

Mă mai întrebi dacă frunza uscată, căzută dintre filele cărții M.M. este tot un haiku?

Da, aşa este – acea frunză, de iederă, este un micropoem, dar nu al M.M., ci al lui Yvy (A. –O.S.)!

Şi, în încheiere, permite-mi să-ți citez fraza ultimă a scrisorii tale, fiindcă tare mi-a plăcut:

„O frunză în cădere, într-una din plimbările mele în natura sovăteană, mi-a şoptit un haiku – era ceva tulburător! Din păcate, nu i-am putut desluşi cuvintele…

Însă, poate, le-ai auzit tu!“

Şi de această dată presupunerea ta se adevereşte, mai cu seamă că am zărit imaginea aievea; iat-o:

lacul din codru –
frunza de paltin cade
umplând Carul-Mare

2.2.2.3.6. O scrisoare a mea către prof. C.I (05 dec. 1998):

În perioada de timp trecută de la ultima noastră întrevedere – Colocviul de haiku '96 – chiar dacă nu am ticluit prea multe haiku-uri, am reuşit, în schimb, să prezint acest gen de micropoeme unor persoane din țară şi, în special, din Basarabia, acestea din urmă, avide de limba română, au fost copleşite, extaziate de mirifica bijuterie lirică.

În acest context, permiteți-mi să transcriu câteva rânduri de recunoştință provenite de la o cunoscută din Chişinău:

„... Ai altoit în mine dragostea față de haiku; eu, la rându-mi, am dus această minunată poezie pe unde am umblat.

Şi dacă azi profesoara de limba română de la R. (bănuiesc că ai ghicit că este vorba de sora-mea) foloseşte haiku-ul ca material didactic, iar un verişor al meu, de la D., după o zi grea de muncă, în minutele-i de răgaz, urmăreşte cu degetul trudit rândurile unui haiku pentru a se relaxa şi pentru a uita de răul şi urâtul care ne împresoară tot mai mult – toate astea înseamnă că a te fi cunoscut nu a fost în zadar.

Îți mulțumesc, Mihai!“

... Vă mulțumesc, domnule I. C.!

2.2.2.3.7. Scrisoare către R.C. – preşedinte al Societății române de haiku (04.12.1999):

Mă numesc B.M., domiciliez în Sovata...

În anul în care Domnia voastră debuta în silvicultură şi în literatură (1950), cel care vă scrie aceste rânduri „debuta“ în viață.

Frumoasele peisaje ale acestor meleaguri, de la poalele munților Gurghiului, m-au determinat să mă ataşez codrilor minunatelor plaiuri de aici, devenind şi eu silvicultor, slujbaş al pădurilor sovătene, din anul 1973.

Având, prin urmare, aproape 27 de ani de ani de activitate silvică, de teren, pot afirma cu toată convingerea că silvicultura este cea mai frumoasă meserie – invidiată şi râvnită de mulți! – dar, în

acelaşi timp, fiind şi una din îndeletnicirile cele mai anevoioase: procesul de producţie se desfăşoară sub cerul liber, rezultatele muncii se lasă mult aşteptate, mai multe decenii la rând…

Am fost şi sunt un pasionat de literatură.

În anul 1987 am făcut cunoştinţă cu fenomenul haiku: am rămas copleşit de frumuseţea şi de marea putere de sugerare a acestor micropoeme…

Am făcut eforturi pentru a pătrunde în profunzimea acestor bijuterii lirice, scotocind prin biblioteci, citind cu nesaţ orice scriere în legătură cu acest gen de poezie.

Mai târziu, în anul 1994, am aflat de existenţa Societăţii de haiku din Constanţa, iar în anul următor am devenit membru al acestei grupări de la Pont Euxin, întâlnindu-mă în fiecare an, toamna, cu pasionaţii şi talentaţii autori de haiku-uri din toată ţara – prilej de mari satisfacţii spirituale pentru mine.

De fapt, de ce vă scriu?...

Vă scriu, domnule R.C., pentru următoarele motive:

– pentru a-mi exprima bucuria că un poet-silvicultor ajunge preşedinte al Societăţii române de haiku;

– pentru a vă ruga să militaţi, cât vă stă în putinţă, în rândul colegilor de breaslă, scriitorii, cu scopul de a conferi haiku-ului locul şi rolul cuvenit în lirica românească;

– pentru a vă comunica intenţia de a rămâne, în continuare, membru al Societăţii române de haiku din Bucureşti, dornic fiind de a cunoaşte noi oameni, noi puncte de vedere asupra liricii nipone, în speţă haiku-ul.

Îmi permit să vă transmit alăturat şi un exemplar din placheta mea de debut, urându-vă o activitate spornică la cârma haiku-ului românesc.

Cu cele mai alese sentimente,

Mihail Bica

2.2.2.3.8. O referință, uitată, la volumul meu de debut: „Clepsidra spartă“:

„Scriu aceste consemnări sub imboldul recitirii haiku-urilor cuprinse în placheta „Clepsidra spartă“ (autor: Mihail Bica) şi mărturisesc că mă simt neajutorată în aflarea unor cuvinte potrivite care să comenteze ceva ce este deja perfect. La fel mi se întâmplă când mi se cere să explic sau să analizez iubirea, dragostea mea pentru cineva sau ceva. Prozaicul cuvintelor distruge miracolul trăirilor, explicațiile banalizând unicitatea sentimentului.

La fel ca piatra aruncată într-un limpede lac reverberează trimițând cercuri-cercuri spre mal şi înapoi, tot aşa şi eu, citind aceste poezii am trăit mai multe etape ale încântării...

La început a fost percepția – am văzut, am simțit, am pipăit, am mirosit şi am auzit; mai apoi, sufletul s-a tulburat de sensibilitatea cu care au fost scrise, sentimente de tristețe şi regret, de nostalgie dureroasă dar niciodată patetică, ci mai degrabă înverşunată.

Apoi, intelectul... Sunt (ele) o încântare pentru inteligență prin simbolistica adâncă a cuvintelor (motivul umbrei care apare în două haiku-uri: umbra ca suflet, lumina purificatoare care creează umbra unui corp impur, lumina spirituală care trece printr-un corp pur şi nu creează umbre, umbra ca regret, soarele nu naşte umbra decât atunci când coboară spre a apune, soarele-i yin (masculin), luna e yang (feminin); luna care e luminată de soare creează la rândul ei umbra – punct-contrapunct şi iar punct.

Aceste micropoeme sunt minunate, perfecte şi ele nu s-au creat singure – ele reprezintă omul, poetul care poartă în el povara unei sensibilități de excepție. E nespus de greu să scrii astfel de poezii încătuşat fiind de o formă fixă, trebuind să-ți alegi matematic vorbind cuvintele potrivite sentimentelor de transpus pe hârtie, trăiri care să poată fi percepute de cititor în aşa fel încât în sufletul acestuia să se işte „furtuna“! Şi totul doar în 17 silabe: microcosmosul îmbrățişat armonios de macrocosmos apoi, toate acestea, cuprinse într-o singură inimă de om. Ele nu pot avea titlu pentru că nu pot purta nume care să le definească în vreun fel; dar dacă totuşi ar fi să poarte unul, eu i-aş da numele de: „Vara îngerului fără aripi"...

Sunt minunate! Cu cât mai mult le recitesc cu atât mai multe valențe descopăr. Emoția și șocul primei lecturi reverberează gânduri, gânduri… fără semne de punctuație, majuscule sau titlu!

Prof. C.M.

3) Numiți haiku-ul preferat.

–… Bizar, nu am! Le iubesc pe toate; până și pe ale mele, mai ales dacă se întâmplă să fie și reușite.

Încerc totuși să menționez trei poeme…

3.1. un fluture –
adormit pe marele clopot
al templului
(Yosa Busson, 1715-1783)

Motivarea alegerii – pentru dramatismul situației: un loc aparent liniștit poate deveni, iată, dintr-o dată terifiant, insuportabil, ucigător.

Precum acel fluture, adormit pe imensul clopot, așa îl văd și pe om stând apatic și iresponsabil pe clopotul uriaș numit Pământ.

3.2. „o libelulă roșie –
smulgeți-i aripile
rămâne un ardei“
(Enomoto Kikaku, 1660-1707)

… Șocat de cruzimea acestui haiku și pentru a-l pune în concordanță cu morala budistă, propovăduind mila față de animale și gâze, Basho i-a dat poemului o formă (în spirit zen) total opusă:

„un ardei roșu –
pune-i aripile
o libelulă“

Motivarea alegerii mele: pentru extraordinara versatilitate artistică a poetului Basho şi marea putere de sugestie a demersului poetic privitor la iubirea şi ocrotirea oricărei vietăţi.

3.3. O tanka a lui Şerban Codrin:

„acele de pin
de la mijire până
la scuturare –
câte doi alături
în viaţă şi în moarte“

Motivare: pentru imaginea deosebit de plastică – poetic transpusă – a ceea ce ar trebui să însemne mariajul.

4) Cine este scriitorul îndrăgit? Dar cartea care v-a marcat cel mai mult existenţa?

– La prima parte a întrebării răspunsul este: Cioran…

Cartea care mi-a declanşat apetitul pentru lectură, stârnindu-mi totodată şi curiozitatea pentru naraţiunea cu mult umor şi multă vervă scrisă, a fost… „Ciobanul şi măgarul!“(!), aceasta fiind prima mea carte cuprinzând povestiri pastorale hazlii, în versuri, buchisită în trimestrul al III-lea al clasei a I-a, cărţulia fiind împrumutată de la Biblioteca comunală din localitatea mea de baştină.

Ani de-a rândul frecventând apoi cu osârdie biblioteca, nu mi-a venit a crede că pot să obţin – gratis! –, fie şi pe durată determinată, orice carte din miile de tomuri de pe multele rafturi ale acesteia.

Dar, revenind la întrebare, nu pot vorbi despre „cartea care mi-a marcat existenţa“, ci doar despre faptul că ele, cărţile în sine, au dat o turnură nouă întregii mele vieţi, lecturile alimentându-mi viaţa spirituală, creându-mi o dependenţă de care nicicând, din fericire!, nu am să mă mai pot lecui.

Mai apoi, din prea plinul acumulărilor sufleteşti, trăgându-şi seva din lumea livrescă şi din viaţa de zi cu zi, s-au plămădit, precum nişte firave mlădiţe, şi cele câteva cărţi ale mele...

Graţie, exteriorizărilor, defulărilor prin scrierea celor cinci cărţi apărute până acum, tot ceea ce în acele perioade mă apăsa, mă înăbuşea, a putut fi mult redus ca intensitate, ca pondere; acest fapt al scrierii, al formulării, mi-a creat, realmente, senzaţia unei despovărări, a unui aport de oxigen şi de lumină în atmosfera mea existenţială, în spaţiul meu vital lăuntric, dealtfel destul de neguros.

Nu pot să nu accentuez, încă o dată, că alături de cărţi, iubirea Naturii şi a femeii, ca misterioasa fiinţă dătătoare de viaţă şi gingăşii, mi-au fost: delicii, repere şi refugii ale întregii mele existenţe, fără de care traiul meu nu mi-l pot concepe nicidecum; ori, dacă totuşi da – doar tragic de eclipsat, de văduvit şi, oricum, insipid.

„pe-nalta scară
prin care se ajunge
la inima mea
ea n-a urcat mai mult
de două sau trei trepte“

(Yosano Akiko, 1873-1942)

5) Numiţi – cu argumente – anotimpul preferat.

– Prefer cel de-al… cincilea anotimp: sfârşitul verii şi începutul toamnei; este sezonul pe care îl îndrăgesc nespus de mult, în fiecare an contemplându-l cu aceeaşi uimire şi evlavie.

Motivaţia? Este marea trecere acompaniată de simfonia de culori mirifice în aerul limpede, de cleştar – nici prea cald, nici prea rece încă..

Comuniunea mea cu începutul toamnei cu siguranţă are şi o latură nativă: el, acest anotimp, a fost cel care m-a aşteptat şi m-a primit în braţele-i arămii, mângâindu-mă cu razele de soare aurii ale unui final de septembrie şi început de octombrie, în clipocitul blând al

apei cristaline, pe atunci, a Târnavei-Mici, în tril de mierle, piţigoi, şi prigorii triste, aciuate pe bătrânele sălcii de pe malul râului.

„o colibă părăsită
în jurul căreia creşte
cucuta de pădure –
nu se vede nimeni
doar toamna e acolo“
(Bonzul Egyo, 985)

6) Care este culoarea cea mai atrăgătoare în opinia dumneavoastră?

– Culoarea mea preferată este verdele: deformaţie profesională?...

Deşi ivirea mea pe lume a coincis cu apusul verdelui, acest final compensat fiind însă magnific de parada pastelatelor nuanţe, am rămas totuşi cu nostalgia verdelui de florar, pe fond de vesele triluri de ciocârlii şi privighetori, în miresme de flori de mălin şi liliac, toate învolburându-se sub o imensă boltă sinilie!

„nu-i chip să mă-ntorc
la primăvara celor
paisprezece ani
când şoptindu-mi numele
am izbucnit în plâns“

(Yosano Akiko)

7) Ce floare o consideraţi deosebită?

– Două sunt florile care mi se par a fi mai aparte: cea dăruită, precum şi cea primită.

...Îmi vine în minte, stârnită de această întrebare, o afirmaţie copleşitoare a lui Goethe referitoare la aceste minuni terestre:

„Florile sunt nişte hieroglife superbe prin care Natura ne arată cât de mult ne iubeşte.“

Revenind însă la întrebare, dintre toate florile cea mai nobilă îmi pare frezia, argumente: parfumul, gingăşia şi modestia ei. Din

această pricină, îmi place să dăruiesc şi să primesc această floare, atât de aparte prin parfum şi ținută (aspect).

Dintre cele din flora spontană iubesc… poiana în plină lună a lui cuptor!

Adeseori merg în pădure şi caut poiana şi susurul de izvor; mă aşez şi stau fără să fac nimic, apoi, devin conştient cât zgomot este! Cea mai mare parte a acestuia vine din propria-mi minte – plină fiind de idei şi de planuri (vane!)

Corpul stă, mintea însă colindă, nu stă o secundă, zburdă cu viteză exorbitantă.

După un timp începe a se linişti, parcă… Aud, încep să aud zgomote reale: pițigoi, gaiță, mierlă; observ potopul de flori mlădiindu-şi tulpinițele în adierea vântului, văd spuma apei pârâului de munte căzând de pe praguri de bolovani…

Apoi, iarăşi, gândul!...

Puritatea şi pacea le pot găsi doar aici, prin păduri, poieni şi pe maluri de pâraie cu ape zglobii.

Aici îmi regăsesc forța şi perseverența, ea, natura mă povățuieşte şi mă întăreşte în perioadele de restrişte.

Ce imperfecțiune crasă a lumii umane în comparație cu natura atât de perfectă!

Numai răutate, minciuni perfide şi o neostoită şi continuă goană după găunoşenii materiale, zadarnice, prisoselnice…

„atât de tristă
să fi fost dintotdeauna
lumea
sau e aşa
din cauza mea“
(Poem anonim din Kokinshu, anul 905)

8) Aveți o maximă după care vă călăuziți în viață?

– Nu după maxime mă ghidez eu în viață; totuşi, în contextul întrebării de mai sus, îmi vine în minte o sentință a lui Leonardo da Vinci: Dacă ai reuşit, continuă; dacă nu ai reuşit – continuă!

9) Ce calități apreciați în mod deosebit la o persoană?

– Următoarele câteva: inteligența, caracterul, sensibilitatea, sinceritatea, devotamentul…

10) Ce ați lua cu dumneavoastră pe o insulă pustie?

– „Cantitatea“ fiind limitată, cred că aş lua cu mine tot ceea ce mi-ar asigura confortul psihic şi cel fizic.

Aş „uita“ acasă: sapa(!), boala, ura, invidia, violența şi… televizorul; dar, nu sunt chiar sigur dacă şi internetul!

11) Enumerați trei trăsături care credeți că vă caracterizează.

– La drept vorbind... nu mă văd bine! Dar, umblă vorba-n târg că aş fi destul de sincer, sensibil şi înțelegător (câteodată!).

12) Ce hobby-uri aveți?

– Ocupația mea, în timpul liber, se compune, în principal, din: activități pe internet şi citirea de cărți. Consider că privitul la „tembelizor“ nu este o pasiune, aceasta fiind, cu siguranță, o meteahnă; îmi mai place, mult, să mă cufund în natură, singur,departe, imortalizând, prin fotografiere, peisaje, culori…

13) Dacă ar fi posibil, cu ce personalitate din trecut ați dori să vă întâlniți?

– Cu Cioran..

Aş fi încântat să-l însoțesc, o săptămână, la Paris, în locurile agreate de el, cafenele, parcuri..., ascultându-i gândurile, neliniştile, izbucnirile…

14) Sperați într-o lume de dincolo? Care este relația dumneavoastră cu Dumnezeu?

– Să zic: da, îmi este greu… Să zic nu – îmi este şi mai greu; aşa încât…

Aş vrea să CRED, cu toată convingerea şi dăruirea mea; rațiunea însă îmi dă totul peste cap.

Să fiu „nebun întru Hristos“ aş vrea; or?...

Relația mea cu El…

Îmi dau seama de micimea, de nimicnicia mea; aşa încât simt că pentru a răzbate, unicul sprijin, scop şi speranță nu poate fi totuşi decât continua strădanie de a crede.

Urc şi cobor: urc puțin, cobor abrupt şi mult, încălcând „regula“, „principiile“…

(„Învață-mă, Doamne, să fac voia Ta!“).

15) Ce vă umple de speranță: natura, arta, ştiința?

– Natura: nu atât de speranță cât, mai degrabă, de linişte, de echilibru, de frumos.

Ştiința? Ei bine, aceasta mă nelinişteşte şi îmi spulberă şi bruma de speranță…

16) Considerați Natura un prieten?

– Natura o iubesc, de fapt o ador; am crescut cu ea, apoi, am devenit… colegi de serviciu(!), mai târziu – mi-a fost logodnică, apoi... mireasă!

17) Ce vă place în Vechiul Testament, apoi în Noul Testament?

În Vechiul Testament mă farmecă chiar începutul, adică: Geneza (Facerea) sau Întâia carte a lui Moise, cu a lui parte inițială (capitolul: 1-3); mă uimeşte uriaşa desfăşurare de putere creatoare a Făuritorului şi, mai cu seamă, catastrofala gafare (păcătuire) a femeii

şi a bărbatului în fața ispitei; de aici, apoi, provenind toate chinurile existenței pe care orice om este nevoit a le trăi, a le suporta.

Tot din Vechiul Testament îmi plac: Psalmii – pentru poezia lor; apoi, Pildele sau Proverbele lui Solomon – acestea pentru deosebita putere educativă a lor.

Din Noul Testament prefer Sfânta Evanghelie după Matei…

Fie-mi permis să mărturisesc că din Noul Testament, nu-mi place(!), şi nu pot pricepe, nici concepe: Luca 14:26!

Deşi înțeleg ideea, trimiterea, nu îmi este cu putință să consider ca fiind fericită formularea; cu atât mai mult cu cât şi în alte câteva limbi (maghiară, franceză, engleză) noțiunea uzitată este aceeaşi. Deci, nu este greşeală de traducere!

----

18) Principalul dumneavoastră defect?

– Nu am „defect“, am… defecte! Iar suma acestora sunt eu, constituie felul meu de a fi.

19) Visul dumneavoastră de fericire?

– Să fiu cât mai departe de lumea dezlănțuită, într-o perfectă stare de sănătate – sihastru într-un codru îndepărtat, loc din care să generez, mai apoi, dragoste, puritate, generozitate; acesta îmi este visul…

20) Care ar fi cea mai mare nefericire a dumneavoastră?

– Să-mi fie dat să văd lumea într-un chip şi mai sumbru decât îmi este sortit să o văd acum, în această epocă bizară, de confuzie universală.

21) Ce-ați vrea să fiți?

– Poate un bolovan de râu veşnic mângâiat de apa năvalnică, cristalină, grăbită fiind la întâlnirea ei cu marea; apoi, cu cerul!...

22) Țara în care ați vrea să trăiți?

– Categoric, tot aici, în România; dar, într-un alt ev: mai puțin aprins, mai puțin grăbit…

23) Pasărea preferată?

– Un şoim aş vrea să fiu: iubitor de înălțimi silvestre, viețuitor al zonelor sihastre.

24) Compozitorii preferați?

– Astăzi, Grieg…

25) Eroii din viața reală?

– De unde eroi, dacă nu sunt decât hoți?!... Iar marea masă care îi suportă, cu… eroism, dă dovadă clară de laşitate crasă, invocând sintagma: „Ei, lasă: mai rău să nu fie!“

26) Ce detestați cel mai mult?

– Politicul cel mârşav, primăriile, finanțele parazite…

27) Personajul istoric pe care îl detestați cel mai mult?

– Pe Băsescu, dacă îmi este îngăduită derogarea de doi ani, cât mai este preşedinte, poate, după care desigur se va încadra în specificul întrebării, individul în cauză devenind… istorie.

28) Fapta militară pe care o admirați cel mai mult?

– Atitudinea lui Mihai Viteazul atunci când, încolțit de ucigaşi, la somația unui a dintre ei: „– Dă-te prins!“ Voievodul îi răspunde în grai neaoş: „– Ba!“ Apoi, scoase sabia!...

29) Darul natural pe care ați vrea să-l aveți?

– Seninătate, credință profundă: sinceră şi fermă, neclătinată, în Dumnezeu.

30) Starea dumneavoastră de spirit actuală?

– Agitat, amărât, nervos, egoist, arțăgos, hipersenzitiv (... să mai continui?).

[Bibliografie (pentru partea I-a, cap. 2):

a) Cărți:

1) Vasiliu, Florin şi Steiciuc Brânduşa: *Interferențe lirice,* Editura „Dacia“, Cluj-Napoca, 1989.
2) Acsan, Ion şi Constantinescu Dan: *Antologie de poezie clasică japoneză,* Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1981.
3) Codrescu, Ion: *Ocolul iazului/Round the Pond,* Editura Muntenia, Constanța, 1994.
4) Başa, Violeta: *Merii în floare,* Editura Ex Ponto, Constanța, 2003.
5) Haşu, Mihaela: *Haiku – estetica tăcerii,* Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005.
6) Vasiliu, Florin: *Matsuo Basho – Sfântul haiku-ului,* Editura Haiku, Bucureşti, 1994.
7) Codrin, Şerban: *Marea tăcere,* Editura Star Tipp, Slobozia, 2001.
8) Teika, Fujiwara: *O sută de poeți de la muntele Ogura,* Editura Eminescu, Bucureşti, 2000.
9) Acsan, Ion: *Țara cireşilor în floare* (antologie), Editura Grai şi suflet, Bucureşti, 1995.
10) Brunel, Henri: *haiku – înțelepciune sau nebunie?,* Editura Pro Editura şi Tipografie, Bucureşti, 2007.
11) Codrescu, Ion: *Imagine şi text în haiga,* Editura Herald, Bucureşti, 2008.
12) Nukarya, Kaiten: *Istoria zenului,* Editura Herald, Bucureşti, 2005

b) Reviste:

1) Albatros/Albatross – revista Societății de haiku din Constanța, România (nr.1/1992 – nr.2/2006).
2) Micul Orion (nr. 1/1994 şi nr.4/1995), revistă editată de Centrul cultural „Ionel Perlea“ din Slobozia.
3) Haiku – revistă de interferențe culturale româno-japoneze, Bucureşti (nr.11/1996 – nr.36/2006).
4) Orfeu – revistă de haiku, Târgu-Mureş (nr.1/1998 – 23/2003).

c) Internet:

1) Romaniankukai-blogspot.ro: Interviu cu scriitorul Şerban Codrin (Angela Baciu Moise).
2) Ibidem: Interviu cu Eduard Țară (Cornel Atanasiu).
3) Ibidem: Interviu cu Ion Găbudean (Cornel Atanasiu).
4) Ibidem: Interviu cu Jean-Louis d'Abrigeon (Manuela Miga).
5) Ibidem: Interviu cu Gabi Greve (Petre Fluieraşu).]

Partea a II-a

Şi roua se aprinde

(Haiku-uri, 2012/2013)

Motto:

„ce mare lucru-i viața –
deloc nu dăinuie mai mult
ca roua ce se zvântă“

(Ki No Tomnori)

1) o buburuză
doarme pe o petală –
bondarule taci

2) casă părăsită –
doar ploile de toamnă
îi sunt musafiri

3) amurg de iarnă –
zăpada luminează
bătrâna-n doliu

4) pârâu de munte –
în locul culorilor
doar albul rece

5) cerul numai nori –
soarele străluceşte
totuşi undeva

6) noapte ciudată –
luna lunecă rapid
sub nori încremeniţi

***Comentariul autorului**: Continua transformare şi schimbare sunt poate cele mai definitorii aspecte ale vieţii. Un principiu zen spune: „Singurul fapt neschimbător al vieţii este însăşi schimbarea“.*

Totul în Univers este supus aceleiaşi legi; totul se află într-o veşnică schimbare, doar ritmurile diferă...

Materia, corpurile anorganice, comparativ cu cele organice, par a fi neschimbătoare dar, în realitate, şi ele sunt supuse unei neîntrerupte modificări. Falsa impresie că acestea ar fi neschimbătoare provine de la faptul că organicul, față de anorganic, are un ritm alert de schimbare.

Aşa şi cu luna: privind norii care alunecă vertiginos în fața astrului serii, avem impresia că norii stau, în timp ce luna aleargă; în fond, şi luna, ca şi norii, sunt într-o continuă mişcare însă în ritmuri diferite – sunt, deci, într-o neîntreruptă schimbare…

(Precum am mai amintit în capitolul „Spicuiri din carnetul meu de haiku", în toate antologiile japoneze de poezie clasică poemele sunt însoțite de un „kotobagaki" – acesta fiind o notă explicativă, ante sau post pusă poeziei –, prin aceste referințe fiind prezentate împrejurările în care a fost scris poemul.

Atunci când aceste precizări au fost mai extinse, completând funcția clasicului kotobagaki prin aportul de informații lirice privind semnificația unor versuri, pe acestea le-am intitulat: „comentarii").

7) cătun părăsit –
orăcăitul broaştei
din fântâna seacă

Comentariul autorului: *Ce rost au, oare, neîncetatele agonisiri sortite oricum pieirii? Orice în această lume menit e să dispară!*

Şi cel mai iute dintre toate, viața efemeră a omului – mai trecătoare decât petala unei lalele!

În van sunt toate atunci când ne irosim întreaga existență procurând plăceri unui trup aflat inevitabil sub un permanent asalt al bolii, al fricii, al lăcomiei şi al morții.

Toate sunt precum… broasca în fântâna seacă!.

8) calc pietricica –
scrâşnetul acesteia
mă dumireşte

Comentariul autorului: *Conform unui precept zen este bine, sănătos şi util să-l respecţi pe cel de sus (social!), să fii răbdător cu cel de jos, apoi să-ţi faci din îndeplinirea datoriilor zilnice o religie.*

Stelele ţi se par a fi departe? Dacă acorzi atenţia cuvenită, ***pietricica pe care o calci*** *te poate învăţa orice: poate chiar să-ţi aducă stelele mai aproape.*

9) pinul silvestru –
ácele se nasc şi pier
două câte două

Comentariul autorului: *Pinul de pădure, pinul negru şi jneapănul sunt cele trei specii de pin cu două ace în teacă întâlnite la noi în ţară; ácele acestor specii se nasc două câte două, apoi după 2-4 ani, la pinul silvestru, şi după 4-6 ani la celelalte două – cad, pier tot împreună; desigur căderea acestora fiind treptată, îndelungată, nu ca la speciile de foioase, toamna!*

Ceea ce e de remarcat este faptul că la pinul silvestru în urma căderii acelor pe lujer rămân cicatrice proeminente; oare lujerul, arborele, vrea, în acest fel, să-şi arate durerea pricinuită de abandon, regretul ruperii de trunchiul care le-a oferit viaţă?...

Prin această caracteristică, a frunzelor, aceşti pini sunt consideraţi simboluri ale împreunei-trăiri, ale credinţei în dragoste până la finalul vieţii, ale devotamentului.

10) toamnă bogată–
un moş cu ochii-n lacrimi
priveşte un arțar

Comentariul autorului: *Deşi sosirea toamnei, cu alaiul de fructe coapte şi iureşul de culori, prilejuieşte bucurii, pentru un bătrân, copleşit de povara anilor, venirea unei noi toamne, în pofida tuturor frumuseților culorilor şi a satisfacțiilor produse de roadele îmbelşugate, toate acestea nu mai au efectul de altădată.*

Schimbarea culorii frunzelor, apoi căderea acestora nu poate însemna decât o tristă aducere aminte a caracterului trecător a tot şi toate…

Aşa încât, chiar dacă arțarul înveşmântat în straie de toamnă este o privelişte de basm, pentru omul copleşit de ani, acest peisaj este doar o aducere aminte a perisabilității, a singurătății şi a inevitabilei despărțiri.

11) teiul în floare –
cu capul sub aripă
doarme-un pițigoi

Comentariul autorului: *În zori, ies din odaia cabanei pentru a fi martor la ivirea soarelui peste creasta crângului de tei în floare.*

Pretutindeni linişte; doar susurul izvorului cu apa cristalină, lângă care mă opresc, îmi este singurul tovarăş treaz. Ba nu, s-a mai ivit unul: atent la teiul singuratic care începe să-şi împrăştie timid mireasma, printre ramuri zăresc un pițigoi dezmeticindu-se.

Îşi scoate alene căpşorul de sub pene, se uită somnoros în jur, îşi întinde încet un picioruş, apoi îşi desface larg una din aripi; dezmorțite piciorul şi aripa revin la poziția inițială.

Aceleaşi mişcări se repetă şi cu celălalt picior şi aripă, după care, doar pentru câteva secunde, căpşorul dispare iar sub aripă. (Scurtul somn dulce, de dimineață, să fie valabil oare şi-n lumea

păsărilor?!). Dar suplimentul a fost foarte scurt: pasărea îşi scoate capul din culcuş, îşi scutură aripile, după care înalță un imn de slavă soarelui care, între timp a început să-şi trimită razele aurii peste creştetul teilor în sărbătoare.

Neatentă, țâşneşte în zbor către izvor. Zărindu-mă alături, brusc îşi schimbă direcția aşezându-se pe acoperişul cabanei. Am înțeles – trebuie să plec de-aici pentru ca ea să-şi poată bea înghițitura de apă proaspătă.

Spăşit, intru în cabană pitulându-mă lângă fereastră. Pasărea țâşneşte către izvor, abia atingând şuvoiul apei după care se înalță peste arbori, plecând, desigur, în căutarea hranei…

12) salut o dată
apoi încă o dată –
e sperietoarea

13) singur în codru –
doar freamătul zorilor
în valea adâncă

***Comentariul autorului**: Atunci când sunt singur în pădure, prin Iuhod, Sebeş ori Bucin, mi se întâmplă adesea să mă simt transportat într-un trecut îndepărtat, pe vremea când omul trăia în deplină comuniune cu forțele şi spiritele naturii.*

Şi chiar în acele momente dacă aud tril de păsări sau un susur de izvor, simt că acele sonorități contribuie la împlinirea liniştii mele lăuntrice. Multora le e teamă de linişte întrucât o confundă cu singurătatea.

Dar pacea pădurii este întotdeauna un ținut locuit.

Creatorul a aşezat peste tot locuitori, cu atât mai mult în păduri…

Regretabil este faptul că zgomotul civilizației ne cotropeşte tot mai mult existența, materială şi banală, mutându-se tot mai mult, mai expansiv, şi distructiv, către natură, creând condiții nefavorabile existenței vietăților trăitoare prin munți şi lacuri, prin aer şi oceane.

Omul tulbură neîncetat ritmuri şi echilibre, jefuind în chip grosolan şi violent tot ce înseamnă natural.

Pentru a scăpa de zgomot şi de prea multa agitație, frecvent mă refugiez în locuri pe care omul nu le-a murdărit şi tulburat încă…

Îmi place să mă retrag în codrii Bucinului, pe malul pârâului cu acelaşi nume; şi cu cât mă cufund prin munți, cu atât mai mult întâlnesc tihna cea blândă şi binefăcătoare.

14) frunza de lalea –
umedă-i oare de rouă
ori de lacrima ei

15) cu un fulg în palmă
alerg să vezi minunea –
în van e truda

Comentariul autorului: *Apa cea nestatornică, simbol al haosului primordial, este dătătoare de viață, de fertilitate. Opusă focului, apa sub toate aspectele ei uneşte şi desparte.*

Ninge!...

Se-ngemănează cerul cu pământul; fulgii însăilează fantastice dansuri în văzduhul pur. Cu palma întinsă le întâmpin sosirea pe pământ.

Din înalturi, un fulg mai alb şi mai strălucitor decât oricare altul văzut de mine vreodată rămâne netopit în căuşul palmei.

Frumuseţea formei acestuia, perfecta-i imaculare este desăvârşită şi copleşitoare.

Alerg înspre casă pentru a împărtăşi bucuria acestei frumuseţi cu membrii familiei; dar… o dată întrat în odaie, în palma-mi întinsă – un strop de apă!

Unde-i fulgul?!...

... Unde-i viaţa?

16) cătun sub nămeţi –
din hornuri nu mai urcă
fuioare de fum

17) ce trecătoare
e viaţa pământească –
flori de liliac

18) teiul înflorit –
din munte se revarsă
valuri de ceaţă

19) bob de rouă –
în lumea trecătoare
noi doi ne asemănăm

20) pe-un mal de apă
în mijlocul codrului –
moşul neştiut

***Comentariul autorului**:... Izvor, pârâu, fluviu, mare...*

Izvorul – naşterea, ieşirea la lumină din adâncul pământului.

Pârâul – copilăria zglobie, zgomotoasă, năvalnică şi năstruşnică.

Râul – creşterea şi maturarea.

Fluviul – reuneşte izvorul, pârâul, râul pentru a putea ajunge la...

mare – sosire, liniştire, întâlnire.

... Nu-mi place marea: e prea multă monotonie auditivă şi vizuală; marea mă nelinişteşte prin uniformitate şi imensitate.

În schimb, simt un dor neostoit de izolare, de pâraie tumultoase cu apa cristalină, cu malul aproape pe care să unduiască puzderie de flori de câmp. Să fie această irezistibilă atracție de pâraie de munte, cu poieni smălțuite de mirifice flori sălbatice aflate sub bolta de azur a lui gustar, învăluit totul de triluri neîncetate de păsări bucurându-se de apă, aer, soare... să fie totul, oare, o continuă încercare – zadarnică – de reîntoarcere la obârşii, la anii cei frumoşi ai ireversibilei copilării?...

Cine ştie: poate vântul, poate unda, poate floarea, poate cerul...

21) un prier ciudat –
fulgii de nea se schimbă-n
flori de cireş

22) toamnă pe Bucin –
unde cară oare apa
potopul de culori

23) când să mă bucur –
pe-un fir de iarbă roua
licăre şi piere

24) ploaie de vară –
ácele molizilor
au ciucuri de cristal

25) retras în munte
văd luna printre cetini –
nu mai sunt singur

26) toamnă târzie –
în găoacea castanei
o buburuză

27) mărul în floare –
florile de păpădii
tot mai galbene

28) dincolo de nori –
nevăzuta ciocârlie
cântă cântă

29) dragostea ei –
mai trecătoare decât
florile de măr

30) luna intră-n nori –
florile castanului
mai strălucitoare

31) mărul a-nflorit –
ramurile uscate
nu se mai văd

32) arțar în toamnă –
aşezat în vâlvătaie
porumbelul alb

33) casa pustie –
la poartă în loc de lacăt
volbura-n floare

Comentariul autorului: *Mai smulg o dată, discret, pentru ultima oară, volbura cu frunzele de un verde pal, ivită printre scândurile duşumelei casei părinteşti, având cumpărătorii în spatele meu…*

34) noapte de brumar –
în vechiul cuib de barză
aşezată luna

35) ud glicina-n zori –
pe-o frunză stropi de rouă
ori lacrima mea

36) dezleagă calul
de cireşul în floare –
nu-i răpi splendoarea

37) iată furtuna –
frunzele cireşului
gata de plecare

38) în via culeasă
îmi place să cutreier –
ca-n copilărie

39) nimeni niciunde –
tril de păsări în toamnă
ascunse-n ceață

40) amurg de toamnă –
în lac în loc de apă
frunze colorate

41) altar în munte –
singurul vizitator
vântul de toamnă

42) veştedа viță –
frunzele-i acoperă
umbra colibei

43) privesc în vale –
cătunul singuratic
cu-n moş pe prispă

44) apa lacului –
lângă barca părăsită
tremură un nor

45) umbra fântânii –
nu-mi mai apără mama
departe plecată

46) străbat pădurea –
convins că m-am pierdut
văd luminişul

47) Crăciun cu mine –
un duh al cotlonului
mă tot bântuie

48) trilul mierlei între –
lovitura de topor
şi ecoul ei

49) cireşul golaş –
ultima frunză atârnă
de-un fir de paing

50) nu mă mai ninge
cireşule în floare –
parfumu-ţi mi-i de-ajuns

Comentariul autorului: *După o vreme, orice anotimp, chiar şi primăvara, devine împovărător, succedarea sezoanelor stârnind nelinişte, marcând implacabila ireversibilitate a timpului.*

Neliniştea, agitaţia este cu atât mai intensă cu cât peste părul – şi aşa albit – cad petale albe de cireş…

Pentru a uita de goana de nepotolit a timpului, mă feresc de ninsoarea cireşului în floare mulţumindu-mă doar cu plăcerea subtilă, olfactivă şi auditivă, a miresmei pomului în floare năpădit de un blând zumzet de albine.

51) Biblia mamei
plină de trifoi cu patru foi –
şi totuşi mormântul

52) vifor în gerar –
cireşul din livadă
pare înflorit

53) lacul înghețat –
luna-lunecă încet
la braț cu-n copil

54) cătun sub troiene –
printre fuioare de fum
un corb croncănind

55) noapte fără lună –
cătunul iluminat
doar de zăpadă

56) vântul destramă
ale muntelui cețuri –
dar gândurile-mi nu

57) totu-i trecător –
doar sus pe bolta nopții
eternă-i lună

58) singur vrând să fiu
în munte fug adesea –
umbra-mi mă-nsoțeşte

59) ninge liniştit –
pe pomii din livadă
puzderie de flori

60) acele de pin –
sub hlamida de gheață
mai apropiate

61) oriunde aş mai privi
afară sau-năuntru –
toamnă-i peste tot

62) noapte de florar –
mireasma iasomiei
umple cătunul

63) amurg de toamnă –
în locul soarelui pe lac
rotunda lună

64) noapte de vară –
în casa părăsită
țârâie un greier

65) şi ieri şi azi –
calc aceleaşi urme
ale paşilor mei

66) apa lacului –
chipul de lângă lună
privit de-un peşte

67) bătrânul sapă –
cel care a-ntrebat de drum
nu se mai vede

68) fulgi mari de nea
cad pe barba moşului –
cireş în floare

69) revin iar şi iar
sub măceşul în floare
ca să-mi scriu poemul

70) unde-i pârâul
să poarte frunzele de-arțar
spre albastra mare

71) cătun de munte –
acoperit de-atâta alb
pare părăsit

72 teiule-nflorit –
fii-mi tu gazdă-n astă-noapte
de sfârşit de drum

73) nopți de nesomn –
tot mai des aud un zvon
al necăzutei nea

74) în van înfloriți
candide flori de cireș –
ploaia vă pălește

75) străina umbră
mă-nsoțește și-n amurg –
mă-nvăluie

76) zumzet şi arome
sub păducelul în floare –
în vale toaca

77) singur în munte –
ţârâitul unui greier
sau uşa cabanei

78) întâi pe nisip –
apoi pe omăt şi ape
îşi strigă durerea

79) petale de măr
printre fulgii de nea –
vrăbii agitate

80) pârâu de munte –
năvalnic vuieşte
fără niciun val

81) urmele toamnei
în gheața pârâului –
soare de prier

82) gard din nuiele –
doi pițigoi se ceartă
pentru un loc de mas

83) fulger în noapte –
număr stropii de apă
căzuți pe-o frunză

84) singur în munte –
în apa ceainicului
torn luna plină

85) ninsoarea a stat –
luna împrăştie
pulberea pe crâng

86) luna lui cuptor –
în băltoaca umbrită
se scaldă vrabia

87) în munte trăind
doar cerul îmi evocă
marea de astă-vară

88) cu fiecare pom
înflorind în primăvară –
căldura creşte

89) bătute de valuri
alge pe fund de pârâu –
ne asemănăm

90) pescar pribeag –
în noaptea cu lună plină
pescuieşte stele

Partea a III-a

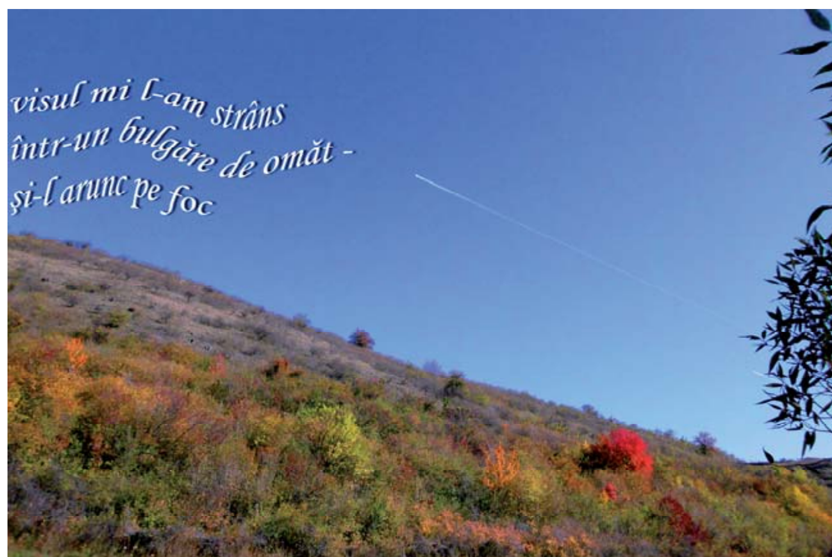
Cioburi de natură

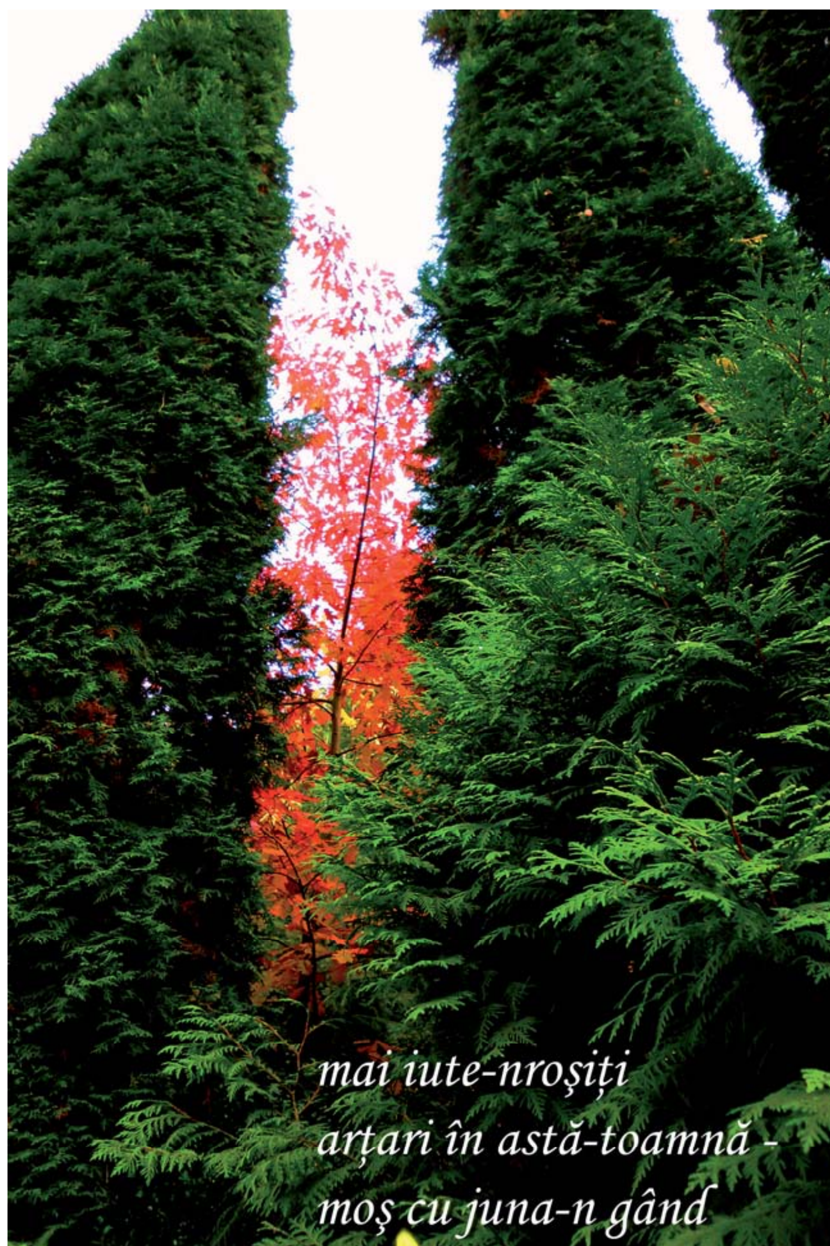
(Haishin-uri)

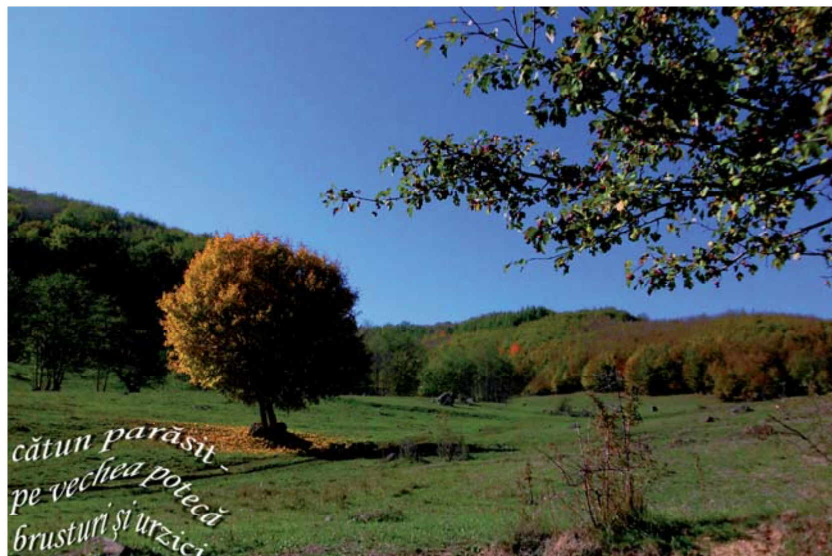

apa lacului -
întomnată şi ea
de atâtea frunze

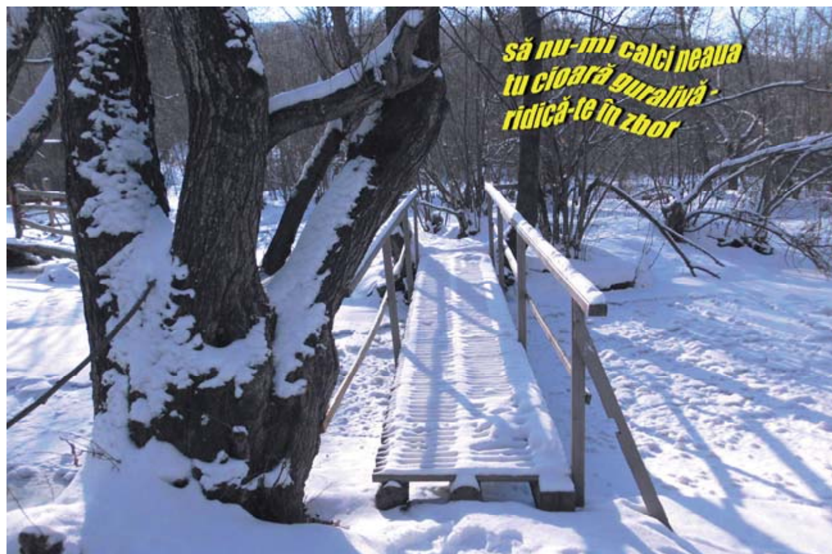

în coșul babei -
violete păpădii
pentru o pâine

urcând către cătun -
moșul depășit de-un melc
stă îngândurat

visul mi l-am strâns
într-un bulgăre de omăt -
şi-l arunc pe foc

mai iute-nroşiţi
arţari în astă-toamnă -
moş cu juna-n gând

cătun părăsit -
pe vechea potecă
brusturi și urzici

să nu-mi calci neaua
tu cioară guralivă -
ridică-te în zbor

în cuibul mierlei
omăt şi frunze vechi -
primăvara unde-i

îngenuncherea
o simt ca necesară -
amân ca să o fac

codrul întomnat -
în poiana nevăzută
boncăne un cerb

tot mai adesea
citesc nescrisa carte -
flori triluri ierburi

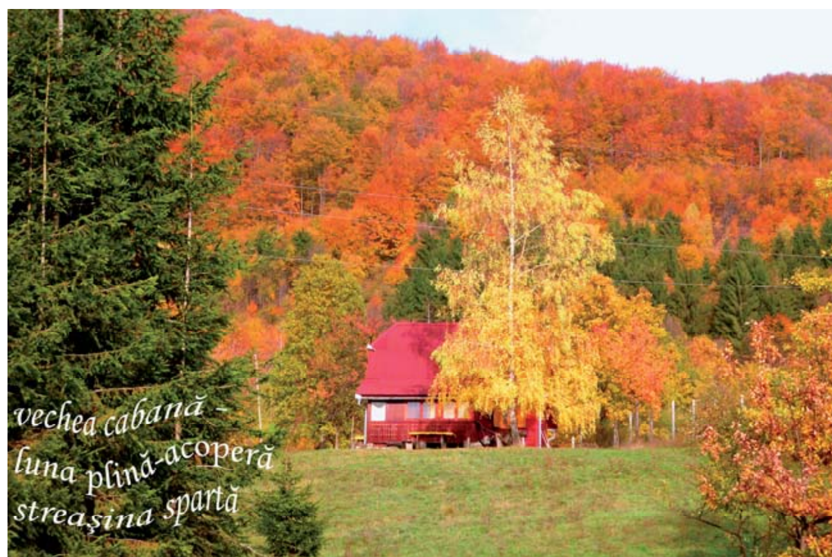

moşul din cătun -
rămas şi fără umbră
sub pomul desfrunzit

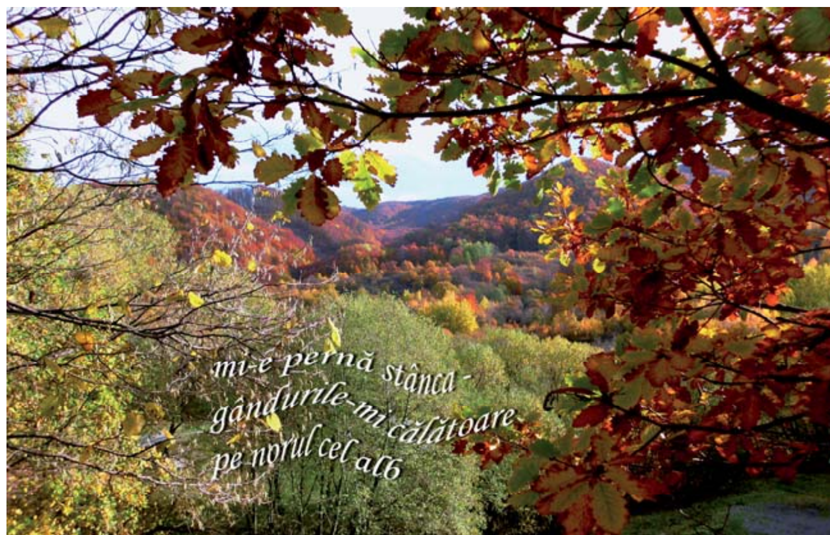

același omăt -
pe creasta muntelui
și pe creștetul meu

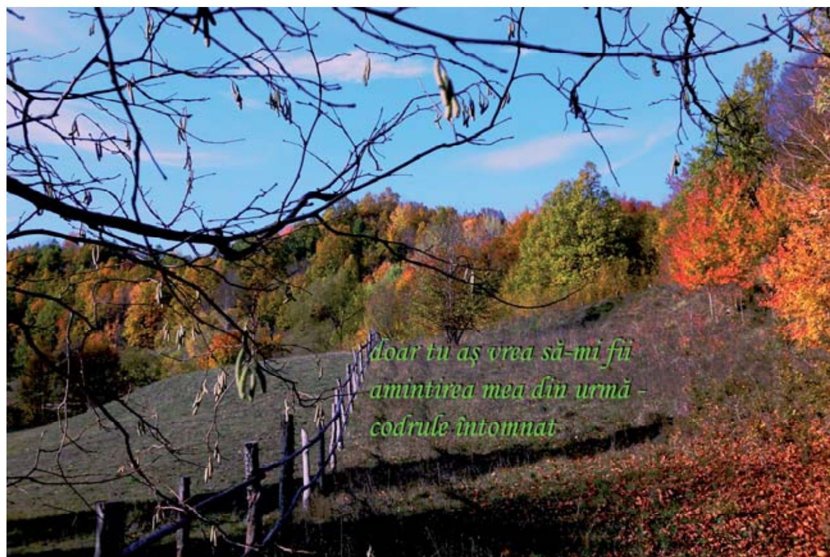

la oftatul meu
doar muntele-mi răspunde
cu ecoul lui

lacul înghețat -
în fiecare seară
rața pe lună

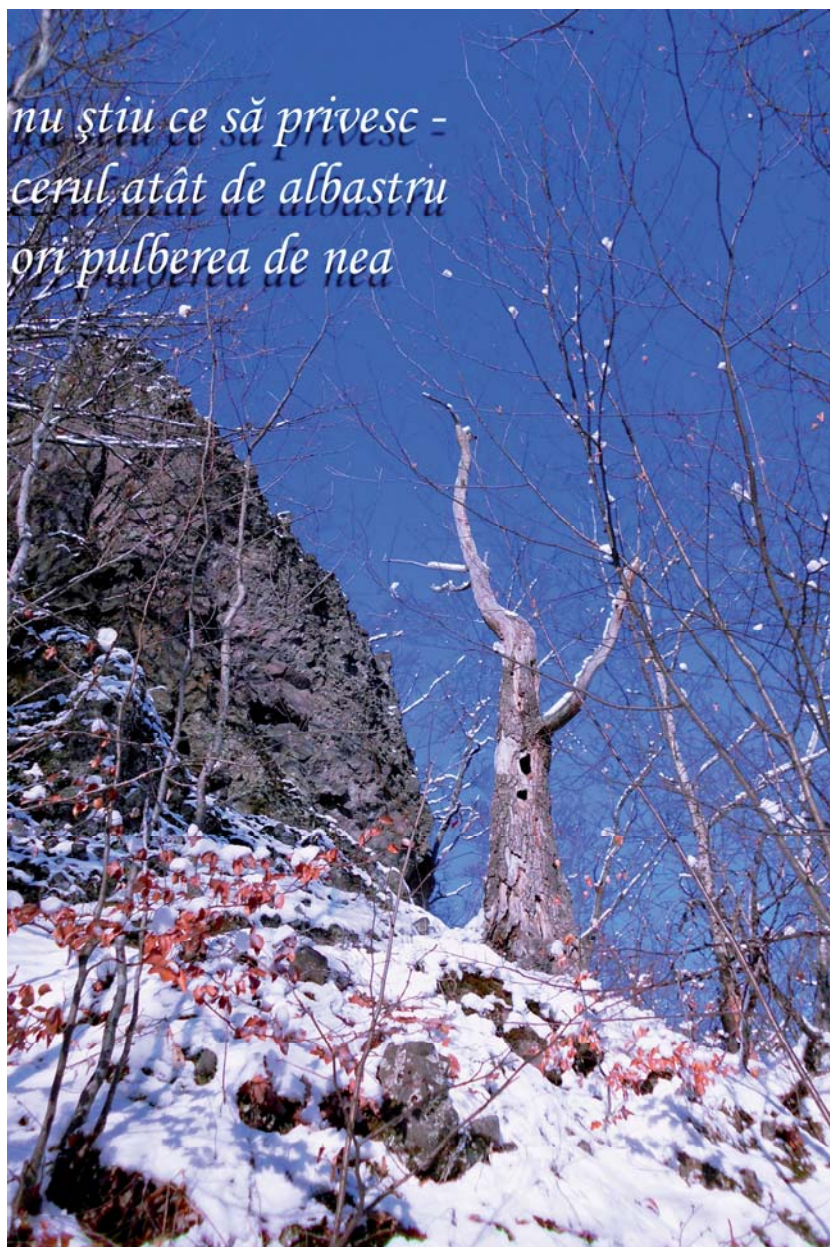

descopăr toamna
ascunsă-n văgăună -
miez de făurar

vechea cabană -
luna plină-acoperă
streaşina spartă

mi-e pernă stânca -
gândurile-mi călătoare
pe norul cel alb

doar tu aş vrea să-mi fii
amintirea mea din urmă -
codrule întomnat

o lume de griji
în mine şi-n afara mea -
unde să mai fug

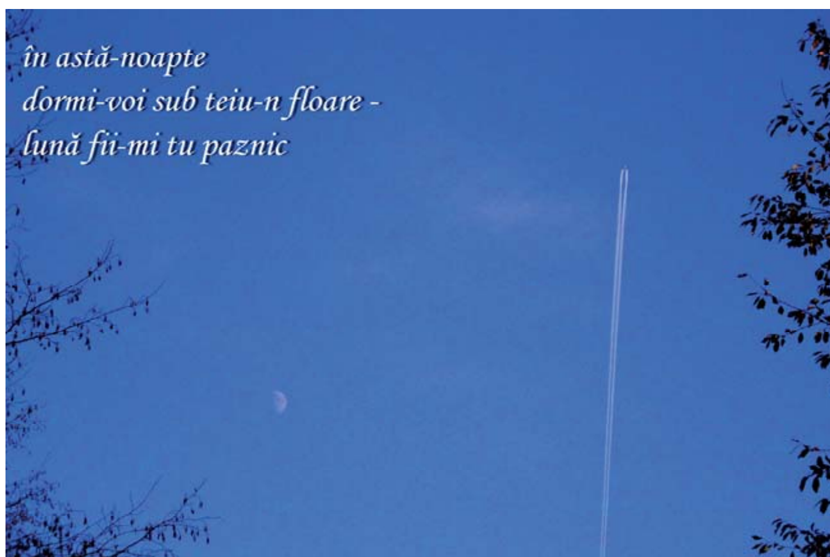

nu ştiu ce să privesc -
cerul atât de albastru
ori pulberea de nea

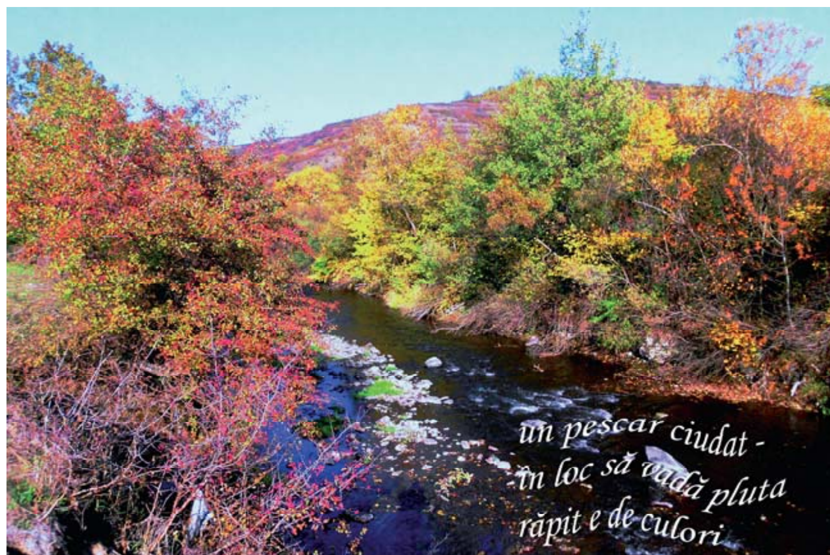

mai scriu un număr
pe apa fugarnică
a pârâului

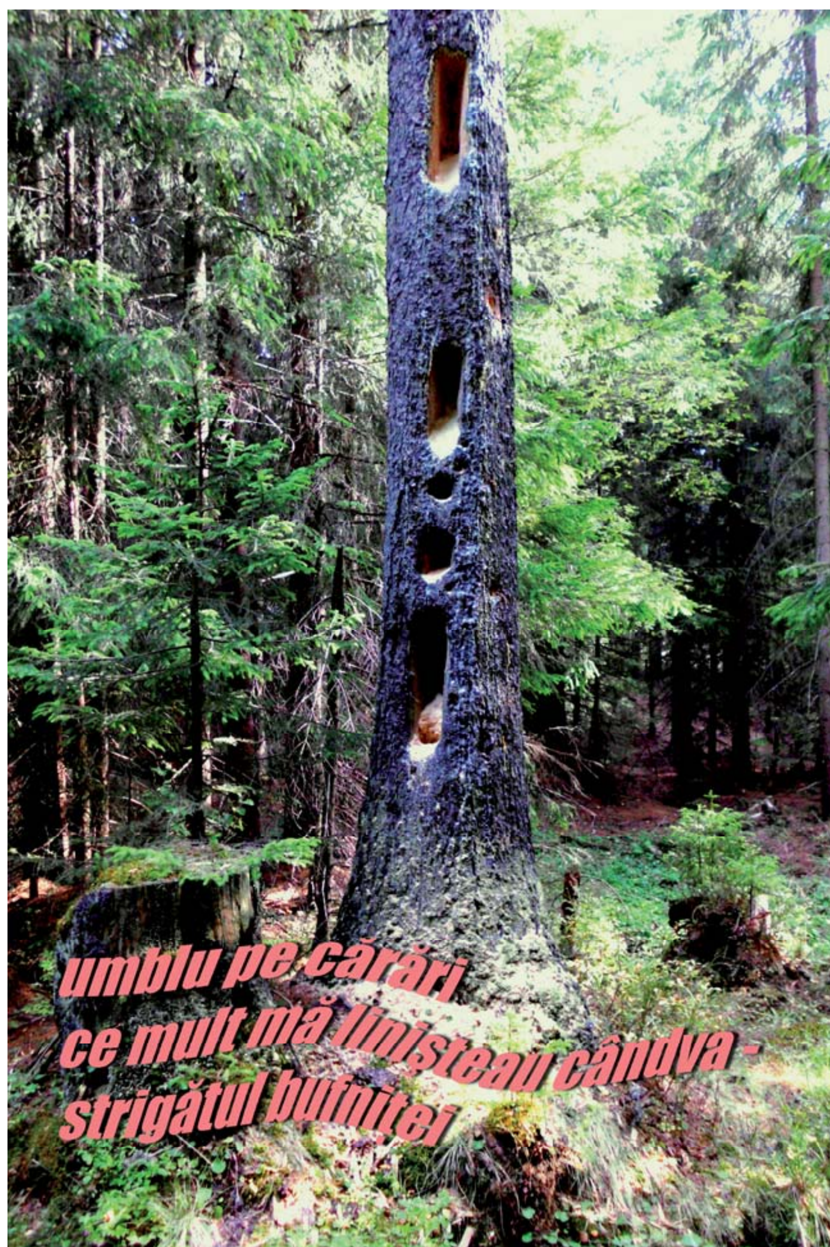

un strop de rouă
pe un fir de iarbă -
spune-un moș zâmbind

mă asemăn mult
cu învârtejita-ţi apă -
pârâule de munte

în bojdeucă -
un zvon iscat de-o frunză
căzută pe prag

în astă-noapte
dormi-voi sub teiu-n floare -
lună fii-mi tu paznic

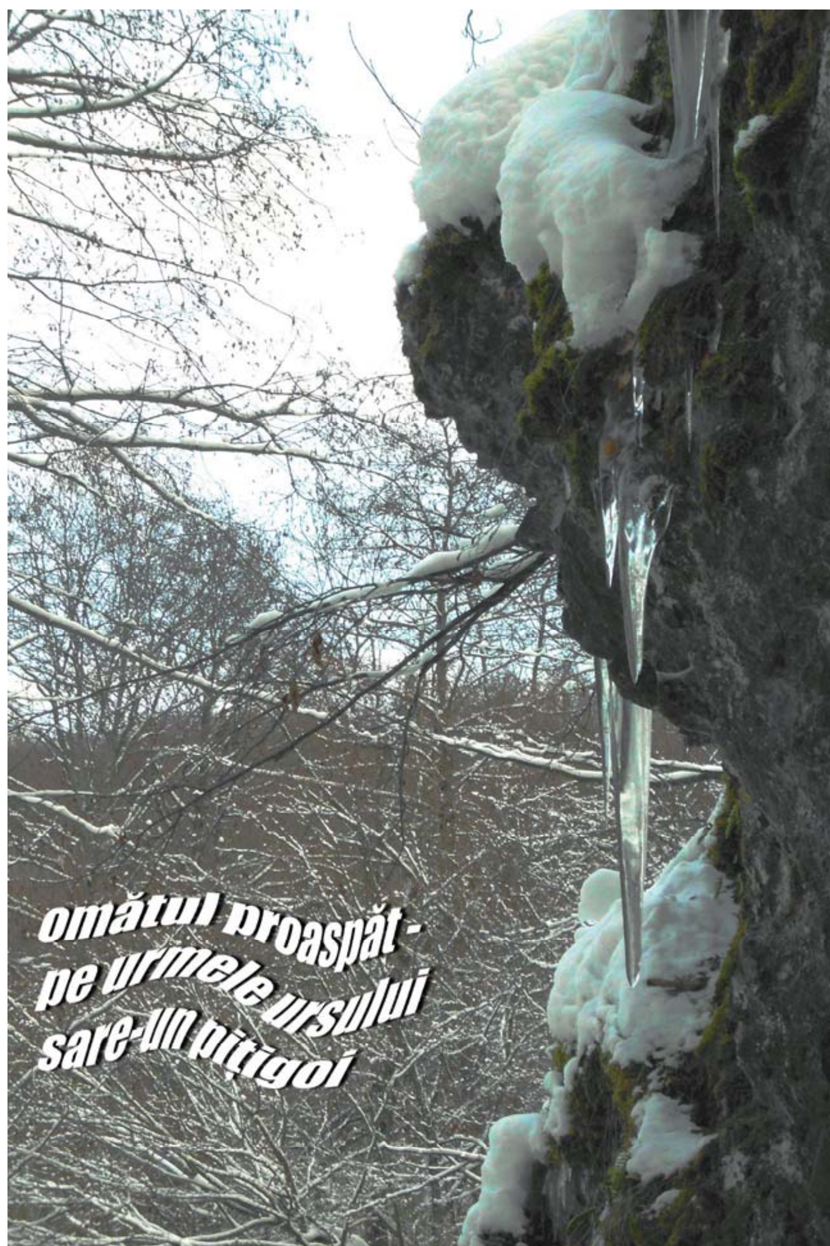

un pescar ciudat -
în loc să vadă pluta
răpit e de culori

umblu pe cărări
ce mult mă liniștea cândva -
strigătul bufniței

în sobă focu-i stins -
tu ai adormit de mult
cu ochii-n lacrimi

nu mai pot răbda
mi-e chinul mult prea mare -
îmi spune un moş

prima ninsoare -
buldogul meu cel negru
de nerecunoscut

omătul proaspăt -
pe urmele ursului
sare-un pițigoi

stână părăsită -
în ocol în loc de oi
valuri de nămeți

firul de iarbă -
căzându-i stropul de rouă
se leagănă încet

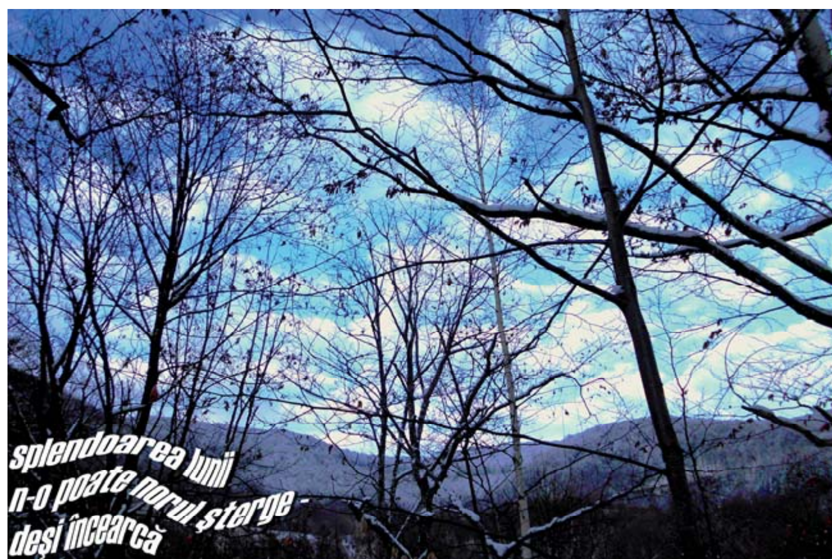

atârni de-un ram
tu frunză solitară -
noi doi ne-asemănăm

desprimăvărare -
totul întinerește
doar bătrânul nu

omătul proaspăt -
în noaptea cu lună plină
păzesc peisajul

ascunsă-i iarna
în stâna zăvorâtă
cu un bolovan

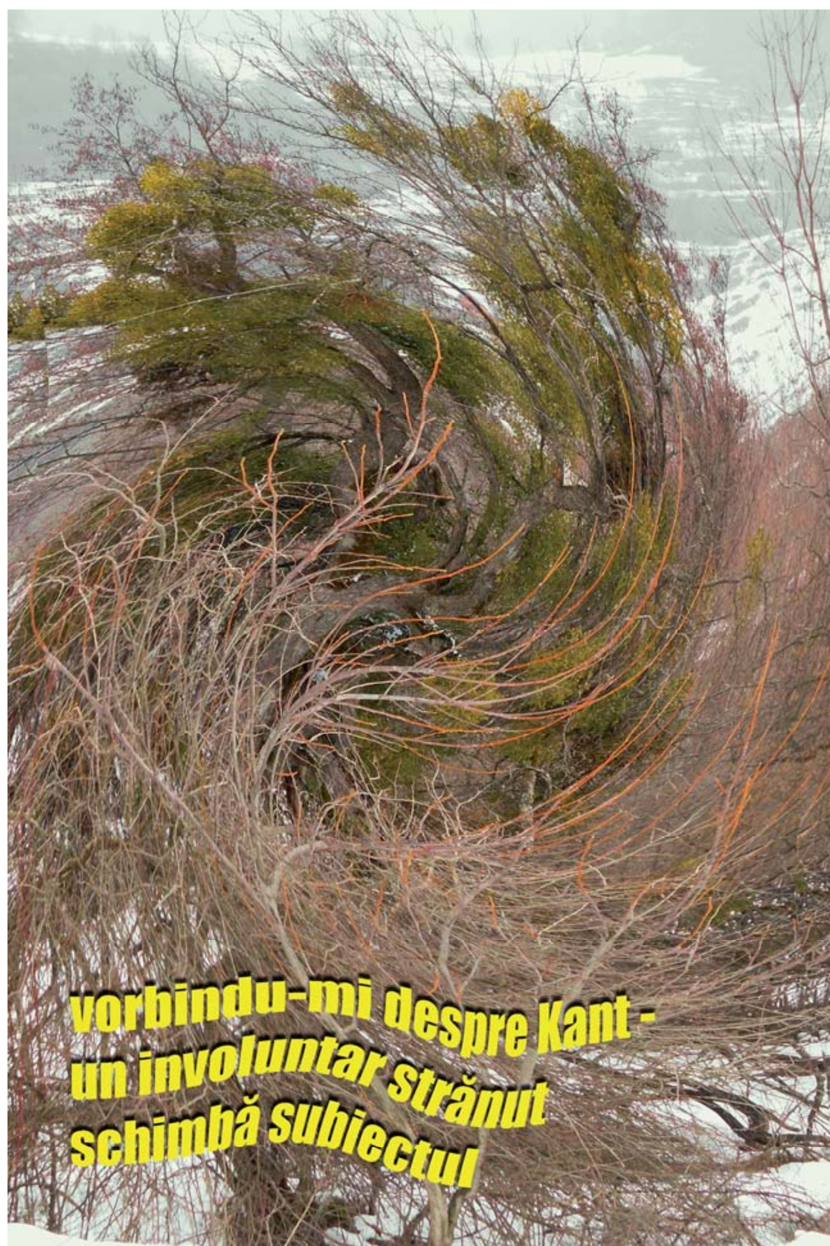

el și ea la braț -
doi tineri pensionari
pe drum către bodegă

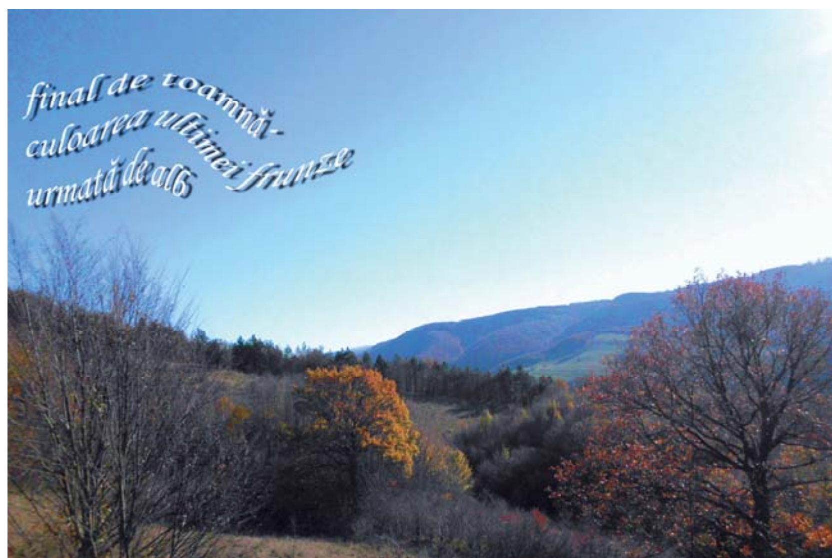

splendoarea lunii
n-o poate norul șterge -
deși încearcă

caut liniștea
vârtejului de apă -
departe în codru

casa moşului -
sub putredele-i grinzi
bântuie vântul

Somnul mi-l amân -
cât mai străluce luna
nu vreau ca să adorm

vorbindu-mi despre Kant -
un involuntar strănut
schimbă subiectul

final de toamnă -
culoarea ultimei frunze
urmată de alb

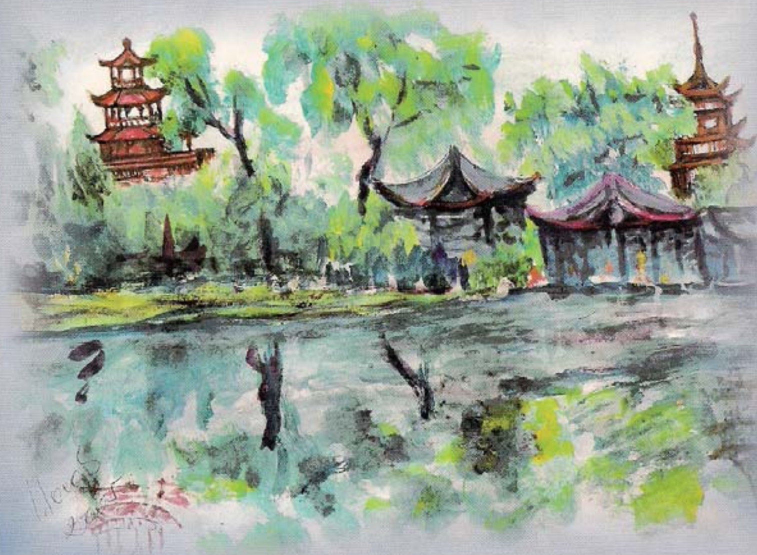

singur pe prispă -
moşul vizitat de urs
de aniversare

SECVENȚE DE LA FESTIVALUL MONDIAL DE HAIKU DIN CONSTANȚA (IUNIE, 2005)

Salutându-l pe Bashô

Cartea Festivalului Mondial de Haiku
Mamaia 2005

Editura Boldaş
CONSTANŢA 2005

MIHAIL BICA

Silvicultor, poet, născut în 1950, 28 septembrie, la Sângiorgiu de Pădure, jud. Mureş, activează ca membru al Societăţii Române de Haiku din Bucureşti, al Societăţii de Haiku din Constanţa şi al Clubului de Haiku "Bucurii efemere" din Târgu Mureş.

Publică în:

Cuvântul liber, cotidian din Târgu Mureş (eseuri);

Târnava, revistă de cultură şi artă din Târgu Mureş (micro poeme şi haiku); *Magyar Szo*, cotidian de limbă maghiară din Bucureşti (versuri); *Albatros*, revista Societăţii de Haiku din Constanţa (poeme haiku); *Orfeu*, revistă de haiku din Târgu Mureş (haiku); *Haiku*, revistă de interferenţe culturale româno-japoneze din Bucureşti (poeme haiku); *Le franco-fill*, revistă de cultură din Republica Moldova.

Prezenţe în antologii:

Antologie de haiku - Constanţa, *Bucurii efemere* - Târgu Mureş.

Debut editorial în 1999 cu placheta: *Clepsidra spartă*.

arbori în ceaţă-
croncănind corbul
zboară contra vântului

trees in the smoke -
croaking the raven
flies against the wind

Mihail Bica

8

BICA

MIHAIL

WORLD HAIKU FESTIVAL

România

Expoziție vie de caligrafie

Laura Văceanu, Susumu Takiguchi, Sonia Coman
Deschiderea Festivalului

Emoția întâlnirii participanților

Demonstrație de caligrafie japoneză: Susumu Takiguchi (dedicație personală):

(În colțurile din dreapta, jos, ale celor două caligrafii, se pot vedea sigiliile autorului – Susumu Takiguchi.

De obicei, acest sigiliu reprezintă numele artistului, inițialele lui sau un simbol care este semnificativ spiritului său.

Precum se poate observa, formele libere, degajate, desfăşurate fără bariere din caligrafie intră într-un raport dinamic cu energia elementelor vizuale concentrate într-un spațiu atât de mic ca cel din sigiliu; contrastele de dimensiune şi de culoare creează tensiuni care se răsfrâng asupra caligrafiei, în cazul de față, ori asupra unui haiga, îndeobşte.)

WORLD HAIKU FESTIVAL 14 – 20 IUNIE 2005

CONSTANTZA ROMANIA

PARTICIPANTS

1. AGA, YOSHIFUMI - JAPAN
2. AMARANDEI, LUCIA – ROMANIA
3. ANDREESCU, ASTRID - USA
4. BARBU, CERASELLA - ROMANIA
5. BICA MIHAIL - ROMANIA
6. BOTEA, JULES COHN - ROMANIA
7. BOTEA, COHN VERONICA – ROMANIA
8. CIUBAN, VASILE - ROMANIA
9. CODRESCU, ION - ROMANIA
10. CODRESCU, MIHAELA - ROMANIA
11. CODRIN, SERBAN - ROMANIA
12. COMAN. MARIA - ROMANIA
13. COMAN, SONIA CRISTINA - ROMANIA
14. DE GRUTTOLA, RAFFAEL - USA
15. DEODHAR, ANGELEE DR. - INDIA
16. DINCA, ANA AMELIA - ROMANIA
17. DUMITRESCU, EMILIA - ROMANIA
18. DUTU OLGA - ROMANIA
19. EBIHARA, HIDEO - JAPAN
20. ENE ZARNESTI, DUMITRU - ROMANIA
21. FAITER, ION - ROMANIA
22. FALKMAN, KAI - SWEDEN
23. GHEORGHE, MIOARA - ROMANIA
24. GRIGORIU, FLORIN - ROMANIA
25. HIRACHITA, HAJIMU - JAPAN
26. IFRIM, CLELIA - ROMANIA
27. IFRIM, DUMITRU. D. - ROMANIA
28. IKARI, TAKASHI - JAPAN
29. IKEMOTO, KENICHI - JAPAN
30. IUBU, LETITIA - ROMANIA
31. KOGANEI YASUOMI - JAPAN
32. KONDO, SHOKAN TADASHI - JAPAN
33. MARINESCU, ION - ROMANIA
34. MCMASTER, VISNJA - CROATIA
35. MIGA, MANUELA - ROMANIA
36. MOISE, STELA - ROMANIA
37. MOLDOVAN, VASILE - ROMANIA
39. NISTOR. DAN ION - ROMANIA
40. OGATA, SHINYA - JAPAN
41. PATRICHI, OANA - ROMANIA
42. PATRICHI, RADU - ROMANIA
43. PETEAN, MIRCEA - ROMANIA
44. PERTA, DAN - ROMANIA
45. PORUMBOIU, ARTUR - ROMANIA
46. RADU, DUMITRU - ROMANIA
47. RAU, AUREL - ROMANIA
48. ROSS, BRUCE DR. - USA
49. ROTARU, DENISE - ROMANIA
50. RUS, STEFAN - ROMANIA
51. RUSE, ANA - ROMANIA
52. ROSCA, SORIN - ROMANIA
53. ROSIORU, ION - ROMANIA
54. SAMEC SUNCICA - CROATIA
55. SASAYAMA, MASAKO - JAPAN
56. SCHNELL, RICHARD - USA
57. SCHNELL, ZOANE DR. - USA
58. SIMUNOVIC, ZRINKA - CROATIA
59. SMARANDESCU, VASILE - ROMANIA
60. SPINEI, VASILE - REP. MOLD
61. STEFANIAN, VIOLETA - ROMANIA
62. TAKEI, NAOKI - JAPAN
63. TAKIGUCHI, SUSUMU - UK
64. TIRENESCU, MARIA - ROMANIA
65. TOMI, NICOLAE MARIAN - ROMANIA
66. VASILIU VIRGINIA - ROMANIA
67. VACEANU, LAURA - ROMANIA
68. YOKOYAMA, KAZUKO - JAPAN

Clubul Mondial de Haiku

Societatea de Haiku Constanța **Centrul de Cultură și Civilizație Japoneză**

Direcția Județeană pentru Culte și **Grupul Școlar Dimitrie Leonida**

Patrimoniu Cultural Național Constanța

Festivalul Mondial de Haiku 2005

Constanța – România

PROGRAM

1. **Conferințe**

Deschiderea lucrărilor: **Hotelul Parc** din stațiunea Mamaia, Constanța

Ziua I – Marți 14 iunie

08.00 – 08.30: Micul dejun
08.30 – 10.00: Timp liber
10.00 – 18.30: Înregistrarea la Sala de Conferințe a Hotelului Parc (gustări, adresarea de bun venit oaspeților, strângerea documentelor pentru conferințe)

11.00 – 11.30: Saluturi de bun venit – Susumu Takiguchi, Laura Vaceanu, Sonia Coman
11.30 – 11.50: "Starea de grație – Un eseu despre intensitatea emoțiilor și expresia lor în haiku" – Dumitru Ifrim
11.50 – 12.10: "Un răspuns românesc la poezia haiku – Poemul într-un vers" – Vasile Moldovan
12.10 – 12.25: "Poetica eminesciană" – Virginia Vasiliu
12.25 – 14.15: Prânzul
14.15 – 14.30: Revista Albatros – Laura Văceanu
14.30 – 14.45: "Tehno-Haiku – prezent versus trecut" - Dan Valentin Comsa
14.45 – 15.05: "Cuvinte și semnificații în haiku-ul modern" – Marian Nicolae Tomi

1

15.05 –15.25: "Un pretext pentru cer… Poetica norului în haiku-ul japonez" – Dumitru Radu
15.25 – 15.45. ``Haibun-haiku – forma fixa și forma libera`` - Aurel Rau
15.45 – 16.00: ``Dansam? Ori... Scriem haiku?`` - Yoshifumi Aga (Japonia)
16.00 – 16.30: ``Haiku si topografie`` - Hideo Ebihara (Japonia)
16.30 – 16.50: ``Cuvintele sezonale ploaia in Japonia`` – Takashi Ikari (Japonia)
16.50 – 17.00: Pauză de cafea
17.00 – 17.15: ``Originalitatea poemului haiku romanesc`` – Ana Amelia Dinca
17.15 – 17.35: "Haiku în limba ebraică" – Zinovy Vayman (SUA)
17.35 – 17.50: "Haiku-ul în Croația" – Visnja McMaster (Croatia)
17.50 – 18.05:``O abordare multiculturală a poeziei haiku`` - Suncica Samec (Croatia)
18.05 – 18.25: Model multietnic – dansuri populare
18.25 – 18.45:``Haibun – De-aș avea aripi`` - Emilia Dumitrescu
18.45 – 20.00: Timp liber
20.00 Recepție în Sala de Conferințe a Hotelului Parc
20.00 – 20.40: Bun Venit & Discurs–Cheie – Susumu Takiguchi (Marea Britanie)
20.40 Cuvânt de bun venit – Oficialitati ale statului japonez
Cuvânt de bun venit Oficialitati ale statului roman

Ziua 2 – Miercuri 15 iunie
*(Locul de desfășurare a conferințelor: **Hotelul Parc, Mamaia**)*

08.00 – 08.30: Micul dejun
08.30 – 09.00: "Influențe în renku" – Raffael de Gruttola (SUA)
09.00 – 09.30: ``Poemul renku – O provocare pentru poeții români`` – Șerban Codrin
09.30 – 10.00: "Poezia renku în România" – Manuela Miga
10.00 – 12.00: Atelier renku – Tadashi Kondo (Japonia)
12.00 – 12.30: Atelier origami – Suncica Samec (Croatia)
12.30 – 14.00: Prânzul
14.30 – 15.00: "Cele patru dimensiuni ale haiku-ului" – Yasuomi Koganei (Japonia)
15.00 – 15.30: ``Natiunile Unite prin renku`` - Tadashi Kondo (Japonia)
15.30 – 16.00: "O lume în acord și în dezacord – Haiku-ul rural și urban" – Dr. Bruce Ros (SUA)
16.00 – 16.10: Pauză de ceai/cafea
16.10 – 16.30: ``Haiku-ul ca terapie pentru copiii cu dificultăți de vorbire`` - Zrinka Simunovic (Croatia)

2

16.30 – 17.00. "Psihoterapeuti predând haiku in lupta pentru vindecare" – Richard Schnell (SUA)
17.00 – 17.20: "Poetele din timpul lui Basho" – Dr. Angelee Deodhar (India)
17.20 – 17.40: "Traducând haiku" – Clelia Ifrim
17.40 – 18.00: "O abordare a traducerii haiku-ului" – Alexandra Flora Munteanu
18.00 – 18.30. Expoziția de carte a festivalului
18.30 Plimbare prin stațiunea Mamaia

Ziua 3 – Joi 16 iunie

08.00 – 08.30: Micul dejun
08.30 – 09.00. Deplasare la **Biblioteca Județeană Constanța**
09.00 – 09.30. Demonstratie de haiga – Dr. Angelee Deodhar (India)
09.30 – 09.50: "Haiku-ul in educație" – Sonia Cristina Coman
09.50 – 10.05: "Experiența predării haiku-ului" – Laura Văceanu
10.05 – 10.20: Lectură haiku – Elevii Centrului de Cultură și Civilizație Japoneză și ai Cercului ``Repere lirice nipone,`` Școala Generală nr. 12, Constanța
10.20 – 10.40: "Activități creative pentru elevi - Antologia de Haiku – Haiga" – Ion Codrescu
10.40 – 11.00: Competiția Mondială de Haiga pentru Copii – Ceremonia de premiere
11.00 – 11.15: Pauză de cafea
11.15 – 12.00: Demonstrație de caligrafie japoneză – Susumu Takiguchi (Marea Britanie)
12.00 – 12.30: Expoziția de haiga și haishin a festivalului
12.30 – 14.30. Prânzul
14.00 – 19.30: Plimbare ginko – Vizita la Muzeul de Istorie și Arheologie – Vizionarea mozaicului roman. Vom trece prin piața Ovidiu, apoi vom lua un vaporaș pentru a călători de-a lungul țărmului și a admira frumoasa panoramă a orașului. Putem lua cina la un restaurant din portul Tomis.După aceea, ne putem bucura de o frumoasă plimbare pe faleza din Constanța, admirând statuia lui Eminescu, Farul Genovez si Cazinoul.

---

2. **Excursii ginko – Turul haiku al României se realizează în colaborare cu firma de turism Icar Tours**

Evenimente voluntare pot fi integrate in sesiunea **Excursii ginko** a Festivalului Mondial de Haiku 2005.

3

Ziua 4 – Vineri 17 iunie

08.00

Deplasare la Tulcea pentru excursia în Delta Dunării.

Vom naviga de-a lungul Canalului Sulina până în localitatea Crișan, în inima Deltei Dunării. Cazarea se va face la un hotel de 3* din Crișan. Ne vom deplasa apoi cu bărcile pescărești pentru a descoperi frumusețile împrejurimilor.

În timpul plimbării pe canalele Deltei Dunării, ne vom bucura de interesante dezbateri haiku:

Dezbaterea 1: **Rolul esențial al haiku-ului în sistemul educațional**

Dezbaterea 2: **Mișcarea mondială de haiku în contextul noului secol**

Ziua 5 – Sâmbătă 18 iunie

08.00

Competiție Ginko / Kukai

Vă îndemnăm să beneficiați de frumusețea unică a Deltei pentru a scrie haiku, senryu, haibun. Puteți include creațiile dumneavoastră în competiția kukai a festivalului. Poemele câștigătoare vor fi preluate pentru publicare în Revista Mondială de Haiku și în revista "Albatros".

Vom continua explorarea Deltei, vizitând câteva locuri binecunoscute pentru flora și fauna lor: lacurile Furtuna, Băclăneștii Mari, Nebunu. Aceste momente sunt perfecte pentru pictură, fotografii și chiar pescuit. Vom putea vizita un sat tradițional pescăresc și vom putea lua un delicios prânz cu specialități din pește.

Anunțarea câștigătorilor Competiției Ginko / Kukai (Partea I)

Ziua 6 – Duminică 19 iunie

08.00

Întoarcere în Tulcea, pentru a continua călătoria spre Castelul Bran, pe ruta Brăila Ploiești – Râșnov – Bran.

4

Cazarea se va face într-o frumoasă pensiune din Bran. Ne vom bucura împreună de împrejurimile pitorești ale pensiunii și de preparatele tradiționale românești, continuând plimbarea ginko.

Lectură haiku
Anunțarea câștigătorilor Competiției Ginko / Kukai (Partea a II-a)

Ziua 7 – Luni 20 iunie

08.00
Întoarcere la București, urmând ruta Bran – Predeal – Sinaia – Ploiești – București.

Vom vizita stațiunea Predeal, urcând la vârful Cioplea, unde putem picta, face fotografii și discuta despre haiku. Ne vom deplasa apoi la Sinaia pentru a vedea Castelul Peleș și Parcul Regal. Apoi ne vom întoarce la București, bucurându-ne de peisajul minunat al Văii Prahovei.

20.00
Recepția finală
Conferințe & Discursuri de rămas-bun

Partea a IV-a

Frasinul de Pensyilvania

(Scrisori cu Ivy)

Motto:

„trec oamenii prin sat
şi se opresc uimiţi
văzând mulţimea de copaci –
dar oare nu pricep că şi copacii
stau şi-i privesc pe oamenii ce trec?“

(Kitagawa Fuyuhiko, 1900)

🖂:1. *Sovata, 30 sept.1996*

Dragă Ivy,

Deunăzi, răsfoind caietul cu notițe de la Colocviul de haiku de la Mamaia, dintre filele lui căzură aceste frunze şi fructe de… FRASIN DE PENSYLVANIA (Fraxinus pensylvanica).

Pentru a-mi onora promisiunea, iată că îți transmit câteva caracteristici ale acestei specii:

– originară din: estul Americii de Nord;

– este un arbore exotic, ornamental, întâlnit în parcuri (precum cel din Mamaia!);

– vegetează pe soluri jilave până la umede…

Deşi nu mi-ai solicitat adresa, cutez să ți-o comunic rugându-te, totodată, a nu ezita să-mi ceri ajutorul pentru orice nedumerire… silvică!

Cu deosebită stimă,
Mihail Bica

🖂: 2. *23 decembrie 1996, Feteşti*

Mihai,

Gânduri bune şi deosebite realizări în Anul Nou ce bate la poarta fiecăruia dintre noi!

Crăciun fericit şi La Mulți Ani! alături de cei dragi.

Cu aleasă prietenie,
Yvy

P.S.: *iar pe copertă*
câteva fire de praf –
chiar pe nasul ei

Salutări de la „Grieg“! (un frasin – singurul!? – deosebit din urbea mea…)

Y.

🖂**: 3.** *26 dec. 1996, Sovata*

Yvy,

Mulțumesc pentru urări; îți doresc ca în anul care vine să fii sănătoasă şi să ai multă linişte în suflet!

Mulțumesc, asemenea, pentru haik-ul cu „şireata“!

(M-am uitat cu lupa! Află că avea puf pe bot'şor!)

La Feteşti nu se vede pădurea de un singur frasin?!

N-am obținut fotografiile de la Colocviul '95 – '96; te rog să-i transmiți lui Sandu că m-aş bucura mult dacă poate face ca aceste fotografii să-mi parvină.

Cu aleasă prietenie,
Mihai

🖂**: 4.** *Feteşti, 28.12.1996*

Mihai,

Ți-aş rămâne profund îndatorată dacă mi-ai facilita legătura cu SC „Cameleon“ din Târgu-Mureş, telefon: 065/145… Eu am sunat pentru că mă interesează ilustratele pe care le-au scos, dar nu mai pot fi găsiți la nr. de telefon sus menționat.

Dacă reuşeşti să dai de urma acestui… cameleon!, te rog să-mi comunici, deoarece doresc să fac o comandă consistentă de ilustrate.

Cu mulțumiri,
Y.

✉:5. *2/23.01.'97*

Feteşti,

undeva pe malu' Borcei

Mihai,

! Pe Terra, nu mai e pădure, ci un singur frasin!...

... iar bucuria mea a fost imensă citind, recitind „epistola de la Sovata"...

În mod normal, ar trebui să tac şi să mulţumesc doar din priviri... Dar, mă despart câteva sute de kilometri, şi nu ştiu dacă o pagină galbenă ştampilată „Feteşti" se cuvine să rămână doar galbenă...

Mulţumesc!

[... oare, într-o viaţă anterioară am fost frasin?!]

... Nu ştiu!... Ştiu doar, foarte sigur, că era praf! (sau, poate, pudră!... „cosmeticale epoque", nu?...)

... Cred că „orătăniile de la Sovata" se vor agita ceva mai mult! Îmi place teribil stilul şi vreau să accepţi să scriem împreună „un exerciţiu de kasen renga*"!*

(Ştiu, eu am avut curajul de a mă avânta mai mult în abordarea scrierii renga chiar şi în '95, la Colocviu...) Asta nu înseamnă că nu ai dreptul de a spune „nu!"... Mâine îmi voi procura cele 18 mărci poştale necesare corespondenţei, voi crea structura pentru o renga de iarnă. Aştept acceptul, şi... pornim!

... O lume şi un frasin... Anna.

Fetești;
undeva pe malu'
Borcei

22/23.01.97

! Pe Terra, nu mai e pădure,
ci un singur frasin!...
... iar bucuria mea a fost imensă
citind și recitind „epistola de Sovata"...
În mod normal, ar trebui să tac și să
mulțumesc doar din priviri... Dar, ne depart
câteva sute de kilometri, și nu știu dacă, o pagină
galbenă stampilată „Fetești", se cuvine să rămână
doar galbenă...
Mulțumesc!
[... oare, într-o viață anterioară am
fost frasin?!]
... Nu știu!... Știu dar, foarte sigur,
că era praf!(sau, poate, pudră!...
„cosmeticale epoque", nu?...)
... Cred că „orătăniile de Sovata"
se vor agita ceva mai mult! Îmi place
teribil stilul și vreau să acceptați a scrie
împreună „un exercițiu de kasen renga"!
(Știu, eu am avut curajul de-a mă avânta
mai mult în abordarea scrierii renga chiar
și în '95, la Colocviu...) Asta nu înseamnă
că aveți dreptul de a spune „nu!"... Mâine,
îmi voi procura cele 18 mărci poștale necesare
corespondenței, voi crea structura pentru o
renga de iarnă. Aștept acceptul, și... pornim!
... O lume și un frasin...! (65) Anna

🖂: 6. *30. 01.’97 – Sovata*

Yvy,

Pentru Dumnezeu, mai uită-te o dată… nu se poate să nu se contureze, undeva în stânga, ori în dreapta… sau în spatele atotcuprinzătorului, învăluitorului, copleşitorului, giganticului Frasin un crâmpei din biata pădure!

Oricum, admite-i prezenţa, existenţa, altfel rişti să te asfixiezi(!); sub pavăza, e drept, ocrotitoare a unicului – măreţului frasin.

Nu-i aşa că undeva departe, pe o mică măgură a Feteştiului, se profilează-un arbore neştiut?

Apropie-te dacă vrei să-l cunoşti! Dacă ai nedumeriri, întreabă-mă!

… Apoi, încet, treptat-treptat, se va dezvălui şi Pădurea nevăzută!

Şi fiindcă ai pomenit de sentimentul că într-o altă existenţă vei fi fost…, mă simt nevoit să te contrazic: în mod cert ai fost o magnolie într-o eternă vară, vieţuind, dintr-o eroare de plantare, la Hoghiz, Turda, ori Copşa-Mică; ori în faţa uşii veşnic deschise a unui salon de cosmetică!

Cât despre propunere: întru totul de-acord.

Nu ştiu însă dacă am să fiu un partener renku pe măsura aşteptărilor tale; promit să mă străduiesc.

În ceea ce priveşte „Cameleonul“ de Târgu-Mureş, cu durere îţi aduc la cunoştinţă că, în timp ce îşi schimba culoarea a… sucombat, neavând suficienţi pigmenţi (citeşte: bani!)

Cu cele mai alese sentimente,
Mihai

*🖂: **7.*** *02.02.'97*

Mihai,

Vor urma în acest scurt timp,
structura pentru o (un) renga (renku)
de iarnă şi primul haiku (hokku)…
până atunci, un haiku solitar…
(Atenţie: găini, raţe şi… bibilici!):

drum lung –
la final mirosul cetinii
apăsându-mi umerii
(annakreutzer, Predeal)

*🖂: **8.*** *Feteşti, undeva pe malu' Borcei, 05.02.97*

Mihai,

… Voi fi fost vreodat' şi frasin, undeva, pierdut în negura vremurilor… până mai ieri, am fost o liană ce se tot înfăşura în jurul frasinului ei (atotputernic, atoateştiutor!...), dar – vai! – solul, hrana lor de zi de zi, s-a dovedit a fi neprielnic (incompatibilitate în limbaj modern, nu?) Ah, solul… Nu!...Pământul, el… particula din care ne naştem şi-n care sfârşim…

… mai nou, aflu c-aş fi o magnolie!

Magnolie? A, da… un copac ornamental cu floarea nobilă, probabil de-aceea, din străfunduri, intuiţia-mi dicta în urmă cu un an:

în vechiul oraş
magnolii în floare
şi câinii vagabonzi...

şi astfel, s-a născut un renku (era să scriu „un copil"!)… mie/nouă îmi/ne place mult; şi altora la fel… ar trebui încă „lucrat", dar se

pare că „frasinul“ s-a sufocat (?!), poate solul sau „aqua di Borcea“ nu-i mai prieşte… cine mai poate şti?... „şi n-au învins!“
… magnolie! Dar foarte mare grijă, artificialul zilei moderne ne îneacă, ne sugrumă până ajungem să uităm de propria fiinţare, iar într-un asemenea caz, ar fi de preferat să rămân o prăfuită buruiană de Bărăgan, ar fi mai cinstit!

Despre… izvoare! O foarte bună sursă a fost şi pentru mine biblioteca „doctorului haiku“ (dr. R.D., din Bacău), omul care deţine informaţii foarte valoroase despre haiku şi, în genere, despre cultura japoneză.

... iederă! Cred că poate fi acceptată ca o formă de „tranziţie“ până vom descoperi (până ne vom descoperi!) ce anume ne defineşte cel mai bine…

... ar fi interesant de ştiut părerea specialistului (cunoaşterea conştientă a lucrurilor în profunzime, pentru a nu mai repeta gustul amar al eşecului!)

... amestecăm! s-ar putea să mă simt de-a dreptul copleşită de supleţea şi vigoarea lui! Nu ştiu!...

pentru colecţie
o nouă castană –
o nouă toamnă
(Rev. Albatros, nr. 1/1992)

... a fost debutul meu în „imperiul Guttenberg“, mai apoi, s-a născut încet-încet şi colecţia de castane: de Tomis, de Feteşti, Slobozia, Ploieşti, Suceava, Bacău, Bucureşti, Sofia, Sibiu, Hunedoara… Cele care-mi sunt foarte dragi au forme deosebite: sunt mult plimbate, lustruite de palmele mele.

Iartă-mă, mi-e tare somn: noapte bună!

Ivy

P.S.1: Aproape că mă speriase tonul foarte protocolar din scrisoarea „din 9“!…

„I-am zis migdalului:
Frate, vorbeşte-mi despre
Dumnezeu,
Şi migdalul a înflorit!“

– atribuit Sf. Augustin-
(Kazantzakis – „Raport către El Greco“, pag.16)

Mihai,

propun să facem o „lectură dublă“: să citim amândoi aceeaşi carte, în acelaşi timp, să putem comenta… Pentru mine ar fi o experiență cu totul nouă. Să începem cu Petre Țuțea: „Între Dumnezeu şi neamul meu“, Fundația Anastasia, 1992. Apoi, propunerea se va face de la Sovata.

Ivy

Lansez „Hoku-ul“ (prima strofă a renku-ului):

departe în zări –
de după nori mă salută
creasta muntelui

P.S.2.: Te-ai întrebat vreodată de ce „Arca lui Noe“ a fost construită din lemn de salcâm? Dacă afli, te-aş ruga… ştii, părerea specialistului în materie de salcâm!

Cu mulțumiri,

Ivy

(Mai jos, structura renku-ului:)

RENKU (RENGA) · 36 strofe = kasen renga

(F) ⟶ (S)

A. 1. = hokku → iarna 1.
M 2. = wakiku → iarna 1.
A 3. = daisan [rupe]
M 4. = hiraku – liber
A 5. → luna (primăvara) P
M 6. → primăvara P

A 7 – primavara P
M 8 – liber
9 – liber
10 } elemente
11 } de
12 } dragoste
13 → vara V
14 → poziția lunii
15 → liber
(16) – toamnă T
17 – flori de toamnă T
18 – toamnă T

M 19 liber
A 20 liber
M. 21 ~~vară~~ iarnă I
A. 22 ~~vară~~ iarnă I
23 – fără anotimp
24 } elemente
25 } de
26 } dragoste
(27) – primăvară P
28 – primăvara P
(29) → luna primăvara P
30 – fără anotimp sau primăvara

(31) liber
32. liber
(33) liber
34. toamnă T
(35) flori de toamnă T
36. toamna T

* ... ritmul se va impune de la sine; în loc de tanzaku vom folosi cărți poștale.

🖂: 9. *09.02.1997, Sovata*

Yvy,

Remarc cu deosebită plăcere calitatea aparte a formei şi a conţinutului scrisorilor tale: mici surse de plăceri pentru cel care le citeşte.

Îţi mulţumesc pentru cele scrise, şi trimise, până acum şi aştept cu emoţie următoarele răvaşe cuprinzând consideraţii de orice fel în legătură cu fenomenul haiku, tot ceea ce crezi că este util pentru un iubitor al culturii nipone.

Fireşte, nu evita nici alte subiecte, dacă se vor ivi…Yvy!

Corespondenţa cu tine îmi face mult bine, fiindu-mi utilă şi nespus de plăcută!

Mihai B.

🖂: 10. *Sovata, 11 făurar, 1997*

Yvy,

„Fă-ţi o corabie din lemn de gafer (chiparos!); corabia aceasta s-o împarţi în cămăruţe şi s-o tencuieşti cu smoală pe dinăuntru şi pe dinafară.“ (Geneza: 6.14)

Aşadar, chiparos şi nu salcâm…

Acest arbore face parte din familia taxodiaceae, genul taxodium; include specii exotice localizate în regiunile calde şi temperate (Asia Orientală, America de Nord).

Arborii sunt de talie foarte mare (înălţimi de până la 50 de m, diametrele acestora ajungând până la 4 metri); frunzele lor sunt persistente sau caduce, aciculare sau solzoase, aşezate spiralat.

Genul taxodium cuprinde două specii:

a) Taxodium disticum: are două varietăţi.

b) Taxodium ascendens, având şi acesta, de asemenea, două varietăţi.

După toate probabilităţile, specia în discuţie este Taxodium disticum, adică chiparosul de baltă. Lemnul acestei specii este

omogen, uşor, moale, frumos şi intens colorat în gălbui-brun până la brun negricios, extrem de trainic şi rezistent în aer şi în apă.

Lemnul chiparosului se lucrează uşor, utilizându-se în construcţiile navale, pentru confecţionarea recipientelor, a doagelor…

Prin urmare, moş Noe ştia ce face, atunci când a ales specia de lemn din care să încropească o barcă (arcă) bună, rezistentă.

Avea şase sute de ani(!) când a terminat făurirea acestei bărci…

Despre salcâm, dacă doreşti totuşi, într-o altă scrisoare.

Ivyşor, sădeşte în grădina ta arbori cărora le prieşte microclimatul de pe malul Borcei! Nu lăsa nicio clipă ca acest teritoriu să devină pustiu şi trist.

Şi mai permite-mi să-ţi spun: ca liană – „ivy“ – să ai grijă să nu invadezi niciodată coroana arborelui deoarece rişti să-l copleşeşti, împiedicându-l în procesul de fotosinteză, arborele-gazdă murind astfel de inaniţie!

De altfel, fenomenul e reciproc periculos, întrucât printr-o reacţie de autoapărare arborele periclitat poate să pună în acţiune rezerve latente, nimicind specia invadatoare: liana!

miez de iarnă –
un mesteacăn solitar
cuprins de iederă

Mihai

🖂: 11. *Feteşti, pe acelaşi mal al Borcei, 13.02.'97*

Mihai,

Trebuie să-ţi mulţumesc în mod deosebit pentru promptitudinea şi foarte buna documentare a răspunsului în materie de chiparos (înţeleg că eşti iremediabil îndrăgostit de „verdele crud“ şi meseria se confundă în mod ideal cu pasiunea, nu-i aşa?)…

... dar... (există acel „dar“)... exemplarul meu, Biblia sau Sfânta Scriptură, apărută sub îndrumarea preafericitului Teoctist, la acelaşi capitol 6.14 scrie: „Tu însă fă-ți o corabie din lemn de salcâm.“

(Nu te contrazic, este o problemă mult prea serioasă ca să ne putem permite a ne pierde în meschinării!...). Cel mai înțelept ar fi să facem... săpături!

Cred că te-am incitat suficient de mult încât să mă ajuți în acest scop. Deci: salcâm sau chiparos? Căutăm!...în bibliile diferitelor culte, în ediții diferite, traducători feluriți etc.

Şi, bineînțeles, întrebăm orice preot în cale. Strângem materialul laolaltă şi tragem concluziile ce se impun. Te asigur, merită să îmi fi alături în această căutare. Vei afla totul la momentul potrivit!...

... Răspuns la „problemele spinoase“...

... „Sădeşte în grădina alți arbori“... oare? În scurt timp voi avea parte de o „pădure de uscături“ şi este un risc pe care nu mi-l pot asuma, oricât de bun ar fi solul de Bărăgan....

... Teritoriul meu nu poate fi nici pustiu şi nici trist; trăiesc printre haijini, iar marea iubire, care nu mă va trăda niciodată, poartă de câțiva ani buni, numele de: HAIKU!...

... Liană? Cred că am fost o liană (... chiar şi-un liant!), dar am avut bunul simț de a mă opri acolo unde trebuie, încât să nu sufoc pe nimeni...

Singurul lucru ar fi că principii foarte precis conturate au fost mult prea repede uitate şi... ecosistemul distrus!... frasinul – frasin (de Feteşti!) –este un arbore măreț, aflat în preajma gării, iar de prin ’92 – toamna – pentru mine şi fetele mele el este Grieg!... povestea lui nu s-a sfârşit: tot admirându-l am scris un haiku:

copacul e nud –
calc nou covor de frunze
gând desfrunzit

A fost selecționat de domnul Sato Kazua și publicat în numărul din 9… january 1993 în jurnalul japonez de limbă engleză(!) „Mainichi Daily News“:

(the tree is naked
i tread a rug of leaves –
leafless tought)

Pentru mine a fost, și este, un mare succes cu care – iată! – mă mândresc…

Cu foarte mare plăcere îți voi trimite, xeroxate, materialele pe care le dețin de la festivaluri și celelalte manifestări ale Societății de la Tomis sau din „orașul parveniților“ (am numit orașul lui Bucur!)…

Am numai rugămintea de-a mai aștepta până la jumătatea lui martie, când sper să mai scap, puțin, de ritmul infernal în care viețuiesc, încât să pot face un lucru bun, care să te mulțumească, să obții informațiile pe care le dorești.

I.

🖂: 12. *Sovata, 23.02.1997*

Ivy,

Un poem asemănător, cu cel făurit de Sf. Augustin, mi-a sugerat și mie, prin ’93, una din scrierile lui N. Steinhardt; ideea, esența e aceeași, doar – iarăși! – arborele diferă; iat-o:

un castan uscat –
întrebându-l de Isus
pomul înflori

Cât despre lemnul corabiei lui Noe, cercetând și Biblia în limba maghiară, două ediții, am întâlnit, numai și numai, termenul de „gofren“ (chiparos); continuăm investigațiile!...

Rămâi, zic eu, o iederă pe un mesteacăn; înfrățirea mi se pare a fi foarte potrivită, fericită, deoarece contrastul dintre alb-negrul

trunchiului de mesteacăn îmbrățişat de verdele crud al iederii care tinde către ramurile mlădioase cu frunze sub formă de inimă, îmbinarea acestor nuanțe îmi pare, aşadar, deosebit de potrivită şi sugestivă.

Ideea lecturii paralele mi se pare nimerită; îmi va fi foarte plăcut ca să recitesc, cu acest prilej, pasaje ale cărții amintite (... am citit-o în 1992).

Dacă zici că renku-ul este declanşat, iată la ce m-am gândit eu ca răspuns (veriga a 2-a):

fulgi mari şi deşi
voalează pădurea
M.

🖂**: 13.** *Feteşti, pe acelaşi mal al Borcei, 26.02.97*

Mihai,

Cum, deja s-a voalat?!... Dar, nici n-am reuşit a ne cunoaşte (cu toate că m-apasă – ea, pădurea! – pe umeri…)

Cum e posibil?...

Este o eroare la mijloc – cu siguranță! – şi de aceea în foarte mare grabă încerc să o explic (deja până în momentul acesta în care scriu, m-am aplecat asupra colii albe de încă două ori; dar, sper să revin curând la un ritm mai uman…), s-o înlătur încât, la final, să ne putem mândri (... !...) cu ce-am lăsat în urmă.

Domnul… silvicultor stăpâneşte, într-adevăr, foarte bine teritoriul care aparține metaforei. Pot afirma că m-a prins în jocul său (care între timp a devenit „al nostru“) şi care-mi place extraordinar! Dar la renku este cu totul altceva…

„voalează pădurea“

... mă văd nevoită a „spune“: „Nu!“ pentru că este mult prea pretențios spus; am intrat deja „în pielea“ domnului Abăluță – va fi foarte surprins când va citi renku-ul nostru, ştiu asta sigur, dar îi va

plăcea!... pe cât posibil, vreau să o ştim numai noi doi din tot ceea ce înseamnă „Societatea de haiku“; mai apoi…

Deci, vom spune „nu!“ răspicat metaforei; vom căuta simplitatea exact „la ea acasă“, vom încerca să asigurăm un ritm propriu limbii noastre, ceva asemănător lui: 5-7-5… (n.m.: nr. de silabe într-un haiku, în formă fixă).

„fulgi mari şi deşi
voalează pădurea“

… este un teritoriu atât de restrâns încât orice element component trebuie luat în calcul, iar la final să avem un TOT: satori (iluminarea); sanzei (adevăr); wabi (frumusețe austeră), makoto: sinceritate; sabi: însingurare…

Dintre procedeele acceptate trebuie să amintim: elipsa, metonimia, aliterația, eufonia, cezura.

Verbul, pe cât posibil, a se elimina; sau, de admis, dar în mod foarte bine cumpănit.

Cam atât… iar sunt obosită… iartă-mă!

Nu, te rog să nu-ți alarmezi orătăniile… nu sunt dură, mai degrabă doar exigentă. Atât.

Îți mulțumesc pentru tot şi te îmbrățişez.

Anna...ivy (Iedera?)

P.S.:… una din plăcerile mele este aceea de a scrie cu creionul; mă amuz, obosită, fiind, deci… cu mâna pe lemn!

Robinia pseudoaccacia! *Date ştiințifice, am rugămintea!...*

Cu aceleaşi sentimente, mulțumiri şi îmbrățişări,
Iedera

🖂: 14. *(ilustrată, 03.03.'97)*

Mihai,

… am nevoie de pumni foarte bine strânşi în data de 07.03.'97; încerc marea cu degetul; sau, altfel spus: cochetez cu volanul, pentru faptul că am mare nevoie de permis…

Ține-mi pumnii!

Ivy

P: S: Păstreaz-o cu grijă, nicicând n-o aşeza sub preşul de la intrare şi nu încerca să deschei, nimic, forțând!... (Este vorba de un breloc pentru cheia de contact a maşinii mele – n.m.)

Ivy

… The white birch area! (Zona mesteacănului alb!)

„orice om frumos
este un om urât
care a rămas singur"

(N. Stănescu: ianuarie 1978)

🖂: 15. *Sovata, 09.03.'97*

Dragă Anna,

Ciudată coincidență! Am exact aceleaşi preocupări şi... emoții: învățarea Decr. 328/'66 şi conducerea automobilului!

Am început şcoala la mijlocul lui februarie, examenul este preconizat în prima decadă a lui aprilie, deşi n-am vrut, meseria mă obligă să mă motorizez… (unde ne grăbim, oare!?).

Nu mă-ndoiesc că ai trecut examenul, iar dacă eventual nu, este bine să nu dezarmezi!

Îți mulțumesc pentru darul tău deosebit, util şi binevenit, (n.m.: brelocul, cu Maica Domnului şi Pruncul Isus, ptr. cheia

maşinii; maşină pe care încă nu o aveam!), cât şi pentru… instrucţiunile de utilizare; mă voi conforma – este un obiect de purtat în palme şi aproape de inimă!

Ar fi rândul meu să te fericesc cu un cadou; va trebui să mă mai gândesc…

Ce ai zice de o… castană! (n.m.: Ivy fiind o înfocată colecţionară de castane!) dăruită personal, aici, la Sovata, înainte de căderea brumei şi, deci, anterior Colocviului? Te rog însă foarte mult să consideri invitaţia nu un act de cutezanţă insolentă, ci o dorinţă de apropiere şi cunoaştere reciprocă.

„Ivy"… nu ştiam semnificaţia românească a acestui cuvânt! (n.m.: iederă, lb. engleză); sună bine! Eu, din păcate, nu sunt cunoscător de limbă engleză, am învăţat rusa şi franceza. Ştiu câteva cuvinte englezeşti de la fiica mea care a îndrăgit această limbă; şi nu mă mir…

Ivy-Ana-ivy… hai să rămânem pe varianta Ivy! Şi fiindcă veni vorba de… ivy, să o cunoaştem:

– Face parte din familia Araliaceae, genul Hedera. Ivy pe latineşte poartă numele de Hedera; este o liană agăţătoare, lipsindu-i suportul(!), devine târâtoare(!); atinge lungimi de până la 20 de m şi grosimi ajungând până la 20 cm.

La noi se întâlneşte varietatea Hedera helix… Înfloreşte în septembrie, florile sunt albe, verzui, sau gălbui; fructele globulare, de culoare verde, se coc primăvara următoare, ele fiind foarte otrăvitoare (hederină!). Rezistă bine la fum (...uri!), umbrire şi gaze. Este foarte decorativă, fiind însă deosebit de dăunătoare arborilor pe care se fixează, debilitându-i(!) pe aceştia.

(Să nu care cumva să părăseşti Mesteacănul din această pricină că îmi fac... mături din coronament!)

Genul – Hedera – cuprinde şapte specii, fiecare specie cuprinzând mai multe varietăţi, în funcţie de forma de creştere a lianei, coloritul frunzelor sau al fructelor.

O formă exotică în culoarea fructelor este varietatea: Hedera poetarum(!), cu fructele galbene; răspândirea acestei specii: Asia Mijlocie, Europa de sud-est şi… pe malul Borcei – un singur exemplar!

(Bibliografie: – Arbori şi arbuşti forestieri şi ornamentali cultivați în România, ed. Agro-silvică, Buc. 1960.

– Mica enciclopedie a pădurii, ed. Ştiințifică şi enciclopedică, Buc. 1983.

–Scrisorile din Feteşti...)

Cu permisiunea ta despre Robinia...în viitoarea epistolă.

Încerc, acum, trei noi variante pentru cea de-a două strofă a poemului renku: urmează să alegi!

a) în cuibul pustiu
ace de pin înghețate

b) de pe molizi
cad perne de zăpadă

c) în cuibul părăsit
o frunză (de iederă) înghețată

(O întrebare,Yvy: „creasta muntelui mă salută" nu crezi că are iz de personificare?!)

Îmbrățişări,
M.

🖂: 16. *Feteşti, 12.03.'97*
(Ilustrată cu două variante pentru renga, strofa a 3-a).

I) zgomotul cheii
îl trezeşte brusc –
blana pisicii

II) doar clepsidra –
şi zgomotul cheii
trezindu-l brusc
Ivy

🖂: 17. *Feteşti – malul Borcei,*
în a 14-lea zi a lui mărţişor, anul de graţie 1997

Mihai,

Se cuvine a fi remarcat încă dintru-nceput că, multaşteptata epistolă „de Sovata“ şi-a atins scopul: a-ţi scrie că găinile-mi s-au agitat prea mult, ar fi departe, foarte departe de Adevăr… În astfel de condiţii, cel mai potrivit lucru este de a reduce orice comentariu la tăcere, dar kilometri – câţi oare? – care ne despart mă obligă doar la un monolog cu tine (sic!)…

Şi, nu pot continua fără a-ţi mulţumi pentru foarte bine documentata informare despre… mine în ipostaza de Ivy!

– Să înţeleg că specialistul şi-a asumat toate riscurile(!) atunci când afirmă că e o asociere foarte potrivită?

Bine! Voi merge pe mâna ta. Însă, pentru a nu fi mai prejos în specialitatea mea de astă dată, consider că este de datoria mea a te informa cu orice apariţie editorială pe care o voi considera demnă de procurat pentru biblioteca-ţi proprie. La final, îţi voi transmite din agenduţa mea titlurile cărţilor care mai pot fi procurate încă, apoi expediate către tine.
Ha!... loc suficient încă pentru un haiku, made-n Călăraşi (19.02.’97!)

de ce aşez astăzi
frunza de iederă
lângă inel

Pentru că a fost amintit „prietenul“ nostru de numai şaptesprezece silabe, se impune a-ţi scrie câte ceva despre întâlnirea haijinilor de pe malul „gârlei pontice“ – a la Radu-Bacău! – din această lună, sâmbătă, 8 Martie.

Atmosferă extrem de cordială şi foarte feminină – flori, zâmbete etc. Cei prezenţi – familia Codrescu, doamna Duţu, doamna Văceanu Laura, doamna Munteanu Flora şi Ivy – au fost oarecum surprinşi de dorinţa celor de la postul tv. „57 PLUS“ care doreau să afle ceva mai mult despre haiku-uri, fiecare dintre noi a spus în faţa

microfonului câteva considerații despre acel moment în care nimicul nu mai este NIMIC, ci un ***ceva*** *trecut prin filtrul interior şi, astfel, devenit haiku!*

Aş fi vrut să fii!... Într-un fel ai şi fost, pentru că întâlnirea noastră a fost finalizată într-o pizzerie unde nu s-a mâncat pizza, unde însă s-a amintit, nu de puține ori de proiectatul Colocviul de haiku de la Sovata.

Am însemnat deja în calendar perioada: 26-28 septembrie şi tare bine mi-ar părea să nu se schimbe, din motive pur afaceriste, localitatea propusă a ne găzdui.

Astfel s-a consumat o sărbătoare de suflet – întâlnirea câtorva haijini din preajma Constanței; am grijă ca de fiecare dată să-mi rezolv astfel problemele încât în fiecare a doua sâmbătă a fiecărei luni să pot participa la aceste veritabile festinuri lirice.

Continuând într-un fel ideea, sunt dispusă să mai amâni informațiile despre Robinia pentru a afla, în schimb, cum îți desfăşori o zi obişnuită de lucru, acolo, la tine, peste munții…

Cred că te invidiez puțin; şi afirmația o face un om care îşi iubeşte meseria, încercând ca în spatele unei simple vânzări de carte, să facă – da! – un act de cultură.

Oarecum greu de acceptat, dar teoretic posibil, copacul mângâiat de mâna ta, suportă o ultimă mângâiere a mâinilor mele înainte de a încheia drumul său „civilizator“!...

cu palma întinsă
adun stropi ce cad
din pălăria bunicului

un copil zdrențuit
oferă vântului
bilete de loterie

ca în copilărie
alunec pe gheață
şi cad la fel

Borcea în aval –
un bătrân cu barbă
încuie poarta

merg în amonte –
un tropot de cal
îmi asigură ritmul

la casa cu doliu
de ieri flutură
scutece albe

... analizând acest ultim haiku, într-un „atelier“, mi s-a sugerat să elimin „albe“, deoarece „scutece“ este suficient de sugestiv; chiar dacă pe moment nu am ripostat, voi păstra forma inițială pentru că „albe“, în cazul de față, îmi asigură ritmul; nu întâmplător japonezii acordau o atenție deosebită formei fixe; mai puțin fixă, dar suficientă formă şi ritm vor fi necesare în al nostru renku…

Pentru că trebuie să dăm naştere unui renku reuşit, va trebui de zeci de ori analizată orice observație ce cu obiectivitate va fi necesar a o face unul, altuia…

[C. Abăluță: „… energia atent controlată a celuilalt“]…

Reiau prima strofă a renku-ului nostru:

(în) zări – departe/5
creasta muntelui[mă salută]/9
de după nori/4.. 18

(în) cuibul părăsit/6
o frunză[de iederă] îngheţată/11............................. 17

sau:

departe în zori/5
deodată creasta muntelui/9
de după nori/4.. 18

în cuibul părăsit/6
o frunză îngheţată/7... 13

(Cu siguranţă va sosi şi timpul iederii…)

Se sugerează ca între „strofă“ şi „replică“ să existe o diferenţă de 7-9 silabe!

Cam atât.

Noapte bună!
Ivy

P.S.: Castana '96!…

– Este tentantă; accept cu mare plăcere invitaţia, dar nu ştiu când şi cum va putea fi materializată; oricum, de foarte mult timp îmi doresc să fug de tot ce-înseamnă civilizaţie.

Se pare că un Mesteacăn a păstrat pentru mine o surpriză cu totul şi cu totul deosebită…

Până atunci, mă voi hrăni cu picturile lui Shishkin…

I.

*🖂: **18.*** *16.07.'97*

Mihai,

... Listă, cu 99% din biblioteca japoneză, proprie, aflată pe malu' Borcei, întocmită pentru prietenul drag, de pe malul Târnavei Mici.

Ivy... doar un semn, şi...

1)... ... – Țara cireşilor în floare, Ed. „Grai şi suflet" – 1995

2)...... – Tanka – Haiku, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981

3) Jamanouchi, Hisaki – Privire asupra literaturii japoneze moderne, Ed. Univers, 1989

4) Kenne, Donald – Literatura japoneză, Ed. Univers, 1991

5) Epure, Mihai – Japonia, ikebana de gânduri, Ed. pentru turism, 1991

6) Dumitru, Anton – Culturi eleate şi culturi heracleitice, Ed. Cartea Românească, 1987

7) Buse, Constantin – Japonia, un secol de istorie (1853-1945), Editura Humanitas, 1990

8) Bouvier, Nicolas – Cronică japoneză, Ed. Humanitas, 1995

9) Hearn, Lafeadio – Într-o ceaşcă de ceai, Ed. Univers, 1998

10) Diaconu, Paul – Japonezii despre ei înşişi, Ed.Sport-Turism, 1993

11) (idem) – Basme populare japoneze, Ed. Minerva, 1978

12) Simu, Octavian – Ghid de conversaţie român-japonez; japonez-român, Ed. Aleona, 1992

13) Ke, Juan – Miturile Chinei antice, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1987

14) Kakuzo, Okakura – Cartea ceaiului (reproduce întocmai ediţia apărută în 19... ?, în traducerea lui Emanoil Bucuţa).

15) Vasiliu, Florin – Meridianul Yamato, Sport-Turism, (?).

16) Nitobe, Inazo – Bushido, codul samurailor, Ed. Princeps, 1991

17) Rău, Aurel – În inima lui Yamato, Ed. Albatros, 1973

18) (idem) – Din lirica japoneză, Ed. Univers, 1995 (... partea cu haiku, a acestei lucrări, a fost copiată integral în timpul unei

nefericite internări, când statul mi-ai oferit, cu generozitate, un pat de spital – primăvara lui 1993).

19)… … – După banchet, Ed. Univers, 1987

19bis)...... – Antologie de haiku, Ed. Muntenia, 1992

20) Spinei, Vasile – Surâsul călugărului, Ed. Leda, 1996

21) Badea, Elena – Gura păpuşii, Ed. Tehnică, 1996

22) ...... – Rev. Albatros (toate nr. apărute până acum!)

23)...... – Orion (nr. 1)

24) Codrescu, Ion – Ocolind iazul, Ed. Muntenia, 1994

25)....... – Rev. Haiku (nr.1-3/90 şi nr. 9-10/94)

26) Noyes, H.F. – Între două valuri, Ed. Leda, 1996

27) (idem) – The genius of haiku, British Haiku Society, 1994

28) Ene-Zărneşti, D. – Zefir nipon, Ed. Europolis, 1996

29)Busuioc, Valentin – Viaţa în direct, Ed. Leda, 1995

30)...... – Rev. Semn, nr. I/96

31)Faraon, Eugenia – Freamăt şi cleştar, Ed. Haiku, 96

32) Prepeliţă, Mihai – 101 poeme haiku, Ed. Haiku, 1995

33) Uchido, Sono – Pe ruinele Romei, Ed. Haiku, 1994

34) Smărăndescu, Vasile – Carte însingurată, Ed. pentru turism, 1991

35) Codrin, Şerban – Între patru anotimpuri, Ed. Haiku, 1994

36) (idem) – Dincolo de tăcere, Ed. Haiku, 1994

37) Ichim, Dumitru – Pasărea cu şapte aripi, Ed. Apollo, 1993

38) Miga, Manuela – 99 exerciţii de haiku, Ed. Sakura, 1994

39) Gheorghe Mioara – Petale de lumină, Ed. Haiku, 1994

40) Vasiliu, Florin – Umbra libelulei, Ed. Haiku, 1993

41) Basho, Matsuo – Pinul din Kawasaki, Ed. Haiku, 1993

42) Cannarozzi, Sam – Early morning fog, Ed. Haiku, 1994

43) Ene-Zărneşti, Dumitru – Bătrâne Cronos, Ed. Muntenia, 1992

44) Abăluţă, Constantin – O lentilă pe masă, Ed. Leda, 1996

45)Codrescu, Ion – Desene printre haiku, Ed. Muntenia, 1992

46) Găbudean, Ioan – Linişte de mătase, Casa de Editură „Mureş“, 1995

47) Ene-Zărneşti, Dumitru – clopote de lut, Ed. Europolis, 1995

48) Busuioc, Valentin – 111 poeme, Ed. Muntenia, 1993

49) (?) – Bună ziua, Japonia!

50) (album) – Expoziția „Gravuri japoneze contemporane şi fotografii: Jokohama de azi“, 1992

51)Florea, Constantin – Bucătăria internațională, Ed. Ceres, 1995

52) Codrescu, Ion – Flori nevândute, Ed. Hub-England, 1995

53) Patrichi, Radu – Bătrânul încearcă... , Ed. Leda, 1996

Din prezentarea „Minienciclopedia secretelor gospodăreşti“: o carte de învățătură – fără iz pedagogic – utilă pentru orice debutant în „viața în doi“.

– Pentru specialistul în domeniul silvic: Radu, Ichim – Bazele ecologice ale vânatului

V. Giurgiu: Marin Drăcea – istoricul, prezentul şi viitorul silviculturii.

I. Machedon: Funcțiile de protecție ale pădurii

Parascan, Darie: Botanică forestieră

(... Au fost notate în foarte mare grabă aceste cărți apărute la Ed. Ceres.)

– Pentru tătic...

Branstein, F.: Ghid de cultură generală, Editura Orizonturi, 1997

……… – Dicționar de expresii şi citate celebre, Ed. Saeculum, 1996

– Românului B.M.:

Liiceanu, Gabriel: Apel către lichele, Ed. Humanitas, 1997

–Lui Mihai...: (?) – Minienciclopedia secretelor gospodăreşti, Ed. Vestala, 1996

... (Bună dimineața!)

Ivy

🖂: 19. *Sovata, 23.03.1997*

Ivy,

Îți mulțumesc pentru bogata ofertă de titluri…

Intenția îmi pare nobilă şi grațioasă; şi, dacă doreşti, m-aş bucura dacă, din când în când, mi-ai trimite astfel de liste!

Aş dori mai multe amănunte despre „Minienciclopedie…“!

O zi de muncă silvică, din agenda mea...

[Înainte, însă, aş prezenta o succintă introducere în temă: desfăşor o activitate forestieră de teren, având în administrare 5000 de hectare de teren forestier, această suprafață împărțită fiind la şase pădurari (cantoane silvice).

Ne revine ca sarcină primordială cultura pădurilor – din stadiul de sământă şi până când arborii devin exploatabili tehnic, biologic, ş.a.m.d., ne ocupăm, în paralel, cu paza şi protecția pădurilor, de fauna cinegetică şi piscicolă (păstrăvi)].

Aşadar, o zi de muncă; primul gând: cu ce mă deplasez la punctul de lucru propus (programul de activitate cotidiană, pentru mine şi pentru pădurarii din subordine, mi-l fac eu, săptămânal, după un plan lunar primit de la Ocol).

După ce am „ghicit“cu ce mă deplasez – variante posibile: per pedes (o modalitate de a filozofa, nu?), cu autobuzul, parte din drum, cu auto-remorci, ori cu ocazii, aşadar după ce îmi aleg cu ce anume voi merge, purced la drum; un dus-întors îmi ia circa trei ore, apoi stau cam patru ore la punctul de lucru – acum sunt în toi lucrările de curățiri, acestea constând în extragerea exemplarelor rău conformate, a celor copleşitoare, precum şi a speciilor nevaloroase din punct de vedere economic sau silvicultural, tăierea acestora fiind prevăzută în amenajamentul silvic: „Biblia“unui ocol.

După ce m-am dumirit asupra lucrării – împreună cu pădurarul răspundem, cu capul şi cu buzunarul, de calitatea execuției acestei operațiuni – refac traseul în sens invers, către casă, pădurarul rămânând cu echipa de muncitori până la terminarea programului de lucru.

Din când în când, îmi aduc aminte să mă delectez şi cu peisajul!...

Sunt foarte de acord cu lepădarea cuvântului „iederă“ din al meu distih; în tristihul tău, semnalez ivirea unei rime perfecte: „în zori“,... după „nori“!

Pentru strofa 3, propun includerea variantei II: „doar clepsidra“...

Iată şi răspunsul meu, pentru veriga a patra, în pofida abundenței de silabe:

între rafalele de vânt
susurul izvorului

Gândul meu cel mai bun către tine...

M.

🖂: 20. *Feteşti, undeva pe malul Borcei, în cea mai scurtată duminică, 30 martie 1997*

Motto:
I) „Prin munții
aceia ce-s greu de urcat
tresare din martie
un izvor curat.“
II) „ Tare-mi place să hălădui
cu cățeaua pe coclauri.“

XVII) „Soarele spre apus se lasă
vânătorul vine-acasă.„

LIX) „Peste codri, peste codri
vulturul.“

(Paşii vânătorului – fragment – Jose Augustin Gotysolo)

Mihai,

Nu ştiu cum să-mi încep monologul cu tine şi asta fiindcă te simt trist… hoinarule pe 5000 de hectare de pădure!… Aşa că abordez mult uzitata informație meteo: simt că ajung la exasperare pentru că mă văd obligată a renunța foarte greu la hainele groase, fiindcă-i rece, foarte rece şi-i vânt; astăzi plouă şi-mi place, chiar dacă se impune să-mi asortez cizmele băltoacelor municipale… dar, pentru voi, unde scurgerea apei se produce prin vaduri naturale şi-n chip vijelios, asta nu va constitui nicicând o problemă.

Şi, hoinărind printre rânduri, îi scriu Mesteacănului… Adu-ți aminte că dacă te simți deprimat şi trist e semn bun; asta dovedeşte că Le bonne Dieu, Le Seigneur, e pe-aproape! (D. du Maurier).

Poate, dau greş cu intențiile mele, dar cert este că nu îmi este indiferent ce se petrece, plastic vorbind, cu… Mesteacănul (Birch) de Sovata.

Propuneri pentru cea de-a cincea legătură renga:

Var. 1) prin ochiul de geam
casa pădurarului
şi-o lună ca nealta

Var. 2) prin geamul ciobit
luna înjumătățită
luminându-i fața

Var. 3) prin geamul ciobit
o lună cum n-a fost alta –
aceeaşi coardă ruptă

La a patra legătură (distih), sugerez ca în loc de „rafalele“ să modifici în: „rafale“.

Şi pentru a contrabalansa deja râvnita hoinăreală prin pădurile Mureşului şi ale Harghitei, având alături un ghid dornic de filozofare, îndrăznesc a spune că merită a se face şi-un popas pe malul Borcei, „hoinărind printre rânduri“ într-un fotoliu comod,

alături de o bere brună (sau o „fetească“ şi mai bună!), ori hoinărind printre nuferii din balta Ialomiței, aici însă, trebuie să recunosc, m-aş afla pe un teritoriu aproape necunoscut, de aceea propun să-l explorăm împreună…)

Atrăgându-ți atenția că riști ca în viitoarea epistolă să mă adresez folosind formula „Mult stimate şi iubite…“, închei urându-ți toate cele bune!

(Încerc să-mi imaginez cum surâzi pe sub mustață!...)

Te îmbrățişează, Ivy-copleşitoarea.

🖂: 21. *31 martie 1997*

privesc clar-obscurul
din inima mea
mă rotesc
şi-ntr-un omagiu mut
îmi observ îndelung tăcerile, necuvintele
rămân în această contemplare firească
fără a ține seamă
că mâine
da, mâine,
toți vom purta acelaşi nume
vom fi o păcăleală
atotcuprinzătoare
chiar şi eu
chiar şi tu
chiar şi El – Soarele-zeu –
chiar şi noi
care ştim să privim
tăcerile din adâncuri

(Ivy...pentru Mihai)

🖂: 22. *Sovata, 05.04.1997*

Ivy,

Motto-ul de pe cea mai recentă scrisoare a ta m-a determinat să recitesc poemele lui Gotysolo, mult agreate de mine, cu vreo unsprezece ani în urmă, dar şi-n prezent…

Pe fila de gardă a volumaşului găsesc înscrisă data de: 18 iulie 1997… Îmi aduc perfect aminte cum, frunzărind-o, într-o librărie târgumureşeană, m-au podidit lacrimile citind poemul „Autobiografie“.

Starea-mi sufletească de atunci – constat că şi cea de acum! – se mula perfect, cu minuţiozitate pe fiecare cuvânt, pe fiecare vers şi strofă ale poemului:

„Din tristeţi în tristeţi
m-am rostogolit pe treptele
vieţii. Şi într-o zi
fata pe care o iubesc
îmi zise şi era veselă:
nu eşti bun de nimic
… … … … … … …

Ispititoare îmi pare invitaţia ta, dar cum şi când voi putea ajunge ca să cutreier Balta Ialomiţei, cea năpădită de nuferi, zău că nu ştiu; oricum, îţi mulţumesc mult pentru poftire…

Parcurgând vasta listă de titluri, trimisă de tine, constat cu bucurie, că 97% din lucrările înşirate acolo există şi în biblioteca mea.

Nu am reuşit să intru în posesia „Lentilei…“ domnului Abăluţă C., deşi i-am scris de două ori, acesta nu m-a onorat nici măcar cu răspunsul, darmite cu cartea!

Aşadar, te rog, Ivy, dacă ai încredere, cutezanţă, trimite-mi prin poştă următoarele cărţi:

1) Hearn Lafcadio: Într-o ceaşcă de ceai (numai dacă se referă la ceremonia ceaiului nipon!)

2) C. Abăluță: O lentilă pe masă.
Imediat după ce voi termina citirea acestora, mă oblig a ți le restitui, nevătămate, prin poştă!

Renku: optez pentru varianta nr. 2
Propunerea mea, pentru strofa a şasea:

el îi oferă ei
o singură viorea

Cu prietenie,
Mihail

✉: 23. *Feteşti, undeva pe malu' Borcei,*

joi, 10 apr. 1997

Mihai,

„Când destinul s-a făcut avar cu noi şi lumile iubirii dispar,
când mângâierile ne sunt socotite sau refuzate,
când prietenii de ieri ne-au uitat şi datornicii se feresc de noi,
atunci este timp pentru tine, Poetule,
să închizi zăvoarele uşilor tale
pentru a uni cuvintele cu cuvinte şi ritmurile cu ritmuri.
Când destinul cu toane schimbătoare ne dăruie din nou favorurile sale,
când fluviul plăcerilor, uscat altădată, ne inundă dintr-o dată viața;
când prietenii bat la uşa noastră şi duşmanii ne dau răgaz;
când ochi duioşi ne contemplă şi zâmbete ne trimite sabia lor,
atunci este timp pentru tine, Poetule,
să-ți dăruieşti ritmurile vântului,
să-ți uneşti inima ta cu altă inimă şi buzele tale cu alte buze.“

(Sufletul priveliştilor: Rabindranath Tagore)
... există în fiecare din noi puterea de a învinge (A ÎNVINGE!)...

Veriga a 7-a:

şirul de furnici
ocoleşte pantoful stâng
chiar la ora amiezii

Ivy-A.-Ivy

P.S.: Aici, mugurii de cais stau să pocnească!...
I.

✉: 24. *Sovata, 17.04.1997*

Yvyanna,

... Pe când aici, omătul a acoperit – şi continuă să acopere – tot ce-a fost zvon de primăvară: tril de păsări, colţ de iarbă, flori de corn şi de podbal.

Cu câteva minute în urmă, am măsurat grosimea stratului de zăpadă din livadă: 61 de cm! Toată iarna nu a fost un aşa un belşug de omăt precum în acest miez de prier cotropit de albul cel rece.

În copilărie, la finele lui aprilie, datorită căldurii caniculare făceam baie în Târnavă! La o distanţă de treizeci şi ceva de ani, exact pe aceleaşi meleaguri, sus pe dealurile înşiruite paralel cu râul străjuit de sălcii şi de plopi, copiii schiază, se dau cu săniuţa, într-un decor hibernal rarisim, ca-n miez de gerar.

...De peste o lună, fragilii puieţi forestieri, de diverse specii, au fost scoşi din pepinierele silvice, urmând a fi plantaţi pe terenurile despădurite.

Vremea devenind vitregă, aceste firave plante lâncezesc în gheţare ori şanţuri; şi vor mai avea de aşteptat încă mult până soarele va elibera versanţii de omăt.

Şi totuşi primăvara este aici, în preajmă: în suflete, în vegetaţia care stă să răbufnească…

Veriga a 8-a:

din fagul în cădere
ţâşneşte jderul

M.

Sovata, 17.04.1997

Yuyama,

... Pe când aici, omătul a acoperit-și continuă să acopere - tot ce a fost zvon de primăvară: tril de păsări, colț de iarbă, flori de corn și de podbal.

Cu câteva minute în urmă, am măsurat grosimea stratului de zăpadă cu liniarul: 61 de cm! Toată iarna nu a fost un așa belșug de omăt precum în acest miez de prier cotropit de albul cel rece.

În copilărie, la finele lui aprilie, datorită călduri caniculare, făceam baie în Târnava! La o distanță de treizeci și ceva de ani, exact pe aceleași meleaguri, sus, pe dealurile însorite parapet cu vârful știrbit de sălcii și de plopi, copiii schiază, se dau cu săniuța, într-un decor hibernal desăvârșit, ca-n miez de ger.

De peste o lună, fragilii puieți forestieri, de diverse specii, au fost scoși din pepinierele silvice, urmând a fi plantați pe terenurile despădurite. Vremea devenind ostilă, aceste fragile plante lâncezesc în ghețare ori în șanțuri; și vor mai avea de așteptat încă mult până soarele le va elibera încarcerații de omăt.

Și totuși primăvara este aici, în preajmă: în suflete, în vegetația care stă să răbufnească.

Taiga a 8-a:

din fagul în cădere
țâșnește jderul

M.

🖂: 25. *Feteşti (pe Borcea!)*

Mihai,

Fie ca Sfintele sărbători de Paşti să-ți aducă bucuria de care nu ai avut îndrăzneala a spera!
Te rog să ai grijă de tine!

Cu bine,
Ivy

(Veriga a 9-a):

prin fereastra deschisă
prima zi însorită
şi mâțişorii

... se rotesc fără grabă clipele amiezii!

🖂: 26. *Feteşti, undeva pe malu' Borcei, 29.04.'97*

Mihai,

– Hristos a înviat!

... Se pare că primăvara s-a instaurat, alungând háina iarnă; a-nflorit cireşul de la poarta mea, motiv de a te ține la curent cu miresmele acestui anotimp în prag de florar.

La întâlnirea din 12 aprilie, de la Tomis, prietenii noştri se arătau oarecum sceptici în privința întâlnirii din toamnă de la Sovata, necunoscându-se foarte clar posibilitățile de transport şi/sau facilitățile de cazare. Au fost avansate şi alte propuneri, în situația în care nu se emit semnale pozitive de pe valea Târnavei. Cu un aer extrem de optimist (de ce oare?) am încercat să-i determin să nu renunțe foarte uşor, chiar dacă – trebuie să recunosc – şi pentru mine deplasarea va fi ceva mai dificilă. Pentru cazare îndrăznesc a face o

propunere care cred că merită a fi luată în calcul: Asociația pentru Turism Rural, ce sigur are un sediu în Târgu-Mureş şi, de ce nu, Tabăra şcolară, despre care am auzit că se află într-o zonă deosebit de liniştită şi frumoasă.

Sper că vom avea prilejul de a evoca, silabisind, copilăria pe malul Târnavei; dacă mă gândesc bine, unul dintre noi a început deja…

„Vreau să fiu copil fără tăgadă
Sau o floare cu privirea-n sus."
(Esenin)

… Marea surpriză a fost atunci când am descoperit că autorul „Paşilor vânătorului" este o mai veche cunoştinţă şi pentru tine; şi tare m-am bucurat, Mihai, la gândul că poezia nu este doar o întâmplare în viața ta!…

Cerându-mi scuze pentru tot nonconformismul de care am dat dovadă până acum, îndrăznesc a te ruga să-mi scrii fără nicio rezervă din propria-ți producție, dar fără grabă; numai atunci când simți nevoia a o face…

… Nu din dorința de a discuta de Abăluță, dar ştiu că o lungă perioadă a fost internat; de altfel, am auzit din partea domniei sale cuvinte de apreciere la adresa domnului de la Sovata, când eu nu ştiam foarte clar cine se" ascunde" în spatele cuvintelor… Îmi place să cred că prietenia prin haiku nu ține seama de prejudecăți. Mă bucur nespus, ori de câte ori primesc un mesaj din partea vreunui prieten haijin. Din Japonia, Kinuko mi-a scris la început de primăvară: „… ai grijă de tine!"şi, Doamne, cât m-au bucurat toate acestea!

Continuând jocul, îți scriu încă o dată: – Ai grijă de tine!
Cu bine,
aceea care supusă metamorfozelor a devenit: Ivyanna.

Aş reveni cu propunerea de a înlocui veriga 9 cu o altă variantă; şi anume:

Veriga a 9-a:

continuând drumul
îşi acoperă fața
cu palmele

P.S: Una dintre scrisori a fost nesemnată, de aceea gluma.
Ivy

🖂: 27. *Sovata, 02.05.1997*

Dragă Ivy,

Îți mulțumesc pentru urările pascale…

Mă bucur că pe malul Borcei o persoană… foarte feminină… şi suavă se gândeşte la persoana mea cătrănită.

Deşi e post-festum, permite-mi să-ți urez: sănătate, fericire şi satisfacții în tot ce întreprinzi.

Chiar aveți un aerodrom la Feteşti?!...

Scrie-mi, te rog, mai multe despre tine, despre familia ta şi mediul în care locuieşti şi lucrezi, despre Feteşti.

Este adâncă apa Borcei? Este tumultoasă primăvara, ce specii de arbori (anini sau sălcii?) o mângâie cu lujeri mlădioşi?

Deunăzi, am primit o epistolă de la R.P., scrisoare prin care se interesează de posibilitatea organizării Colocviului la Sovata…

Răspunsul este afirmativ, aşa precum am mai vorbit, dar deoarece nu se găsesc sponsori, nici măcar unul, faptul acesta ar însemna cheltuirea din partea fiecărui participant a unei sume considerabile pe… altarul haiku-ului!

O singură speranță mai mijeşte: este vorba de o încercare a lui J. G…

Dacă nu mă-nşel, urmează strofa a zecea a lanțului nostru poetic:

10) sărutându-se
ea îşi pierde inelul

… ai grijă, prin urmare, de bijuterii!
Cu alese sentimente,
Mihail

Sovata, 02.05.1997

Dragă Ioy,

Îți mulțumesc pentru urările pascale...

Mă bucur că pe malul Borcei o persoană... foarte feminină... și suavă se gândește la persoana mea cătănită.

Deși e post-festum, permite-mi să-ți urez: sănătate, fericire și satisfacții în tot ce întreprinzi.

Chiar aveți un acvarium la Fetești??...

Scrie-mi, te rog, mai multe despre tine, despre familia ta și mediul în care locuiești și lucrezi, despre Fetești!

Este adâncă apa Borcei? Este tumultoasă primăvara, ce specii de arbori (anini sau sălcii?) o mângâie cu lujeri mlădioși?

Deunăzi, am primit o epistolă de la R.P., scrisoare prin care se interesează de posibilitatea organizării Colocviului la Sovata...

Răspunsul este afirmativ, așa cum am mai vorbit, dar deocamdată nu se găsesc sponsori nici măcar unul(!) faptul acesta ar însemna o cheltuială în plus din partea fiecărui participant.

O surpriză, speranța mai mijește: este vorba de o încercare a lui J.G?...

Dacă nu mă-nșel, urmează strofa a zecea a lanțului nostru poetic:

10): sărutându-se
ea își pierde inelul
... ai grijă, prin urmare, de bijuterii!

Cu alese sentimente,
Mihail

🖂: 28. *Feteşti, pe malul Borcei: 08.05.97*

Mihai,

Varianta propusă mi se pare foarte directă şi mult prea aproape de imaginea cu „jderul care ţâşneşte“, care-i foarte puternică. Încearcă ceva extrem de subtil, abia perceptibil în materie de… dragoste.

Şi, spre delectare, îţi scriu ultimul dintre haiku-urile mele, made in Bucharest!

să ne bucurăm
căţeluşule şchiop –
magnolii în floare

Îmbrăţişări,
Ivyann-a!

(Fără riscuri: bijuteriile nu au fost niciodată punctul meu forte!)

I.

🖂: 29. *Sovata, 15.05.1997*

Dragă Ivy,

Se pare că am încurcat „gestiunea renku“: am considerat tristihul de pe felicitarea de Paşti drept verigă-răspuns; între timp am efectuat corectura necesară.

De fiecare dată, primăvara mă acaparează prin măreţul ei spectacol – aşa şi acum… În plus, o avalanşă de lucrări silvice, mult rămase în urmă, datorită tardivei desprimăvărări, mă solicită mult din punct de vedere fizic şi nervos.

În altă ordine de idei..

La preţurile care se poartă, nu ştiu unde vom reuşi să ne mai reunim pentru Colocviu – totul tinde să devină un lux!

Tu ce mai zici că faci, Ivy?

M.

🖂: 30. *13 mai 1997, Feteşti, undeva pe malul Borcei.*

Mihai,

Se poate spune că, aici, vara şi-a intrat pe deplin în drepturi, după o primăvară fugară. Florile de măr sălbatic sunt mărturia unei clipe de încântare.

Sâmbătă, 10 mai, domnul I.C. ne-a făcut bucuria de a ne oferi proaspătul număr al revistei „Albatros“! Şi de această dată, redactorii au fost la înălțime. Pentru mine este o reală plăcere să-mi descopăr prietenii ştiuți şi neştiuți, răsfoind filele revistei. M-am oferit în a-ți expedia „Albatrosul“ la Sovata, pentru a scurta aşteptarea, şi-aşa îndelung prelungită.

După toate probabilitățile, Colocviul din toamnă îl vom desfăşura tot pe malul mării…

… Aproape în fiecare zi străbat pădurea de mesteceni (o, nu, nu te speria: este părculețul din fața primăriei, părculeț în care am descoperit abia acum mestecenii care viețuiesc de câțiva ani)

în visul de ieri
copiii pictau
pe trunchiurile mestecenilor

–încearcă să fie un haiku ce vrea să ilustreze un vis frumos.

… Am preferat să-ți trimit o fotografie, realizată pe malul Borcei, ca să-ți poți face o idee cât mai aproape de realitate; aerodromul este militar, aşa că nu-ți rămâne decât să-l imaginezi cum doreşti!

În aşteptarea unor noi veşti de la tine, te las cu bine.

Ivyann-a!

P.S.: – Nu-i nicio grabă în a-mi înapoia cele trimise. Totul e să le păstrezi cu grijă. Le vom comenta cu prima ocazie.

Ivy

13 mai '97, Fetești,
undeva, pe malul Borcei

Mihai,

Se poate spune că, aici, vara și-a intrat pe deplin în drepturi, după o primăvară fugară. Florile de măr sălbatic sunt mărturia unei clipe de încântare.

Sâmbătă, 10 mai, domnul Codrescu ne-a făcut bucuria de-a ne oferi ultimul număr al revistei „Albatros". Și de această dată, redactorii au fost la înălțime. Pentru mine este o reală plăcere să-mi descopăr prietenii știuți și neștiuți răsfoindu-i filele. M-am oferit în a-ți expedia „Albatros"-ul la Sovata, pentru a scurta așteptarea, și așa, îndelung prelungită.

După toate probabilitățile, Concursul din toamnă îl vom desfășura tot pe malul mării...

... aproape în fiecare zi străbat „pădurea cu mesteceni" (O! nu, nu te speria: este parculețul din fața primăriei în care am descoperit abia acum, mesteceni care viețuiesc acolo de câțiva ani)

în visul de ieri
copii pictau
pe trunchiurile
mestecenilor

– încearcă să fie un haiku ce vrea să ilustreze un vis frumos –

... Am preferat să-ți trimit o fotografie realizată pe malul Borcei ca să-ți poți face o idee cât mai aproape de realitate; aerodromul este militar așa că nu-ți rămâne decât să-l imaginezi cum dorești!

În așteptarea unor noi vești de la tine, te las cu bine.

Ioyanna-a!

P.S. Nu-i nici o grabă în a-mi înapoia cele trimise. Totul e să le păstrezi cu grijă. Le vom comenta cu prima ocazie. Ioy.

*🖂: **31.*** *Sovata, 20.05.1997*

Ivyanna,

Borcea, cu tine alături, e o blândă ispită!...

Nădăjduiesc că voi avea bucuria de a vă vedea aievea într-un viitor apropiat.

Noutăți?...

Natura aceasta, Ivy, cu extraordinara-i putere de viață, cu mirificele ei flori, fluturi, păsări şi cu bolta de azur, cu ierburi şi frunze, de un verde crud, pline de seva dătătoare de viață.

O floare, o frunză, un fir de iarbă, o privighetoare… un fluture… o buburuză, puful păpădiei plutind lin pe unde nevăzute pentru a da viață într-un alt loc – miraculoase frumuseți care mă tulbură adânc şi mă subjugă în fiecare primăvară.

Îmi oferă atâtea splendori această răbufnire de verde vegetal, arome şi culori!

Gingăşia acestora mă îndeamnă, iar şi iar, la iubirea şi ocrotirea lor, la adâncul meu respect față de firul de iarbă, față de frunza abia ițită.

Ce imperfecțiune evidentă a lumii umane în comparație cu natura atât de perfectă! Numai răutate, minciuni şi o nepotolită şi continuă goană după zădărnicii materiale, prisoselnice.

Da, lumea se naşte, creşte şi piere sub auspiciile urii, a şubrezeniei, a fragilității…

În continuare, o altă tentativă de distih, cu elemente de dragoste, în locul precedentei; veriga a zecea:

10) pe o bancă din parc
uitate trei lalele

Ivy, care îți este floarea preferată?

Cu alese sentimente,
Mihai

P.S.: Îți mulțumesc pentru multele tale gingăşii sufleteşti manifestate umilei mele persoane.

M.

🖂: 32. *Feteşti, pe malul Borcei, 25 mai '97*

Mihai,

Mă bucură sincer faptul că şi primăvara aceasta a reuşit să te copleşească cu tot farmecul ei – cum altfel, când străbați, zilnic, cincizeci de hectare de pădure?

Se întrevede o schimbare în bine a stării de spirit în ceea ce te priveşte. Probabil, acest lucru se datorează unei doze sporite de sensibilitate, care te domină (şi nu-mi displace!) încât poți vibra la frumos, la acel „nimic" ce te ajută care te ajută să înțelegi spiritul haiku.

De când pasiunea pentru minibijuteria japoneză? Cum ne-ai descoperit?

... Ritmul meu se desfăşoară lent, fără evenimente marcante. Tocmai de aceea, uneori evadez... de pildă, pe data de 5 iunie mi-am propus să ajung la Târgul de carte, la Naționalul bucureştean.

„... umila mea persoană": De ce atât de greu de exprimat acest complex? Nu cred să avem dreptul de a trăi cu un asemenea sentiment. Trebuie să învățăm măreția, trebuie să fim noi înşine. Sunt convinsă că primul mesteacăn ce-l vei întâlni te va ajuta...

în beznă
prin desişul pădurii
zăresc mesteacănul

Nu! Nu este strofa de legătură, cu toate că ar merita pe deplin.

Trebuie să recunosc reala plăcere produsă de primirea scrisorilor tale, fapt ce mă determină să nu finalizăm atât de curând poemul renku!

Gândul meu bun să te-nsoțească oriunde ai fi!

Ivyanna

Sau:

cea care dintotdeauna a preferat
trandafirii galbeni…

Şi abia acum renku, veriga a 11-a:
tunet în noapte –
o clipă a simţit
căldura trupului
P.S.: Comunică-mi dacă ai primit revista!
Cu bine,
Ivyanna

✉: 33. *Sovata, 01.06.'97*

Dragă Ivy,

Îmi sunt binefăcătoare scrisorile tale aici, pe malul Târnavei-Mici, la poalele munţilor Gurghiu…

Permite-mi o corecţie: străbat, periodic, 5000 de ha de pădure, şi nu 50! Răspunzător fiind, pe acest teritoriu, de tot ce mişcă: „râul-ramul…"

Drumurile mele, fireşte, sunt pline de… momente – haiku pe care le înregistrez în mod inconştient, ele venind la „suprafaţă" în clipele de linişte sufletească, sub imboldul unui cuvânt, al unei adieri, al unei miresme.

Evident, niciodată nu aş putea reda, prin haiku numai, minunăţiile cu care mi-am putut delecta ochii şi sufletul în peregrinările mele în sânul naturii.

M-a vrăjit minunea înfloririi molidului, cu ploaia-i de praf de aur acoperind totul în căutarea cuibului dătător de viaţă, aflat undeva în vârf de lujer – mică sferă rubinie care, după „tainica întâlnire" se transformă în miraculosul con; fructul acesta, mai apoi, va revărsa viaţă în miez de iarnă, eliberând puzderie de seminţe înaripate, purtate de vânturi tăioase pe mal de ape ori pe culmi de stânci.

…M-a încântat ceremonialul nupţial al cerbului, în amurg de toamnă, la mijitul zorilor, cu bruma deja groasă pe ierburile muntelui înalt peste care trec încrucişându-se strigătele înfiorate de focul

dragostei ale taurilor cu sângele înfierbântat de chemarea firii; la fel de copleşitor este şi dansul nupţial al cocoşului de munte din zorii codrilor de molid aflaţi încă sub covorul de omăt al sfârşitului de iarnă.

Toamna, primăvara – strigăte, cântece de dragoste, ale acestor vieţuitoare ale pădurilor îndepărtate, străbat codrii cei verzi, anunţându-şi dragostea înfocată.

Iar ceremonialul acestora nu are seamăn pe lume!...

Întâlnirea cu „voi“?...

... Prin' 94, an în care marea debordând, ne-a revărsat haiku-urile şi în „Târnava“(revistă de cultură mureşană) câteva exemplare convingătoare, deosebit de sugestive şi impresionante.

(Cu haiku-ul am făcut cunoştinţă prin intermediul lucrării: Interferenţe lirice nipone scrisă de: Florin Vasiliu şi Brânduşa Steiciuc; era în anul 1990…)

Veriga a 12-a:

peste îmbrăţişarea lor
petale de cireş

Mihai

P.S.: Am primit şi „Lentila…“, de asemenea şi revista (este exemplarul meu, ori al tău?)

Ţi le restitui la toamnă, ori mai devreme?

M.

✉: 34. *Feteşti, 16.06.97*

Mihai,

Iertată-mi fie întârzierea; probleme de sănătate m-au proiectat ceva mai departe de lumea spirituală…

Oricum, rândurile semnate de tine au constituit o reală bucurie într-o zi marcată de suferinţă. Încerc să pricep patima nebună

ce există în omul care eşti dincolo de tot ceea ce înseamnă „slujbaş al pădurii“.

Cred că mi-ar plăcea nespus de mult să pot participa la un pescuit de păstrăvi!

… Vine un cuvânt din pădurea verde
Povestind, ne prinde târziul.
La plecare, îl petrec până-n capul câmpului.
La întoarcere mă conduce.
Îl petrec iar, nici nu ştim cum se scurge noaptea,
Şi cine conduce pe cine…
(… gândul meu, perfect creionat de Aurel Rău).

Şi contribuţia (veriga) nr. 13, în aceeaşi notă:

până în zori
în jurul lacului –
sandalele-ntr-un ciot

Cu bine,
Ivy
Pentru 14… inevitabil luna!

🖂: 35. *Sovata, 21.06.1997*

Ivy,

Mă aşteptam să-mi relatezi câte ceva despre Târgul de carte, de la Bucureşti. Ai fost?

Nădăjduiesc că boala nu te-a împiedicat să iei parte la acest eveniment, la care aş fi dorit să ajung şi eu, dar…

Dacă ai fost totuşi, scrie-mi te rog ce noutăţi editoriale ai mai cumpărat.

Ce se mai aude, nou, despre Colocviul ’97?

Aşadar, e vară!...

Turismul sovătean a început să… ticăie, dar, vai, abia-abia…

Unde sunt vremurile de odinioară: muzica revărsându-se de peste tot, oamenii zâmbitori, miros de mititei şi grătare în fața restaurantelor pline ochi de clienți, cu halbele gulerate, crâşmele neîncăpătoare la orele după-amiezii, când lumea însetată ieşea de la ştrandul „Ursu“?

La restaurantele hotelurilor – cu capacitatea de primire de peste 140 de persoane, fiecare – nu puteai găsi locuri decât prin rezervare cu o zi înainte.

Apuse vremuri; şi parcă au fost ieri…

Cu douăzeci şi patru de ani în urmă, începător în ale silviculturii, marcam arborii din pădurea care urma să fie sacrificată datorită amplasării grupului hotelier al stațiunii.

Azi, hotelurile par îmbătrânite datorită proastei gospodăriri a acestora de către cei care le au în aşa zisa: locație de gestiune!

Pentru că, din câte ştiu, nu ai fost la Sovata, îți trimit ilustrata alăturată: poate îți va stârni interesul şi te va îndemna la o călătorie, de câteva zile, pe aceste meleaguri… cu păstrăvi!

Veriga a 14-a:

pană de curent –
luna luminează veioza

Mihai

🖂: 36. *Feteşti – Borcea! – 30.06.'97*

Mihai,

Trebuie să recunosc faptul că am fost pusă-n dificultate de… „pana de curent“ şi sper să nu-i dăuneze contribuția mea nr. 15:

un chiot prelung –
barba bunicului
acoperindu-i fața

Canicula subliniază stări de apatie, pe malul Borcei, doar mireasma teilor în floare te mai poate invita la reflecții…

În materie de apariții editoriale, demnă de a fi luată în calcul mi se pare a fi „Despre eroi şi morminte" – Ernesto Sabato.

Dintr-o epistolă a domnului R.P. am aflat că ne vom întâlni – totuşi! – în toamnă, la Mamaia.

Din motive mai mult sau mai puțin plauzibile am evitat întâlnirea din 21… Faptul că unul dintre haiku-urile a fost foarte subtil însuşit mă determină să bat în retragere. Singurul motiv care mă mai obligă față de Societatea de haiku este realizarea „Agendei-haiku" pentru care m-am angajat într-una din şedințele de cenaclu (chiar dacă se va realiza în 1999!) Socot că lucrurile bune se fac încet şi sigur… în principiu, fiecare membru ar trebui să participe cu cel mult zece haiku-uri, traduse în limba engleză, nepublicate încă.

Aştept selecția ta.

Gândul meu hoinar are repere bine definite datorate unei simple ilustrate. Mulțumesc! Merită a fi gustată Sovata, dar autosponsorizarea nu funcționează în acest moment.

Cu speranța unor vremuri mai bune,

Ivy

P.S.:… Mesteacănului!...

„Dragostea lui pentru copacii lui era emoționantă, acesta ajungând să îmbrățişeze câte un arbore ce-i amintea de vremea când fusese el însuşi pădurar...mângâind trunchiul unuia dintre aceşti formidabili copaci, ne spunea:

– Gândiți-vă că la formarea Imperiului Roman era aici şi tot aici a rămas şi când acesta s-a prăbuşit" (E. Sabato)

… Atât cât este posibil, merită să lupți. Nu eşti chiar singur…

Fireşte, „Albatrosul" îți aparține.

Ivyann-a!

🖂: 37. *Sovata, 07.07.'97*

Yvy,

Tot n-am priceput: ai fost la Târgul de carte din Bucureşti, ori ba?...

În materie de noi cărţi apărute, mă surprinde faptul că îmi pomeneşti numai de „Eroi şi morminte“... Chiar nimic altceva?!...

În ultima vreme, îmi rezerv foarte puţin timp pentru lectură; şi faptul acesta mă îngrijorează, mai cu seamă pentru că am început să acord prioritate altor preocupări prea puţin spirituale.

Pentru a-ţi stârni pofta de a veni la Sovata, îţi trimit încă o ilustrată la care îmi permit două menţiuni:

– este departe de a fi o „Vedere generală“, aşa cum se intitulează;

– pe bucla de sus a literei S(ovata), se poate zări o poiană şi, destul de vag, o casă; de aici, din această clădire se „lansează“ răvaşele sovătene către Ivyann-a, cea de pe malul Borcei.

Distihul (veriga) 16:

cineva bate coasa –
brânduşe în otavă

Îmbrăţişări,

Mihai

Sovata, 07.07.'97

Yry,

Tot n-am priceput: ai fost la Târgul de carte din București, sau ba?...

În materie de noi cărți apărute, mă surprinde faptul că îmi pomenești numai de „Goi și mormintele"... Chiar nimic altceva?!...

În ultima vreme, îmi rezerv foarte puțin timp pentru lectură; și faptul acesta mă îngrijorează, mai cu seamă pentru că am început să acord prioritate altor preocupări mai puțin spirituale.

Pentru a-ți stârni pofta de a veni la Sovata, îți trimit încă o ilustrată la care îmi permit două mențiuni:

– este departe de a fi o „vedere generală", așa cum se intitulează;

– pe bucla de sus a literei „S(ovata)", se poate zări o potecă și, destul de vag, o casă; de aici, din această clădire se „lansează" [illegible] [illegible] către [illegible], cea de pe malul Borzei.

Distihul (Veriga) 16:

cineva bate coasa –
bătându-se în [illegible]

Îmbrățișări,
Mihai

✉: 38. *Feteşti, 14 iulie 1997*

Mihai,

– Ba!... (o nesuferită criză renală mi-a făcut imposibilă deplasarea la târgul de la… Bookarest; o alternativă în domeniu ar mai fi luna viitoare, la Neptun; vom vedea…

Mă văd obligată a-ți reaminti că se impune o schimbare în derularea replicilor noastre poetice; astfel că, după replica obişnuită continuă elaborând şi tristihul, aşa cum impune structura creată. Voi încerca să mă supun subtilității versului tău.

Prin urmare, veriga a 17-a

potrivind şaua
priveşte îndelung
spre tufănele

… Vulturul cu nr. 13B prinde contur în imaginația mea dar, în afară de motivația financiară este necesară o anume doză de nebunie ca să pot trece munții!

Trebuie să recunosc că mă las pradă gândului şi atunci mi te răpesc pe propriu-ți teritoriu, adeseori străbatem locuri pe care le-ai uitat de mult…

Lecturile mele ocolesc, sistematic, romanul; şi asta de o bună vreme…

Citesc orice altceva în afara acestuia. Acum – Berdiaev: Sensul creației.

Am rugămintea, insist chiar, să-mi trimiți câteva haiku-uri ca să le trimit în Jap… chiar dacă nu sunt traduse… onia!

Cuvenitele mele mulțumiri pentru alint!

Cu puțin dor,
Ivy

🖂: 39. *Feteşti, undeva pe malul Borcei, 21 iulie 1997*

... găsesc de cuviinţă a-ţi scrie…

Se-ntâmplă adesea să uităm de noi înşine, cuprinşi zi de zi de-acel carusel numit „banalitate“; măcinaţi, fără a conştientiza însă, de iluzia de doi… Nevoia de afectivitate, dorinţa şi dorul, foamea (de Absolut!) neştiuta lege a firii, neclintita filozofie clasică chineză, toate laolaltă, ne marchează-ntr-un anume fel existenţa… Iremediabil! Atunci ne rotim, ne rotim şi beţia asta continuă poartă numele lui sau numele ei… nu tu Adevăr, nu tu Libertate!...

Se pierd undeva, lângă soclul ce-l clădisem în numele Iubirii (a iubirii de sine!)… până când… descoperim într-o bună zi că suntem loviţi – lovitura de graţie! – exact cu armele noastre, exact atunci când (ne) iubeam mai mult…

„fericire atinsă, mergem
pe tine ca pe o muchie de cuţit“
– Eugenio Montale –

... ajungem în condiţia iniţială, a solitudinii (care – vai! – ce greu se suportă) şi… aceeaşi iluzie de doi… În plus, zace în noi o singură întrebare fără a putea fi mulţumită de vreun răspuns: „de ce?“ Şi încă un rid, semn că Timpul, el căruia nu i-am dat cuvenita atenţie, este mult mai puternic decât noi, cu toate problemele noastre ce tind să ne gâtuie.

Am supravieţuit încă unei iubiri, putem aduce noi ofrande ideii de Iubire cu o fărâmă de speranţă în suflet că (cine va şti?), mâine, poate… Ying-ul devine Yang, Yang-ul devine… muzica apelor, foşnetul frunzelor, ţipătul cocorilor…

... ascultă! Ascultă cu mare atenţie!...
„Să nu-ţi închizi inima!“
– Rabindranath Tagore –

... şi-ţi mulţumesc că exişti şi pentru mine, ori de câte ori mă trezesc monologând cu o pagină albă!

„Oare vântul îmi va mai pieptăna
vreodată pletele?“
– Forugh – e Farukzad-

Cu bine, Mihai!

Ivy

P.S.: A rămas soarele,
sus, pe Saca,
sau
tu mi-ai zâmbit,
în dimineața asta?
(Aceeaşi…)

✉: 40. *Sovata, 01.08.’97:*
46 grade şi 32 de minute, latitudine nordică
22 de grade şi 55 de minute longitudine estică…

Ivy,

… La noi se coace zmeura, au început şi afinele a se pârgui – înseamnă că toamna e pe-aproape (deja!):

Pentru renku, veriga a 18-lea:

boncănitul cerbului –
zâmbetul ei discret

şi, schimbând „macazul“:

veriga a 19-lea:

dintr-o carte
cade o floare presată –
lectură întreruptă

Prin urmare, lecturi: afirmi, într-una din scrisori, că nu mai citeşti romane…

Ei bine, nici eu şi asta cam de multişor; nu mă mai „prind“, nu mă mai satisfac – prefer jurnalele, chiar dacă, de multe ori, romanele sunt mai….sincere!

Ultimele cărți citite:

1 – Cartea de toate zilele, de Ion Vlasiu

2 – Obraze şi măşti

3 – Scrisori de la bunul Dumnezeu, de I.D.Sârbu

4 – Înaintea uitării, de Baruțiu T. Arghezi… cărți cu un conținut accesibil, fără profunzimi, interesante… mie!

… Berdiaev: Când am auzit de apariția lucrării acestuia – în anul 1992 – Sensul creației, n-am mai avut linişte până n-am intrat în posesia acesteia.

Am reuşit să o procur, cu mari sforțări, printr-o cunoştință din Galați; de-atunci, din '92, o am în bibliotecă, necitită, şi mă simt foarte liniştit şi satisfăcut ştiind că o posed, că mă aşteaptă tăcută şi cuminte !

Cam asta se întâmplă cu o foarte mare parte a cărților mele: le procur, sunt lângă mine...tăcute..., eu lângă ele şi mă bucur ştiindu-le la îndemână.

De-atunci, din 1992, niciodată nu am avut acea dispoziție sufletească care să reclame citirea acelei lucrări; aştept şi eu, aşteaptă şi ea: cu răbdare, în linişte şi bucurie!

În ce priveşte „trecerea munților“, de o parte sau alta, este, cu adevărat, o întreprindere foarte anevoioasă.

Bine că poate Poşta Română!

Dragă Ivy!

Nu doresc ca ale mele haiku-uri să apară în… Orient! Sau în Occident!...

Ele sunt de uz… casnic, satisfac nevoile mele spirituale, câteodată călătoare, migratoare pe vastele întinderi lirice.

Mă bucur că acest gen de poezie (haiku-ul) există, că ştiu câte ceva despre el, că „îl văd şi-l simt“ câteodată!

Deunăzi o personalitate din domeniul literar, de la noi din țară, citindu-mi nouă haiku-uri a făcut următoarea remarcă:

„–... sunt publicabile, dar dacă le-aş publica ar trece neobservate; ticluieşte-mi, aşadar, ceva care să facă senzație!“

Nu i-am spus, dar în sinea mea m-am gândit că s-ar cuveni să se ştie că orice haiku este senzațional, fie măcar şi prin intenție!

Ivy, ce mai ştii despre D.R. – „dr. Haiku“? Mi-a promis nişte lucrări în materie de haiku, încă prin martie, dar m-a uitat se pare. (Mi-e teamă că l-am dezamăgit cu o remarcă referitoare la renku, poezie săvârşită de mai multe persoane!)

Referitor la verigile: 16-17 – nu abuzăm oare de flori (brânduşe, tufănele…), claie peste grămadă, observ şi o „floare presată“ adusă de mine în veriga a 19-a! Dar nu aş mai modifica, din considerente sentimentale şi de veridicitate.

Tu ce zici?...

Cu prietenie,
Mihail

🖂: 41. *Feteşti, undeva pe malu' Borcei, 13 august '97*

Mihai,

Din oraşu'n care plouă de opt ori pe săptămână… un strop de bucurie şi realizări trăsnet până la toamnă şi mai apoi. (De fapt, şi de drept, sper ca aceste urări în „stil meteo“ să fie împrospătate – direct şi personal – în astă toamnă. Se impune, cu toate că un mare semn de întrebare planează asupra Colocviului.

Până atunci putem trece lejer la cele ale noastre: perfect de-acord cu remarca făcută în legătură cu abundența termenilor florali. Cu structura poemului alături, vom opera numeroase schimbări, încât la final exercițiul nostru să se apropie de ceea ce japonezii numesc renku. Avem mult de lucru, însă până la corectura finală…

În privința comentariilor, a acceptării poeziei de sorginte japoneză de către ceilalți – şi am numit aici pe toți cei care sunt mai departe de fenomen, nefăcând parte de din niciuna din societățile de haiku de la noi din țară –, am foarte serioase rezerve. Sau îl ignoră cu

desăvârşire, ori sunt atât de plini de sine încât nu acceptă că se poate scrie bine şi aşa.

Tocmai de acea, este de preferat publicarea în revistele japoneze, acolo unde poemele valoroase (şi nu numai cele„senzaționale“!) sunt imediat publicate cu plăcere.

... Spre ruşinea mea, niciunul dintre autorii amintiți de tine în ultima scrisoare, nu-mi sunt cunoscuți, fapt pentru care am rugămintea de a ne face „cunoştință“ cu cel pe care îl admiri în mod cu totul special. Aştept curioasă...

Ținând cont de faptul că, prin natura meseriei, eşti un hoinar înrăit, îndrăznesc a te întreba: fotografia nu te-a molipsit? Sunt sigură că uneori ai dori să imortalizezi peisaje unice.

Veriga 20:

peste câmpuri răsună
glasul lui Yorik

Sper să fie pe gustul tău!

Cu bine,
Ivy

🖂: 42. *Sovata, 27 august 1997*

Ivy,

Corespondența cu tine îmi este plăcută şi necesară; de aceea, doresc să-mi promiți că nu vei abandona acest tip de comunicare cu mine, atâta timp cât pricini obiective nu te vor determina...

Trag nădejde că aceste motive se vor... ivi... Ivy... cât mai târziu posibil.

Despre lecturi:

– Îți propun o listă alfabetică cu autorii ultimelor cărți citite de mine; pentru început, şapte titluri..

1) Fie pâinea cât de rea… – G. Astalos.
2) Ecuația umană, ecuație divină – V. Bodo.
3) Ei l-au văzut pe Eminescu – Cristina şi V. Crăciun.
4) Tablete de stil de viață – H. Diehl
5) Caietele unui fiu risipitor – Şt. J. Fay.
6) Carnet de reporter – A. Gurghianu.
7) Dialog cu vizibilul – Rene Huyghe.

Dacă îl admir pe careva dintre autorii mai sus pomeniți, ei bine, află că pe toți îi apreciez nespus de mult, deoarece fiecare mi-a „dăruit“ câte ceva prețios!

... Da, m-ai dibuit, am fotografiat, într-adevăr, şaisprezece ani, posedând şi laborator foto...

Am în fototecă peste o mie două sute de poze(!), alb-negru, imortalizând peisaje şi crâmpeie din viața-mi familială.

La un moment dat, au intervenit: saturația, lipsa de răbdare, alte pasiuni – haiku-ul, de pildă…

Consider că fotografierea este o pasiune nobilă, dezvoltându-ți multe calități cum ar fi: cultivarea unui fin spirit de observare a naturii, în cazul meu, precum şi comuniunea cu aceasta – cu firul de iarbă, cu frunza arămie, cu zborul unui fluture, cu albul imaculat al omătului în contrast cu verdele pădurii de brad...

Veriga 21:

după vifor –
omul de zăpadă
în straie noi

Bica…

P.S.: Yorik e cățelul lui… Şarik, a lui D.D.?!

...Mihail

🖂: 43. *Feteşti, 9 septembrie 1997*

Mihai,

Corespondenţa „telerenkubiblioecosilvică“ stabilită între noi îmi produce o reală plăcere, îmi descoperă un împătimit căutător de frumos, extrem de sensibil care încet – extrem de încet – a cutezat a-şi înlătura „carapacea“.

Ar fi de-a dreptul absurd să-mi curm eu însămi această bucurie a comunicării..

Visez, mi-e dor de pădure: aş vrea să o pot cuprinde cu toate simţurile (ultima dată am văzut-o în iarnă, de ziua mea… dar despre asta îţi voi relata „pe viu“).

Cred că te invidiez puţin pentru meseria pe care ţi-ai ales-o…

Cu drag,
Ivyann-A

Să nu uităm veriga a 22-a:

urmele paşilor
se opresc în dreptul său

I.

🖂: 44. *Sovata, 16.09.'97*

Ivy-ana,

Deşi dacă e septembrie atunci e… colocviu de haiku, totuşi anul acesta sunt totalmente nepregătit sufleteşte şi din punct de vedere material.

A mă duce la Mamaia doar de dragul excursiei, nemaiputând fi receptiv, acum, la fenomenul liric, mi se pare mult prea mult în contextul mai sus pomenit; ca atare, te rog foarte mult trimite-mi câte-

un exemplar din noile apariții(meritorii!) în materie de haiku; mă oblig a ți le plăti imediat după primire.

„Lentila…“ domnului Abăluță C. ți-o voi restitui în cursul acestei luni.

Te rog pe tine, mai cu seamă, să mă ierți pentru neprezență…

Vă doresc zile însorite şi nopți cu lună, cu stele multe, oglindite într-o mare liniştită!

În continuare, pentru a fi consecvent cu cele promise în anterioara scrisoare, continui lista alfabetică a titlurilor ultimelor cărți citite:

…

8) Pentru Marin Preda – de Cezar Ivănescu.

9) Să fim calmi – de M. Jossay.

10) Raport către El Greco – de N. Kazantzakis.

11) Problemele vieții – de F. Lelotte.

12) Stalin – viața privată – de L. Marcon.

13) Bushido – codul samurailor – de I. Nitobe.

14) Viața este aici şi acum – de Osho.

Mai nou, aici în Sovata, o zi plouă încontinuu, în ziua următoare e senin, cer siniliu, fără niciun nor, cu soare arzător, văratic.

Azi e varianta a doua: e ziua cea senină!

...Frunzele codrilor sovăteni au început să-şi schimbe culoarea în mirifice nuanțe pastelate.

Ivy, nu te-am întrebat dacă ai telefon, nu te-am întrebat dacă ai copii, dacă ai un prieten stabil la care ții, ş.a.m.d.

Dacă consideri că este oportun să-mi răspunzi la aceste curiozități, te rog scrie-mi!

Cu drag,
Mihai

Renku, veriga a 23-a:

cizme cazone
într-un muzeu –
infirm fără picioare

M.

🖂: 45. *Feteşti – Borcea, 20.10.97*
(Carte poştală)

Mihai,

Revin cu rugămintea de a-mi trimite câteva haiku-uri şi datele personale pentru proiectul meu, care vrea să se finalizeze într-o agendă-haiku.

Mă gândesc foarte des la tine şi cu toate astea, deocamdată, nu-ți pot scrie mai mult; dar, te rog să mă crezi sincer că mă voi strădui să sfârşesc cu această „tăcere“ în curând.

Gândurile mele cele mai frumoase pentru tine,
Ivy

P.S.: Sper din tot sufletul meu să mă înțelegi. Cred că mi-ar fi fost mai uşor să-ți povestesc despre mine la o partidă de pescuit!

Ivyan-A.

🖂: 46. *Sovata, 26 oct.'97*

Ivyanna,

Vreau să cred că nimic rău nu s-a petrecut, ori se petrece, cu tine!

(Mă bântuie bănuiala că te afli într-o criză de singurătate!)

... Partida de pescuit: la păstrăvi, la Sovata, ori la crapi, în balta Ialomiței?

Mă supun doleanței tale trimițându-ți cele solicitate; îți expediez treisprezece haiku-uri, ca să ai de unde alege.

Succes în întreprinderea ta! (Cu ce te pot ajuta?)

[Bica Mihail
(Date personale)

Născut în anul 1950, în Sângeorgiu de Pădure, jud. Mureş, silvicultor la Ocolul silvic din Sovata. Colaborări – semnate cu pseudonimul Brânduşa Silvan –:

– Cotidianul „Cuvântul liber“ (Tg. – Mureş): eseuri scurte.

– La revista „Târnava“ (Tg.-Mureş): telegrame lirice, micropoeme.

– La cotidianul de limbă maghiară „Magyar Szo“: haiku-uri.

– „Le franco-fill“, revistă de cultură din R. Moldova.

– Revista „Albatros“ (Societatea de haiku din Constanța): haiku-uri, semnate cu numele adevărat.]

1) umbra norului
mângâie doar un moment
mărul înflorit

2) ciori peste mirişti –
un cal alb se-apropie
în galop

3) în prelungirea
acului de pin
fir subțire de gheață

4) viscol în codru
în bobul de răşină
doarme furnica

5) lumina toamnei –
viermele din fruct
părăseşte locaşul

6) gutui desfrunzit –
un cap de fetişcană
printre fructe aurii

7) cătun de munte –
pe barba moşneagului
un fulg de omăt

8) fulgul de nea
întâlnindu-şi umbra
pe-oglinda gheții

9) iarba verde
prinsă în gheață –
ninsoarea le-acoperă.

10) se ivesc zorii –
o femeie scormone
în lada de gunoi

11) țipătul bufniței –
în noaptea fără stele
doar licuricii

12) ogorul încins –
bătrânul gârbov
îşi prăşeşte umbra

13) lacul Ursu –
lângă luna reflectată
o vâslă ruptă

🖂: 47. *Feteşti, pe malul Borcei, 28 octombrie '97*

Mihai,

Zile de-a rândul am tot amânat această confesiune până când, în mod paradoxal, am simţit că veştile de la tine îmi lipsesc. Ştiu, eu sunt aceea care a „impus“ (o! prea dur, nu-i aşa?) tăcerea.

Sper că mă vei înţelege cândva... A-ţi scrie despre mine acum, înseamnă implicit a mă întoarce înapoi, în trecut, fapt ce l-am reprimat sistematic, ani în şir. A fost, poate, modalitatea cea mai adecvată pentru a-mi menţine verticalitatea...Şi poate nu atât faptul că (încă) o căsnicie a eşuat lamentabil ar fi lucrul cel mai grav din punctul meu de vedere, cât lipsa de încredere în celălalt...

Acesta socot că e punctul nevralgic. Din păcate, contextul în care vieţuim nu ne este favorabil. Zidul clădit cu migală, uneori o viaţă, se năruie-ntr-o clipă... Încet şi la fel de sistematic, am început să mă protejez împotriva prietenilor. Nu este un nou sens ceea ce afirm ci, poate, un mod mai circumspect de a privi asupra lucrurilor.

Dezamăgirile au fost prea mari, astfel încât în momentul de faţă nu-mi pot permite a mai face „risipă“! Ca un fin psiholog ce te afli, ai intuit perfect acest lucru. Nu trebuie să te surprindă; este un fapt conştient, deliberat. Singurătatea acceptată. Nu! Nu voi cădea în extremă. Numai că, viaţa mă obligă „să arborez“ un optimism prudent – sau, poate, vârsta?...

În momentul de faţă, toată atenţia îmi este concentrată asupra... „Baba-Cloanţelor“! Şi o merită pe deplin, mai ales acum la vârsta sensibilă a preadolescenţei. Avem proiecte mari şi ambiţioase. Ştim că lupta este dură, dar vom învinge... Îmi sunt foarte dragi, foarte apropiate. Îmi doresc din tot sufletul să reuşim. Mă rog la Bunul Dumnezeu pentru asta.

Codrii tăi cred că sunt într-un veşmânt greu de imaginat pentru mine. Bucură-te o clipă ca şi cum m-aş afla în preajmă!...

„Pădurea mea cu mesteceni“ se schimbă pe zi ce trece; îmi place să-i observ fiece schimbare; şi nu eşti străin de această întâmplare. Uneori, Sovata mi se pare a fi foarte aproape...

Ca mărturie a trecerii mele pe la Tomis, la finele lunii trecute, îți trimit o scoică – chiar cu riscul de a deveni nisip până la destinație! – culeasă special pentru tine de la țărmul mării, lângă hotel Parc.

Colocviul de haiku a fost...

Manifestarea în sine s-a dorit a fi foarte concentrată, dinamică. Un lucru deosebit a fost comunicarea doamnei F.D. care de altfel, a primit aprecieri unanime. Nu ştiu în ce măsură poți regreta absența. În ceea ce mă priveşte, mi-ar fi plăcut teribil să mă bucur de o glumă bună, descoperindu-te, totuşi, printre cei prezenți.

Pentru simplul motiv că mă aflu în comitetul de organizare, anul viitor voi avea grijă ca singurul prilej de a te întâlni într-un an să nu fie ratat.

Până atunci, aştept veşti de la tine.

Cu drag,
Ivy

Veriga nr. 24):

un cântec se pierde
pe aleea îndrăgostiților

P.S.: Sper ca până la finele acestui an, cu ajutorul „Romtelecom-ului" să pot răspunde la un număr:
0265/578...

Şarik?...Un mai vechi prieten al lui Bulgakov.

🖂: 48. *Feteşti, pe malul Borcei, 02.11.'97*

Mihai,

... Surpriză de proporții: Brânduşa Silvan! Îmi place. Etimologic vorbind, nu prea lasă loc pentru comentarii. Spune tot.

(Pasiunea pentru ceea ce faci şi-a spus cuvântul şi de această dată). Mi-ar face deosebită plăcere rândurile astfel semnate, cândva. La rândul meu, am cochetat cu ideea, în spatele ei aflându-se doar orgoliul(!) de a nu semna cu un nume îndărătul căruia nu mă pot regăsi.

Sper că, scrisoarea anterioară te-a lămurit pe deplin. Totul este în deplină ordine, atât cât ne permite tranziția. Îmi respect principiile şi nimic mai mult. Totul sau nimic, nimic sau tot! Important este să fiu eu însămi.

Nu ştiu cărui fapt se datorează, dar comunicarea astfel stabilită între noi, îmi este necesară. Mulțumesc din suflet... crapi, păstrăvi! Aş prefera... homari! Ce zici? Îți las deplină libertate în alegerea locului, în eventualitatea că poți accepta ideea!

... Baba – Cloanța! Reminiscențe din vremea când basmele erau dramatizate cu mult talent în dormitor; fetițele mele dragi: Iulia-Cezara şi Anca-Olivia – punctele mele de echilibru în perioadele critice, scopul meu bine definit. Mai pot adăuga: Rabindranath Tagore, Forugh-e Farrokhozad şi Valentin Busuioc (poetul) şi... ai lista prieteniilor mele durabile...

... Haiku-ul ocupă un loc special:

cu pietricele-n pantof
scap de singurătatea
drumului

la aniversare –
singurul musafir
motanul vecinului

de Anul Nou
singura urare
din partea Preşedintelui

Ivy

... Pentru că am atins subiectul, veriga 24 nu mă mulţumeşte deloc, dar nici nu pot plasa ceva mai bun; aşează-i, te rog, un mare semn de întrebare. Vom corecta.

stol de ciori peste mirişti –
un cal alb
se-apropie-n galop

... îmi permit a-ţi sugera să elimini „stol de…“, imaginea fiind suficient de redată, contrastul realizat, iar sonoritatea bine adusă în cadru, aceasta accentuându-i valoarea poemului, conferindu-i trăire de care are nevoie pentru a putea străbate drumul de la simplă observaţie la haiku. (Nu ştiu dacă ai cunoştinţă despre „Lecţia de haiku“ a lui David Cobb; este un material interesant care merită studiat. Scrie-mi dacă o vrei, şi voi avea grijă să intri în posesia ei).

Aş vrea să(-mi) pot găsi cuvintele care să te răsplătească pentru ajutorul pe care, deja, mi l-ai dat; dar, pentru că ele nu-mi sunt acum la „îndemână“, mă rezum la a-ţi mulţumi sincer, amical. Pentru tot!

Îţi mulţumesc că exişti şi pentru mine.
Ivy

P.S.: Multă inspiraţie, Brânduşa Silvan!
Annakreutzer

🖂: 49. *Sovata, 12.11.'97*

Ivy,

Dejunul, ori cina, cu păstrăvi, crapi sau homari rămâne o doleanţă greu de transpus în realitate: nu că n-am avea noi poftă de mâncare, dar se pare că nu… muşcă peştii!

Referitor la versul „stol de ciori peste mirişti“, ţin să rămână şi cuvântul „stol“ deoarece doresc să accentuez vacarmul produs de un grup mai mare (stol) de zburătoare negre, guralive.

Da, posed doar dicționarul de haiku al lui David Cobb… Aşa încât, dacă vrei, poți să-mi trimiți şi „lecțiile“!

Cât despre „pățania“ cu mesteacănul care a prins rădăcini în chiar ființa ta, tot ce se poate…

Măruntele-i frunze, în formă de inimă, emană şi captează dragoste într-o perfectă simbioză cu ființa care îl priveşte.

Deci…

Ivy, îți mulțumesc pentru toate darurile, în cuvinte şi-n obiecte, transmise mie.

Propun să renunțăm la strofa a 23-a, înlocuind-o cu:

pe raza de lumină
particule de praf
urcă şi coboară

Mihail

🖂: 50. *Feteşti, 5 noiembrie 1997*

Mihai,

… Am tot rătăcit căutându-l. Cum niciun indiciu nu-i promitea prezența, am renunțat, resemnându-mă…

… Aruncam pietricele tulburând luciul apei (ca să-mi umplu singurătatea!), când… –un moment am crezut că visez!... – copacul se ’nalță maiestuos, cum nu mi-am imaginat să se-ntâmple, cândva…

… the birch!... A prins rădăcini în mine şi nu ştiu… (rogu-te, scrie-mi dacă poate fi adevărat!...)

Ivy

P.S.: Tot ce-ți doreşti mai bun şi mai frumos, de ziua numelui tău!

Te sărut, Mihail!...

… Momentul ar impune un „Traminer“ roz, de Târnave(!), degustarea urmând a se petrece retroactiv (… promit!) Ivy

...Am tot rătăcit
căutându-l. Cum, nici
un indiciu nu-i promitea prezența,
am renunțat, resemnându-mă...
...Aruncam pietricele tulburând
luciul apei (ca să-mi umplu singu-
rătatea!), când... – un moment
am crezut că visez!... – copacul
se-nălța maiestuos, cum nu mi-am
imaginat să se-ntâmple, cândva...
... the birch!... A prins rădăcini în
mine și nu știu... (Rog-u-te, scrie-mi
dacă poate fi adevărat!...)

Ivy

P.S. Tot ce-ți dorești mai bun
și mai frumos, de ziua numelui tău!
Te sărut, Mihail!...
... Momentul ar impune un
„Traminer" roz de Târnave (!) degustarea
urmând a se petrece retroactiv. (Promit!)

Ivy

Fetești, 5 noiembrie 1997

🖂: 51. *Feteşti, 25.11.'97…*

Mihai,

Constat cu deosebită plăcere că există un anume punct în care corespondența noastră se întâlneşte. Funcționează „serviciul telepatic“? Nu ştiu. Ceea ce pot afirma cu certitudine este că-mi place şi nu numai…

Singura derută ar fi la „capitolul renku“, dar sunt sigură că vom reveni curând la cursul normal, fapt pentru care aştept viitoarea verigă/scrisoare.

… Grieg!

Complet despuiat de astă dată, imploră zeița Ra să-i trimită măcar o rază de soare. Spectacolul lui s-a consumat pe la începutul lunii octombrie când, pe fiecare zi ce trecea, devenea altul. Desigur, nu a putut să treacă neobservat, fiind primul care şi-a schimbat culorile veşmântului. Singurul nostru regret – manifestat de fetița mea cea mică – este că nu ne-am îngrijit să avem o „amintire“ de la el, prezență oarecum insolită în peisajul de bărăgan.

Cât despre compozitorul norvegian… Aproape că l-am uitat de când nu mai ştiu să tânjesc după un spectacol de operă, de teatru… (Fii bun şi aşează-l – concertul înregistrat – undeva alături de castanele mele şi de „sticla cu pricina“)

Îmi place să cred că va sosi şi ziua… pescuitului.

Trebuie!

ştiind că vei veni –
balta şi-a deschis
nuferii galbeni

(Ivy)

(Varianta cu homarii o trecem uşurel în sarcina „Loteriei Naţionale“ cu menţiunea: „Expres“ şi speranţa de-a deveni plauzibilă… M-aş amuza teribil!)…

… A şofa-şofare. Aş vrea să ştiu ce performanţe ai atins în acest domeniu. Sper că nu ai abandonat ideea. În privinţa mea, se poate spune că, deocamdată, nu mă pot desprinde de borna „km 0“ şi mă exprim critic ori de câte ori mi se oferă prilejul, la adresa mai vechilor în ale meseriei. Nimic mai mult.

Colocviul ’97…

Suport, fără comentarii, criticile aduse. Zgârcenia mea ar putea fi explicată atât din lipsa entuziasmului care, în mod normal, însoţeşte o ieşire la mare – cauza interioară! – în ceea ce mă priveşte, cât şi de organizarea care, cu tot efortul vizibil din partea amfitrionilor, a lăsat...loc de mai mult bine. Am fost prezentă doar în una din cele trei zile organizate. Ritmul alert şi dorinţa de a „bifa“ cât mai rapid fiece comunicare mi-a adâncit stările de spirit neprielnice. (La asta mai adăugă şi stresul cauzat de un individ insipid şi indiscret!). Elogiul adus simplităţii în comunicarea doamnei D. a reprezentat, după cum ţi-am scris, punctul cel mai viu şi valoros al întâlnirii. Plină de originalitate, a subliniat faptul că un haijin are capacitatea de a „contempla obiectul până ce acesta devine un poem!“ (Din câte ştiu, acum se află prin Belgia, aşa că va trebui să fii niţel răbdător. Fii convins că voi întreprinde demersurile care se impun pentru a obţine lucrările).

„Umbre mişcătoare“ reuneşte între coperţile sale numeroase haiku-uri veritabile. Autorul, în persoana lui Lucian S. s-ar fi bucurat de critica extrem de favorabilă la adresa haiku-ului domniei sale, dar nu ne-a onorat cu prezenţa. Sper să intru în posesia cărţii până cel mai târziu la 13 decembrie când voi străbate drumul la Tomis. În 16 decembrie va fi în mâinile tale şi uite-aşa, o vom silabisi împreună.

(Bine ar fi să se întâmple în aerul ozonat al Sovatei!).

Cu drag,

Ivy

P.S.: Copilul râde:
„Înțelepciunea mea e jocul!“
Tânărul cântă:
„Jocul şi înțelepciunea mea-i iubirea!“
Bătrânul tace:
„Iubirea şi jocul nu e înțelepciunea!“
– Lucian Blaga –

... suntem datori să descoperim frumusețea oricărei vârste!
Îmi place să-l“ imaginez pe Sisif fericit!“...

Ivy

🖂: 52. *(26. 11.’97)*
(Ilustrată)

Mihai,

Fericit e acela care poate avea un crâmpei de pădure!
Îmi place să cred că am un mesteacăn!
Pentru Mihai, gândul meu cel mai bun, în cea de-a douăzecişişasea zi a lunii a unsprezecea, an de grație ’97...

Cu multă prietenie,
Ivy

(Plicul în care a „călătorit“ ilustrata, expediată în 26.11.’97, având ca „expeditor“ haiku-ul cu negrele pisici).

*🖂: **53.*** *Sovata, 27.11.'97*

Ivy,

Târguri, târguri: de mobilă, de confecții, textile şi încălțăminte, găzduite Sovata, în fiecare an, primăvara şi toamna.

S-ar putea procura multe lucruri, cu acest prilej, la prețuri potrivite, dar…

Anul acesta m-am pricopsit cu două cămeşi de pe urma târgului.

Cât despre parada modei, nu mă mai duc, de câțiva ani, din pricina năvalei feminine.

Haiku în limba maghiară… Nu, nu, nu am întâlnit nici eu, deşi m-am interesat şi eu, intens, prin anii: '90 şi '92.

În cotidianul de limbă maghiară, Magyar Szo, în anii precedenți apăreau sub titlul: „Zseb vers“ (Poezie de buzunar) micropoeme cochetând cu haiku-ul, dar în acelaşi timp foarte departe de ele!

În anul 1994, la Editura Farkas L. Imre din Budapesta a apărut „101 zen tőrtenet“ („101 întâmplări zen“, având la bază lucrarea: „101 zen stories“, de Nyogen Senzaki şi Paul Reps – Tokyo, Japan 1980)

Din această lucrare îți traduc koan-ul nr.18:

„În peregrinările sale campestre, un bărbat întâlni un tigru. Fiara, hămesită, se luă după om. Acesta ajunse la marginea unei prăpăstii adânci unde, apucând o rădăcină aeriană a unui arbore din preajmă, se lăsă spre adâncimi.

De sus, tigrul fioros şi înfometat îl adulmeca mârâind…

Uitându-se în fundul prăpastiei, omul înmărmuri de groază: încercând să urce pe peretele abrupt, un alt tigru se străduia să vină să-l înşface.

Bietul om atârna între cer şi pământ, între două fiare atroce, gata să-l sfâşie.

În tot acest timp, doi şobolani – unul alb şi altul negru – începură să roadă de zor rădăcina.

Bărbatul zări în apropiere o fragă coaptă, fragedă. Ținându-se cu o mână de rădăcină, rupse cu cealaltă fragă.
Ce delicioasă şi aromată a fost!"

Am încurcat, din nou, numerotarea strofelor?!
Reiau: veriga nr.23 – „pe raza de lumină…"
24 – „un cântec se pierde…"
25 – „primind trandafirul…"
şi urmezi tu cu veriga nr. 26…
Dacă dintre cele trei variante, numerotate cu: 24a, b, c urmează să se nască strofa 26, atunci optez pentru 24b; aştept şi decizia ta – oricum, 24, a şi c, îmi par prea… zgomotoase!
Urmez eu cu 27: primăvara!

Pe curând…

Mihail

🖂: 54. *Sovata, 08.12.1997*

Ivy,

Ceva bizar se petrece cu mine, de o bună bucată de vreme… Mă simt, în permanență, ca într-o cuşcă(!) Nu mă regăsesc nici în familie, nici la locul meu de muncă (pădurea); nici lecturile nu mă mai absorb – ca pe vremuri –, cu toate astea continui să cumpăr cărți, destul de multe, pe care cred că nu am să mai apuc a le citi niciodată!
Rafturile bibliotecii mele au devenit neîncăpătoare; o bună parte dintre cărți, cumpărate în anii '70 – în ce condiții, Doamne… cu mituiri şi atenții de tot soiul! – au devenit anacronice şi neatractive.
… Am încercat, şi mai încerc, să citesc Biblia dar mă pierd în rândurile ei ca într-un hățiş, abia aşteptând, mai apoi, să ies cumva la liman.
Momentan, doar muzica mă mai satisface (astâmpără!); doar ea…

O nevoie aprigă, neostoită de aventură nu-mi dă pace, dându-mi ghes în mod continuu, persistent, purtându-mă la limita demnității, a moralității.

... Sovata e atât de fadă, de cenușie în această perioadă!

Veriga nr. 27:

cântecul cucului
tot mai departe –
dintr-o dată ploaia

Mihail

P.S.: Cu „Aro – 10“ am parcurs, până acum, aproximativ 6000 de km; fără accidente, doar… incidente!

M.

✉: 55. *Fetești, 08.12.'97*

Mihai,

... Extrapolând, am putea finaliza povestea cu foarte actualul: „Fată verde cu ochi ca mura“, dar cum asta nu poate fi și-un răspuns la întrebările ce, inevitabil, ni le punem, rămânem cu ochii ațintiți spre o nouă pradă sau sfârșim în dinții prădătorilor… lege nescrisă – vor spune.

Filozofia este, însă, cu mult mai complexă, luând în calcul primejdiile ce ne încolțesc la orice pas.

Și toate, în numele luptei pentru existență…

Într-un alt plan, trebuie să remarc, cu deosebită plăcere, fluiditatea frazei ce îmi dezvăluie un ascuns și talentat traducător. Este un domeniu ce merită a fi exploatat cu perseverență.

Cât privește haiku-ul maghiar, curiozitățile ne vor fi lămurite cât de curând. În al său proiect „haiku World“, dl. Higginson reunește poeme a peste șase sute de autori din 52 de țări, printre care și vecinii noștri. Înclin să cred totuși că manifestările sunt solitare,

fenomenul(!) nefiind prea mult cunoscut. În ediția specială editată de Haiku International Association, cu prilejul „Anului Basho – 1994“, care prezintă rezultatele concursului organizat cu această ocazie, cu toate strădaniile mele, atât haiku-ul maghiar, cât şi cel rusesc, lipsesc cu desăvârşire. Abundă, în schimb, haiku-ul latino-american şi cel italian. În mod cu totul special îmi place unul din cele premiate aparținând lui Kenneth Tanemura (USA):

the crickets
quiet for a moment –
our conversation lulls

(greierii tac
pentru moment –
conversația se-ntrerupe)

(... Aş vrea să-ți pot mângâia tăcerile...)

De câtva timp mă aflu în căutarea „Călătoriei...“ lui Soseki, ce a fost tradusă la noi prin ’83, se pare, sub titlul: „Perna de iarbă“. Te-aş ruga, dacă mă poți ajuta în atingerea acestui scop!

Închei urându-ți mult succes în activitatea ta de zi cu zi: Yamato damashi!

Aştept veşti.

[I

23. cizme cazone
într-un muzeu –
infirm fără picioare

24. un cântec se pierde
pe aleea îndrăgostiților

II

23. pe raza de lumină
particule de praf
urcă şi coboară

24. într-un colț ascuns
masca unui claun

25. primind trandafirul
obrajii ei
mai roşii decât floarea

... prefer cea de-a doua variantă, cu acest ultim „24“!

Am descoperit suficient de multe greşeli, din partea amândurora, fapt care m-a convins că e oportun să abandonăm varianta I.

Cred că e mai bine. Comunică-mi, te rog, părerea ta.]

Cu aleasă prietenie,
Ivy

(Pe plic, în loc de „expeditor“:

prima ninsoare –
numai în visul meu
înfloreau brânduşe)

🖂: 56. *Feteşti (58250 mm altitudine!), 11.12.'97*

Mihai,

Sunt nevoită să recunosc că afirmațiile tale m-au surprins şi, aproape, m-au emoționat. Surpriza constă în aceea că m-ai făcut părtaşă unor nelinişti pe care le intuisem demult – a se vedea... „găsesc de cuviință a-ți scrie“ etc. Ai reuşit să-ți deschizi sufletul în fața mea şi asta înseamnă foarte mult. (Crede-mă, cunosc pe propria-mi piele măsura acestui lucru...)

Îți mulțumesc pentru tot. Şi o voi mai face, ori de câte ori se va impune!...

Fără să am pretenția de a ocupa locul „analistului lucid“, cred că atâta vreme cât eşti perfect conştient de situația existentă, nimic nu este pierdut. Dacă simți nevoia să evadezi, fă-o! Dacă nimic din ceea ce până acum te mulțumea, nu te mai satisface, nu mai are valoare – caută! Trebuie să existe ceva, cineva care să reprezinte punctul de echilibru. Forța de a ne depăşi stă undeva, ascunsă, în noi înşine... Abandonează, pentru o vreme cenuşiul (oare?) care te înconjoară (ascultam zilele trecute că e mult mai ieftin să-ți petreci o

vacanță în Thailanda decât la noi!). Chiar dacă asta ar presupune un efort deosebit, efectul ar putea fi de neegalat! Mergi în locuri care te-au chemat dintotdeauna. Cu siguranță, eşti, vei fi, aşteptat!

... Constat cu surprindere uşurința cu care dau sfaturi. De ani de zile îmi doresc, cu ardoare, să străbat Târgu-Jiul şi...

Oricum, orice ai întreprinde, ai grijă să nu-i răneşti pe cei din jurul tău.

... Ai grijă de tine, Mihai. Fii tu însuți în tot ce faci... (hm! încep să devin patetică, şi nu e cazul).

Cu riscul de a mă acuza că m-am lăsat pradă lecturilor mele, transcriu alături câteva citate-îndemn, care, pentru mine au constituit un real ajutor în perioadele critice; şi nu numai(vezi anexa de mai jos!).

13.12.'97 (... după Tomis).

O mare supărător de liniştită, învăluită-n ceață, m-a întâmpinat uitând, se pare, că o iubesc puțin furioasă, puțin enigmatică... Iarna marea cea mare are un farmec cu totul deosebit şi, uneori, este puțin... numai a mea! Aş vrea să pot avea argumente suficient de convingătoare şi într-o zi să putem împărți această „proprietate“!

îmi pregăteam trăirile
pentru Ziua aceea
amenințări acerbe
rosteau numele tău

privit dintr-un anume unghi
Carul-Mare
îl simți mai aproape

nerostirile desăvârşi-vor
privirile feciorelnice.

(Ivy, sau invitație pentru o astfel de aventură)

Continuând metafora ajungem pe un teritoriu pentru noi familiar: haiku-ul. Acum, pot afirma cu certitudine că, în ciuda virulentelor dispute, Societatea îşi urmează drumul său firesc, lăsând în urmă orgoliile mărunte. Am convingerea că timpul va fi cel ce ne va confirma trăinicia.

Fără să oferi amănunte şi fără acordul tău, am propus spre analiză în cadrul atelierului ultimul tristih de la tine. Efectul a fost cel scontat, comentariile lipsind cu desăvârşire: a fost (ai fost!) cel mai bun!

Dezvăluindu-le numele autorului, m-au rugat să transmit felicitări şi sincere salutări, ceea ce se întâmplă, iată, acum. Mea culpa!

O întrebare stăruie, nu-mi dă pace: Nu cumva, la mijloc de decembrie, te-ai aflat mai mult la ţărm de mare, decât pe valea Târnavei-Mici?

Cu multă prietenie,
Ivy

P.S.: O mai veche curiozitate poartă numele: Robinia!…

(… una dintre puţinele bucurii pe care mi le ofer, la cumpăna dintre ani, este concertul susţinut de Filarmonica din Viena; cum numărătoarea inversă a-nceput, mă pregătesc sufleteşte pentru eveniment).

I.
(Anexa cu citatele promise):

„Când nu poţi să continui o idee, TREBUIE să urci un ideal"…

– Constantin Noica –

„S-ar putea spune că atât putem pătrunde în adâncul fiinţei noastre, cât ne-au fost accesibile culmile. Şi, astfel, ne dăm seama că a sonda abisul existenţei noastre şi a avea viziunea marilor înălţimi

este unul şi acelaşi lucru. De aceea, suntem în lume atât cât înseamnă idealul nostru.“

– Anton Dumitriu: „Culturi eleate…“ –

„Şi chiar dacă nu se va spune că o biată musculiță nu are dreptul să aspire la măreția universală, eu tot nu voi înceta să aştept şi să-mi zic: nu poți muri, nu te poți odihni, încă mai eşti o ființă ce se preumblă pe pământ. Încă mai este ceva ce-ți este datorat şi pe care îl vei recăpăta într-o bună zi…“

– Nina Berberova: „Acompaniatoarea“ –

„Fără Dumnezeu, omul rămâne un biet animal rațional şi vorbitor, care vine de nicăieri şi se îndreaptă spre nicăieri.“

– Petre Țuțea –

„Adu-ți aminte că dacă te simți
Deprimat şi trist e semn bun. Asta
Dovedeşte că Bon Dieu e pe-aproape!“

– Daphne du Maurier –

(Pe plic, la „expeditor“:

prima întâlnire –
iar ploaia a ajuns
înaintea mea)

🖂: 57. *19. 12.’97 – Sovata*

Ivy,

Nimic deosebit de Soseki prin preajmă…

În materie de renku, de-acord cu varianta a II-a; aşadar, la strofa 25, propun următoarea:

mângâindu-i obrajii
o stea căzătoare
alunecă-n mare

Ce păcat, Ivy, că nu eşti mai aproape! Aş fi bucuros ca acum, în prag de Sărbători, să-ţi dăruiesc un Pom de Crăciun, cultivat, îngrijit de mine…

Sănătate şi bună dispoziţie, Ivyşor!

Cu preţuire,
Mihail

🖂: 58. *(Ilustrată)*

(… gânduri pentru Mihai, la final de decembrie ’97)

’98
Aducă-ţi sănătate!
Şi frumuseţea, şi
bucuria
la care nu îndrăzneşti
a spera.

La mulţi ani, Mihai!

Ivy

🖂: 59. *Feteşti, a 362-a zi, an de graţie: ’97*

Mihai,

Nu ştiu în care dintre ani îţi va fi dat să citeşti aceste gânduri, dar ştiu că la cumpăna dintre ei voi închina o cupă de şampanie în sănătatea unui prieten care, în mod paradoxal se află departe, şi totuşi, foarte aproape de sufletul meu…

La mulţi ani, prietenul meu special!

Privesc înapoi – nu prea mult! – şi-ncerc să aflu dacă timpul ce ţi l-am răpit şi-a primit pe deplin răsplata. A fost un pact încheiat cu mine însămi pe care datorită ţie, l-am câştigat. A fost o comunicare bine dozată cu sensibilitate ce, uneori, realmente m-a fericit. Ce va fi?

… aşez viitorul pe-o frunză
şi-l zbor.

Ne apropiem vertiginos de finalul dialogului nostru liric, fapt pentru care-ți sugerez să cauți variante pentru titlul pe care va să-l poarte. Vom „negocia“ la momentul potrivit. Până atunci, distihul 26:

deodată pescăruşii
îşi iau zborul doi câte doi

Cu drag,
Ivy

P.S.: O! brad frumos
– cel mai frumos!-
de gândul tău desăvârşit
prieten iubit.
I.

✉: 60. *Sovata, 20.01.'98*

Ivy,

Oferă-mi, te rog, un… bob zăbavă!
Oricum, mă iartă şi pentru întârzierea de până acum!
Pe curând…

Mihail

✉: 61. *Sovata, 22.01.'98*

Ivy,

Cumpărându-mi o grămadă de cărți, în lunile noiembrie-decembrie '97, constat cu insatisfacție numărul foarte redus al lucrărilor citite; şi asta în pofida faptului că acum aş avea mai mult timp pentru această îndeletnicire. Doi sunt inamicii acestei neînfăptuiri: televizorul şi o mare doză de comoditate care mă copleşeşte, bântuind în voie în preajma-mi, făcându-mă captiv.

În ciuda marii abundențe de cărți în biblioteca-mi proprie, frecventez biblioteca stațiunii, în special pentru ziare şi reviste, nu rezist „ispitei“ şi mai împrumut şi de aici tomuri, prezența acestora din urmă dându-mi ghes, cărțile mele rămânând în uitare, în părăsire…

Respectând „protocolul“, îți prezint câteva dintre cărțile recent cumpărate din librării:

1) Amintiri, vise, reflecții – C. G.Jung.
2)Jurnale pariziene – E. Junger.
3) De vorbă cu H.Y.Stahl – M Cristea.
4) Lumea Sofiei – J. Gaardner.
5) Asasinarea prof. Culianu – T. Anton.
6) Cioran despre Dumnezeu – A.Cioran.
7) Spațiu, timp… – E.Bernea.
8) Autobiografie – Asimov.
9) Jurnal ocult – A. Strindberg.
10) Jurnalul de călătorie al unui filozof – H. Keyserling.

Cărți de curând citite:

1) Nodul gordian – C. Bădiliță.
2) Scriitori care au devenit amintiri – V.Carianopol.
3) A.P.Cehov – B.Elvin.
4) Cartea pierdută – D. Gherghinescu – V.
5) Telejurnalul – J. Doina.
6) Părinți duhovniceşti – H. Karambalas.
7) Procesul lui Ceauşescu – C. Lucescu.
8) Un milion şi una de strategii în dragoste – M. Papillon.
9) Tăcere albă – V. Vâsoțki.
10) Istoria vieții private – Ph. Aries şi G. Duby (vol. I, mai sunt… nouă!)

Am redat aceste titluri, de cărți citite şi cumpărate, pentru ca să poți vedea pe unde îmi mai pasc spiritul.

În altă ordine de idei:

– pe tărâm profesional, până în luna mai a. c. ne ameninţă o reducere de personal de circa 35%(!), ca urmare a preconizatelor restituiri de păduri;

– alaltăieri am înregistrat opt mii de km parcurşi cu „Jeepu-ul de Muscel“ (... nici cal, nici măgar!); cert e că încep să-i prind gustul!

– în staţiune: lume puţină, doar câteva grupuri de sportivi aflaţi în cantonament şi niscaiva pensionari, tămăduindu-şi bătrâneţile;

– un vânt uscat, vijelios, vuitor izbeşte puternic, de mai bine de 14 ore, tot ce-i stă în cale; peisajul este sumbru, apăsător – nici un fulg de nea sub cerul imens, cenuşiu…

Cu multă prietenie,
Mihail

🖂: 62. *Feteşti, 27.01.'98*

Dragă Mihai,

De-ar fi să-ţi pot pedepsi tăcerile cu o tandră mângâiere, atunci aş prefera tăcerile… Dar, cum lista achiziţiilor tale sufleteşti – prezente şi viitoare – îmi este cu generozitate oferită, profit de acest fapt, şi o exploatez în amănunţime.

Descopăr un neobosit căutător, care are în centrul preocupărilor sale eternele probleme ale existenţei. Aş îndrăzni să spun: te cunosc, pentru că mă cunosc pe mine (mă gândesc la asemănarea de structură interioară!). Cu greu mi te imaginez bine ancorat în comodităţi cotidiene: pentru că eşti un incorigibil hoinar. În ciuda ameninţătorului procent, vei rămâne pentru totdeauna indisolubil legat de pădure. Îmi place să cred asta.

În alte planuri, mă văd obligată a-ţi comunica – cu mare dezamăgire – că atmosfera de la malul mării a depăşit gradul de poluare tolerabil (a se citi: bârfa de ultima speţă a luat locul dezbaterilor interesante de altă dată). În ciuda acestui fapt, voi continua să fiu prezentă şi-n următoarele luni, până la Colocviul de

haiku din toamnă. Dacă haijinul manechinelor arădene se află pe gustul tău şi doreşti a-i scrie, o poţi face pe adresa (…).

În aşteptarea zăpezilor de-acum un veac şi a epistolelor de la Sovata – cu drag: Ivy.

P.S.: „Prietenia poate fi câştigată, dar de cele mai multe ori ea se naşte fără voia şi ştiinţa noastră.“
– Ernest Bernea –

Te voi suna sâmbătă spre seară!
I.

(Haiku-ul de pe plic, din spaţiul „expeditor“:

în liniştea amiezii –
într-un colţ din odaie
umbre mişcătoare)

🖂: 63. *Feteşti, 2 februarie ’98*

Mihai,

… Îmi plac poveştile şi-atunci, copil iremediabil cum mă ştii, îmi place să cred că va veni un timp în care aşteptările-ţi îşi vor primi răsplata.

Atunci, voi ocupa locul epistolelor mele şi, în cel mai simplu mod, asemenea lui – prietenul meu de-o viaţă, Tagore –, îţi voi spune: „Lasă-mă să m-aşez alături
de tine
şi porunceşte
buzelor mele
să-şi îndeplinească slujba în liniştea
nopţii…“

Iar, dacă vei cuteza şi vei întreba: – De ce?... vei primi un singur răspuns: „Pur şi simplu!“

Doar atât.

– Să vină seara! Să-nceapă poveştile!

Cu drag,
Ivyanna

✉: 64. *Sovata, 04.02.'98*

Ivy,

Despre felul de a fi al Anelor, Anuțelor, Anişoarelor, Anițelor… conform unui „ştiutor“ în ale numelor:

„Numele Ana vă conferă o perspectivă foarte pasivă asupra vieții. Sunteți înclinată să trăiți într-o lume a visurilor. Deşi v-ar plăcea să faceți multe lucruri, sunteți predispusă spre veşnice amânări, fapt care nu contribuie la realizări sau succese depline în viață. Aveți o fire foarte sensibilă şi vă afectează foarte mult lucruri pe care de fapt nu le pricepeți. Sentimentele dumneavoastră sunt uşor de rănit, ceea ce vă face să vă închideți în sine şi să deveniți necomunicativă. Cu toate că doriți prietenia şi compania altora, vă este greu să vă exprimați gândurile, iar ceilalți cred că sunteți greu de înțeles şi cunoscut.

Nu vă place să creați probleme şi veți face orice să evitați un conflict. Vă este greu să luați o decizie şi aveți nevoi de sprijinul şi aprobarea altora. Aveți idealuri foarte înalte şi vă doriți tot ceea ce este mai rafinat. Din cauza tensiunilor interioare corpul dumneavoastră nu este robust. Aveți tendința de a exagera cu alimente nehrănitoare, precum prăjituri, jeleuri sau înghețată. Slăbiciunea fizică dată de numele Ana se concentrează în inimă şi în aparatul respirator.

Acest nume este foarte nefavorabil sănătății şi fericirii, din cauza extremei sensibilități pe care o conferă.“

Aşadar: inimioara şi suflul!…

Revenind la oile noastre: divulgă-mi, te rog, de ce strofa numărul 27, propusă de mine („cântecul cucului…“) nu cadrează?!

Datorită, cumva, abundenței de... pescăruşi din distihul anterior?

Găsesc potrivit momentul să-ți mărturisesc că am nevoie de părerile critice ale tale în materie de haiku; dar şi în alte privințe…

Exprimă-le, te rog, cu maxim curaj: nu mă voi supăra.

Întâmplarea face că într-una din lecturile mele recente – Înțelepciunea arabă – am dat de varianta arabă a koanului nu demult transmis ție, în traducerea mea din limba maghiară. Bănuind că nu te va plictisi, îți transmit acum varianta… arăpească a acestei povestiri:

„Plăcerea împiedică omul să se gândească la cele esențiale:

Un om care ajunsese de teamă şi de nevoie să se refugieze în gura unei fântâni, se agăță de zidurile ei între doi copaci care creşteau chiar din peretele deschizăturii. Aflând ceva pe care să-şi sprijine picioarele, putu să arunce o privire în jur: Atunci văzu patru năpârci care îşi scoteau capetele din ascunzişuri. Iar pe fundul puțului, un balaur ce ridica înspăimântătoarele-i fălci către el. Înălțând apoi ochii spre cei doi copaci, omul văzu doi şoareci: unul alb şi altul negru. Dar, pe când cugeta cum să iasă din asemenea încurcătură, văzu foarte aproape de el, într-o rază de soare, un strop de miere. Gustă din el şi i se păru atât de dulce încât uită să se mai gândească la primejdia în care se afla.

Uită de cele patru năpârci deasupra cărora se afla cu picioarele şi care, ele singure, ori una câte una sau toate laolaltă, ar fi putut să-l atace din clipă în clipă.

Uită de cei doi şoareci care rodeau rădăcinile copacilor şi că, în momentul în care aceştia şi-ar fi terminat treaba, ar fi căzut în gâtlejul balaurului şi ar fi pierit. Iar această plăcere şi această nepăsare nu încetară decât odată cu moartea sa!“

Astfel, spune naratorul, aş asemăna fântâna cu lumea plină de nefericiri, răutăți, primejdii şi locuri de pierzanie, cele patru năpârci

– cu cele patru umori (Hypocrate considera sănătatea ca un echilibru al celor patru umori, respectiv: sângele, pituita, bila galbenă şi bila neagră, iar bolile erau explicate prin lipsa ori excesul acestora; îndată ce vreuna se încinge, devine asemenea veninului viperei şi otrăvii ucigătoare).

Aş asemăna încă, apoi: cei doi copaci de pe ziduri cu viața, iar cei doi şoareci i-aş socoti ziua şi noaptea. Asemenea celor două rozătoare, ziua şi noaptea rod fără încetare principiile care salvează existența, ducându-le la lumină.

Balaurul întruchipează moartea inevitabilă; cât despre miere, ar fi acea biată parte de plăcere care, venind la îndemâna omului, îl distrage de la cercetarea sinelui, ajutându-l să cugete la mijloacele de salvare şi rătăcindu-l de pe calea ce l-ar putea duce la liman.

Parabola cred că s-ar putea şi altfel interpretată: omul trebuie să rămână conştient, chiar şi-n clipa morții, de importanța pe care o poate avea „ştiința" de a gusta stropul de miere! Să ştie să se bucure de acele clipe de plăcere, uitând de teamă, stăpân pe arta stingerii ca şi pe arta de a trăi!

Ar putea fi, aşadar, o lecție de autoterapie pe tema morții.

(Îmi cer iertare pentru prea lunga-mi digresiune de la cele ale noastre...)

M.

🖂: 65. *Sovata, 14 febr.'98*

(Ilustrată cu flori de câmp uscate, naturale)

flori presate –
mireasma lor
doar în amintire

M.

🖂: 66. *Feteşti, 17 februarie ’98*

Mihai,

Îmi plac descoperirile tale; pot spune că în proporţie de 99% „m-ai citit“. Asta sunt. Oare ce s-ar face omenirea dacă peste tot ar curge numai lapte şi miere?

Importantă mi se pare a fi condiţia de războinic şi de-a nu renunţa nici chiar atunci când ne războim cu noi înşine.

Cât priveşte numele meu, se pare că singura salvare vine din Olimp – sau, poate, din Sovata? Mi-ar fi plăcut să mă numesc... Zorba(!) – Ce extraordinară dorinţă de viaţă! Este, poate, singura lecţie în care oamenii învaţă să privească o înfrângere. Şi, Doamne, câtă dorinţă de-a fi, de a exista, emană în jur acest personaj!

Ţi-ai dat seama, Mihai – mi-a plăcut dintotdeauna acest nume! – că am revăzut filmul şi mă aflu încă sub vraja lui.

... Păreri critice!...În materie de haiku, toate-s bune atâta vreme cât nu rămân la stadiul de simplă observaţie; în rest… un bărbat ***trebuie*** *înţeles şi nu criticat! (Chiar de m-aş strădui, distanţa ar atenua efectul criticilor mele. Îmi placi aşa cum eşti: nimic mai mult.)*

Dintre cele două variante ale poveştii (parabolă), o prefer pe cea de tine tradusă. Ţin să repet: dacă se va ivi ocazia, nu pregeta şi valorifică din plin acest talent – merită!

Prima variantă în renku a fost abandonată, din cauza legăturilor mele foarte slabe prestate anterior. În timpul unor epistole ce s-au suprapus a apărut acel tristih al tău foarte bun, pe care l-am remarcat din primul moment şi care este valoros pentru că este. Indiferent dacă va fi sau nu valorificat în exerciţiul nostru.

...De va fi să suferi de insomnii în noaptea de 22, te invit să asculţi emisiunea de la ora 0: te asigur că merită, iar la început de săptămână vei privi cu alţi ochi lumea (Radio România Actualităţi!)

Gândeşte-te la mine!

Ivy

(Pe plic, la „expeditor“:

urme pe zăpadă
mă conduc spre casa
unde nimeni nu m-aşteaptă)

🖂: 67. *Sovata, 03.03.’98*

Ivy,

N-am mai trecut pe la C.P. de multă vreme, reţinut fiind la domiciliu de o uşoară indispoziţie fizică (astenii de primăvară?).

E bine totuşi că sunt „de primăvară“ deşi aici, la Sovata, ninge din nou şi e frig…

Tu ce mai faci, Ivy?

M.

🖂: 68. *Sovata, 06.apr.’98*

Ivy,

Renku-ul nostru trebuie totuşi continuat şi terminat.
Apoi, vom mai vedea…
Nu reuşesc să pricep de ce nu putem continua în varianta:

… 25) mângâindu-i obrajii
o stea căzătoare
alunecă-n mare

26) deodată pescăruşii
îşi iau zborul doi câte doi

27) cântecul cucului…

28)…
– Dumireşte-mă, te rog!

Mulţumesc pentru carte şi pentru a ei dedicaţie… postfaţă: ascunsă şi… răsturnată!

M.

🖂: 69. *Feteşti, 3 mai 1998*

„Nu, nu ţi-am dăruit niciodată cuţite
Şi lamele cuţitelor nedăruite
S-au lungit, s-au subţiat…
Transformându-se-n ace de ceas,
Care macină lent timpul scurs şi rămas…“

(Doru Davidovici)

Mihai,

Ca-ntr-un ritual foarte bine stabilit, încerc încă de astăzi dimineaţă să-mi creez atmosfera, să te simt aproape. Nu este o zi însorită, dar au înflorit salcâmii, aşa că parfumul lor domină încăperea. (Sunt foarte mândră de felul cum arată dormitorul meu în urma modificărilor la care a fost supus în ultima vreme, iar starea mea de spirit se „asortează“.)

Mi-au lipsit scrisorile tale.

Mă-ncearcă totuşi un sentiment de vinovăţie: m-am lăsat prea mult aşteptată. Este timpul să recuperăm – deopotrivă! – tot ce-am pierdut(!?)…

A venit primăvara! Dacă cumva n-ai aflat până acum, află că…

Încerc să-mi imaginez cum arată pădurea ta, în aceste zile! Am descoperit, într-o revistă, un teritoriu numit „ Dűrgő“ (Zonă de munte, deosebit de pitorească, din munţii Gurghiului, aproape de

vârful Țigle, 1460 de metri, din preajma Sovatei – nota mea.) şi zău că m-au cuprins toate dorurile.

Trecând la lucruri mai… palpabile, pot spune că am avut mici satisfacții: la începutul lunii martie, după trei luni de peripeții, am primit de la domnul Higginson mult aşteptata antologie „Haiku World“. Bill s-a întrecut pe sine! După scurte prezentări, în care ne sunt arătate motive şi simboluri specifice fiecărui anotimp (… şi emisfere), exemplifică, nesfiindu-se să alăture „iluştrii anonimi“ unor nume celebre, nu numai în lumea haiku-ului. Prezența românească este considerabilă şi meritorie. Personal, ți-o spun ca-ntre prieteni, am crescut puțin în ochii mei.

Am hotărât că a sosit timpul să-mi public poemele. (Eşti primul căruia fac această dezvăluire şi sper să se finalizeze aşa cum îmi doresc. Îți mulțumesc. Ştiu că te vei bucura sincer pentru mine. Vor fi circa nouăzeci de haiku-uri, în exclusivitate. Se va numi: „Corabia din lemn de salcâm“ şi cu acest prilej, mai vechi căutări îşi vor afla finalitatea).

Nu vreau să părăsesc teritoriul poeziei noastre preferate fără a te dumiri asupra unui fapt pe care eu însămi nu reuşesc a-l pricepe: cred că este vorba de legăturile mai slabe, anterior făcute şi abandonate mai apoi. Şi cum scrisorile noastre s-au suprapus uneori, confuzia li (ni) se datorează. Recitind acum, pot spune că este un exercițiu bun; are şi câteva puncte slabe, dar ele vor fi eliminate, corijate.

Propunerea mea pentru veriga 28 este:

ajuns în zăvoi –
îşi umflă nările şi nechează scurt

Sper să fii mulțumit. Dacă nu… voi relua. Sunt în măsură să-ți satisfac curiozitățile în privința aparițiilor în acest domeniu în limba maghiară (datorită lui Higginson), aşa că voi exemplifica:

karácsonyest –
magányos anyóka az állomáson –
éjféli misére vár
(Pachnik Zoltán)

cu rugămintea de a-i dezvălui identitatea pe care o intuiesc puțin din varianta de prezentare în limba engleză.

... În tot acest timp, cât a durat redactarea scrisorii, Rita mi-a ținut companie: este extrem de afectuoasă, preferă urechea mea cea stângă şi merită s-o cunoşti – este rățuşca noastră, singură, de o zi, ultrarăsfățată...)

N-aş vrea să închei fără să-ți spun că în ultima mea hoinăreală, m-am bucurat din plin de ofertele metropolei; o mai veche dorință a fost realizată: am văzut-o jucând într-un rol memorabil, pe Valeria Seciu. Mi-am asigurat astfel, hrană de suflet pentru zile mai puțin senine. În sâmbăta care va urma, voi străbate drumul până la Tomis, după o foarte lungă absență.

Te asigur că epistolele de Sovata sunt aşteptate, îndelung savurate; deci, nu ezita!

Undeva, numai pentru tine, vibrează Ivy (corecție: Ivy numai pentru tine, dar, oricum, vibrez nițel şi pentru Rita).

Te îmbrățişează,
Ivy

P.S.1: Grieg este superb!

Aştept veşti cu şi despre tine, Mihai.

Subiect de reflecție: cred că mi-e teamă să mă îndrăgostesc; uneori mi se pare pierdere de timp!

P.S.2: Singurul motiv care m-a determinat în a hotărî „corabia mea“ a fost amănuntul că aparțin unui spațiu în care pădurea de salcâm a fost cândva dominantă.

Dacă lemnul folosit va fi fost sau nu unul şi acelaşi cu cel pe care l-a ales Noe, mă va convinge doar „Septuaginta“ (Institutul biblic), acesta fiind adesea considerat, adesea, o sursă de informații mai puțin semnificativă.

Oricum, încă o dată, cuvenitele mulțumiri pentru aportul pe care l-ai avut în căutările mele.

P.S.3: Aş avea rugămintea, dacă se poate, să-mi trimiţi din pădurile tale ceva flori şi frunze de podbal şi/sau muguri de alun – fetiţa mea face, uneori, crize astmatice. Nu mi-ar displace şi alte fructe de pădure, eu fiind o mare amatoare de ceaiuri din plante.
Mii de mulţumiri!

P.S.4: Se-apropie iunie, Târgul de carte, iar invitaţia mea este mai mult decât valabilă: ea este, de fapt, o dorinţă. Te rog s-o… tratezi ca atare.
Ivy
I.

(Pe plicul aducător al acestei scrisori, la „expeditor“, poemul:

As an amulet	*asemenea unei amulete*
always caryy wilh me	*o port cu mine-ntotdeauna*
The birch –tree forest	*pădurea de mesteacăn)*
I.	

🖂: 70. *13/14 maiu '98, pe malul…*

Poveşti cu Ivy şi cu Mesteacănul Albastru

Ţipăt disperat!...
Ecoul nopţii roşii întrerupt
îşi află liniştea pe sânul dezgolit
al necunoaşterii de mâine
până când fi-vom
salcia etern aplecată
pe malul râului
ce-şi deapănă amintirile albastre
– întotdeauna albastre! –
Lângă umărul tău
creşte un lăstar simptomatic
sfidând legile firii:

– Poate nu ştii,
i-am împrumutat
forma inimii mele,
i-am sărutat tălpile
până ce
căldura trupului era una
cu soarele-n asfințit!
– „Se spune că bunicul
– bunicul meu cu barba sură –
înainte de a mângâia
lumina
cu noduroasa lui mână,
călătorind de unul singur
printr-o pădure de alb,
îmi tot silabisea numele
spre aducere – aminte…“
Nu-ți întoarce privirea.
o vei frânge;
iar nările tale,
n-au adulmecat încă
forma inimii mele –
ofranda verdelui crud.

(annakreutzer)

[Pe plicul aducător, la „expeditor“:

> *„Spune-mi, dacă te-aş prinde-ntr-o – zi*
> *şi ți-aş săruta talpa piciorului,*
> *nu-i aşa că ai şchiopăta puțin*
> *după aceea*
> *de teamă să nu-mi striveşti*
> *sărutul?“*
> *– „O viziune a sentimentelor…“ –*
> *(Nichita Stănescu)]*

🖂: 71. *Sovata, miez de florar ’98*

„E primăvară-n lume
Şi-s trist, şi ştiu de ce…“
(Pavilionul de porțelan: Li-Tai-Pe)

Ivy,

Versurile acestea, ale lui Li-Tai-Pe, se mulează perfect pe sentimentele mele; din păcate…

Mă aflu, de fapt, într-o continuă stare de insatisfacție, de neîmpăcare cu sinele: în muncă, acasă ori în activitățile din timpul liber.

Reține deci: INSATISFACȚIE!...

Pe tărâm profesional: zăpada cedează greu; la peste 1600 de m, unde avem mari suprafețe de împădurit, omătul persistă în straturi ferfenițite.

Pentru districtul pe care-l conduc, în această campanie de împăduriri revin 10 ha de plantat, cu aproximativ 40.000 de puieți de răşinoase(molid, brad, larice şi pin).

Greutăți: nu se găsesc muncitori destoinici, sinceri; în schimb, aceştia sunt foarte pretențioşi la câştig, la condițiile de cazare ori de transport – deficitare fiind toate, ce-i drept.

(Anul trecut am avut un grup de lucrători din Olt; cel mai tânăr muncitor al grupului a avut...şapte luni!, iar cel mai în vârstă: 89 de ani – o băbuță care, pe durata campaniei, nici n-a ieşit din cabană, îndeletnicindu-se strict cu ghicitul în cărți, şi cu „domolirea“ spirtului sanitar, pentru a-l face băubil!).

Distihul 28: îmi place, dar îi lipseşte kigo (cuvânt având conotația de anotimp – n.m.).

P.S.

Răspunsuri la Marea Ta Dilemă:

– a-ți fi teamă să fii îndrăgostit(ă) e ca şi cum ți-ar fi frică să respiri într-o pădure de liliac, primăvara, în plină floare.

Mâine expediez plantele medicinale solicitate; nădăjduiesc că le vor fi de folos fiicei tale. (Referitor la această maladie, n-ar strica să vii să vezi – a dat colțul ierbii! – mina de sare de la Praid, aici tratându-se foarte bine probleme ale căilor respiratorii, mai cu seamă la copii.

Traduc haiku-ul unguresc, al lui Pachnik Zoltán, din 3 mai, a.c.:

„seară de Crăciun –
bătrânică singuratică în gară
aşteaptă slujba de la miezul nopții“

(Cam multe silabe; de fapt, şi-n original!)

Veriga nr. 29:

în livada înflorită
lumina lunii întârzie
pe mărul uscat

Aştept să fii mai critică, mai obiectivă, mai neîndurătoare cu „producțiile“ mele – repet: nu mă supăr!

Cu drag,
Mihail

✉: 72. *Feteşti, înotând prin băltoacele-i veritabile, la 21 maiu '98*

„Ia-mă pe tălpi ca pe-un noroi
de rând,
Când pleci şi calci peste
podeaua lunii...“
– Ion Rotaru –

Dragă Mihai,

În foarte mare grabă îți răspund cu speranța că voi reuşi să-ți transmit puțin mai multă SPERANȚĂ, de aici, de pe malul stâng al Borcei – o Borce murată de-a binelea, dar promițător însorită!

Mii de mulțumiri pentru „plantele“ trimise. După despachetarea coletului, timp îndelungat nu am făcut decât să-mi umplu întreaga-mi ființă cu „miresme de Sovata“. Nu cred că-ți poți imagina ce efect a avut asupra noastră! Şi încă nu începusem terapia! Sper să-i înlăture Ancuței simptomele de astmă; este o formă uşoară, dar nu aş vrea să se agraveze. Nădăjduiesc că va fi bine…

Da, voi lua în calcul şi salina din Praid, într-o perspectivă nu foarte îndepărtată, sper.

Pentru înlăturarea insatisfacțiilor ce bântuie pe malul Târnavei-Mici, cred că posed antidotul. Nu-ți cer decât să ai puțină încredere în mine, foarte puțină; dar suficientă pentru a pătrunde într-o lume nouă. Te asigur că am văzut, am simțit… Oricât ar părea de ideatic, este posibil! Înarmează-te cu optimism şi sună la: 092318… sau la 056 127… , la T. C. Vei afla când şi unde anume va avea loc prezentarea de la Târgu-Mureş. Vei face cunoştință cu un sistem extrem de bine pus la punct, din care se poate face Carieră, cu puțină perseverență. M-aş bucura nespus să-mi fii alături acceptând idei de afaceri. Te aştept!

(Toate astea aş fi vrut să ți le comunic telefonic, dar cum mi-a răspuns o tandră voce feminină, m-am eschivat; în mod cu totul special aş fi vrut să te aud, dar…)

Fără să neglijăm „problemele noastre“, fără pic de oprelişti, voi muşca la sânge – a se citi: „critica“! – atunci când îmi vei da ocazia. Acum însă primeşte, te rog, felicitările mele: Îmi place 29! Are tot, nimic nu-i lipseşte, absolut nimic. Pentru şi mai mult suspans, propun o cezură după primul vers şi eliminarea prepoziției „în“. Cred că-i sporeşte valoarea. Că eşti un om deosebit de sensibil, m-ai convins de foarte multă vreme, iar haiku-ul se asortează perfect structurii tale. Ceea ce mai avem nevoie „de lucrat“, în egală măsură amândoi, este partea tehnică a genului.

Luni am primit încurajări şi sprijin logistic din partea doamnei Kinuko Jambor – scunda japoneză pe care ai cunoscut-o şi tu din fotografiile de la festival – ajutor promis pentru redactarea viitoarei mele cărți de haiku. De asemenea, am primit „Orfeu-ul“ lui J. Găbudean (Promite!)

Pentru veriga a 30-a, propun:

dincolo de râu
ceața se ridică treptat

(Am rătăcit distihul 24: ajută-mă!)

Sunt nerăbdătoare să aflu noutăți despre tine. Te rog, nu-mi prelungi aşteptările. Şi... ai grijă de tine!

Ivy

P.S.: Da! Mi-e frică „să respir“, mi-e frică să privesc, să ascult, chiar să fiu, aproape, mi-e frică. Am ajuns în stadiul de a-mi reprima – cu măiestrie! – orice sentiment ce o ia „razna“; şi asta pentru simplul fapt că încrederea mea a fost, cândva, grav zdruncinată, desființată de-a dreptul.

… Sau, poate, ştiu foarte bine ce vreau… Ivy-Ivy-Ivy.

Dacă este posibil, după întâlnirea cu mister Corduneanu, dă-mi, rogu-te, un aviz telefonic, între orele 19-20; voi fi punctuală foarte…

Ivy

(Pe plicul „aducător“ al acestui răvaş, la „expeditor“:

în ziua-n care-ți scriu
cireşul vecinului
s-a îndrăgostit pur şi simplu)

✉: 73. *Sovata, 03 iunie, 1998*

Ivy,

Mă las purtat de o rază de soare, de o adiere de vânt, de un susur de izvor…

Balonaşe de săpun irizate se sparg unul după altul, luând cu ele minunății de câteva clipe; se sparge unul, eu alerg după altul, apoi după altul… şi altul.

N-am timp să mă dezmeticesc pentru a-mi da seama că, de fapt, alerg după himere! De fapt, nici nu vreau să mă dezmeticesc…

(În timp ce-ți scriu acest răvaş, tufa de măceş din livadă deschide splendide corole rozalii!...)

Alesele mele sentimente către tine.

Mihail

🖂: 74. *Feteşti, 09.06.'98 („… căldură mare“)*

Mihai,

Spre deosebire de idelismul sovătean prezentat în haine roz, eu sunt puternic ancorată-n realitate şi încerc să recuperez cât mai grabnic timpul pierdut. Voi încerca să-mi motivez şi într-un alt mod noile afaceri şi – ținând cont de mai vechi invitații! – intenționez să păşesc prin Sovata în foarte scurt timp.

Aştept cu mare nerăbdare să te văd, să te-ascult, să te simt în preajma-mi. După toate calculele făcute, voi „ateriza“ la Sighişoara în noaptea de 18/19.06 a.c., pe la ora 0,50. Cred că este cea mai bună variantă. La Sovata voi poposi în ziua de vineri şi următoarele, până duminică. Dacă este posibil, aşteaptă-mă la Sighişoara. Te rog!

Dorul meu de a hoinări atinge cote maxime, aşa că poți proiecta trasee uitate. Vreau să-ți cunosc pădurile, dar şi pe tine, mai bine, cu ale tale gânduri.

Cu nerăbdare şi dor,

Ivy

P.S.: Am fost la „târg“: un fel de varză culturală națională; detalii la Sovata.

...Îmi doresc tare mult să finalizăm, apoi să corectăm renku-ul nostru.

Ivy

🖂: 75. *Sovata, 26 iunie ’98*

Ivy,

Ce s-a întâmplat?!...

Te aştept în gara din Sighişoara, conform dorinței tale, iar tu!...

Te speriară cumva viiturile? Că pe mine da!…

În noaptea cu pricina, de la ora 1,20 până la 3,0 am călătorit parcă nu cu maşina, ci cu un amfibiu, în unele localități apa ajungând până la osii.

Mai lesne mi-ar fi fost să utilizez pluta, dar cum râurile nu se întorc nicicând la izvoare a trebuit să fac uz de forța motorului „jeep-ului meu de Muscel“, înfruntând năvala curenților de apă: tulburi şi reci…

(De mă lăsam în voia valurilor-vânturilor, cu puțină dibăcie eram astăzi, poate, undeva pe Borcea!)

Am aşteptat niscaiva explicații, însă ioc!

Şi îți rezolvasem – rezervasem o cameră deosebită! – şi cazarea, aceasta cuprinzând tot confortul, într-o ambianță de invidiat!…

În „evidențele“ mele la poziția 24 figurează:

a) într-un colț ascuns
masca unui clovn

b) un cântec se pierde
pe aleea îndrăgostiților (... cu opțiunea ta pentru varianta „a“).

Şi, deoarece scrisorile tale debordează de lirism – acesta revărsându-se şi pe plic! – eu mă străduiesc să-ți trimit un strop, o frântură de suflet de aici, de malul lacului Ursu:

(Veriga a 31-a):

o adiere
cu stropi mari de ploaie –
soarele tot mai voalat

După cum se vede, eu încă mai sunt sub imperiul ploii!...
Sper însă, cu îndârjire, în zile mai senine.
Aştept un nou proiect de venire a ta la Sovata.

Mihai

🖂: 76. *6 iulie ’98, într-un Feteşti murat!*

Dragă Mihai,

... nici măcar nu-mi pot imagina pericolul căruia te-am supus în noaptea cu pricina. Dar, Doamne, cât am crezut că te voi vedea; erai atât de-aproape. Explicații? Inutile! Toate, multe, laolaltă mi-au curmat drumul înainte de a fi. Probabil mi-e teamă încă, dar tot mai sper că voi veni într-o zi: sunt ferm hotărâtă!

Aici, zilele caniculare alternează cu cele ploioase. Pentru a le anihila, pe primele, am dat fuga-fuguța câteva zile, alături de trupa mea, la „gârla Pontică“. În ciuda apei reci, ne-am simțit extraordinar! Trupul mângâiat de valuri e una din foarte puținele plăceri ce mi le pot oferi: renasc cu fiecare val şi-nvăț să merg, mai apoi, în mine…

În rest, zilele mele sunt foarte agitate: în timpul călduros sunt foarte matinală – iubesc mult diminețile!

Noile afaceri mă obligă să alerg mult, să cunosc oameni mulți. Adaugă la toate acestea grijile unei mame „bună şi dragă care mă mai ceartă uneori“, puține emoții pentru „echipa galbenă“ (... lumea-i o minge de fotbal, nu?), apoi, preocupări pentru întâlniri poetice, mai în vremea mustului, cochetăria cu o barbă veritabilă (nu! nu cunosc încă esența lemnului!) şi... ai imaginea mea la zi.

Iertare, dar îmi lipsesc „condimentele“ pentru „veriga 32“. Va sosi însă cât de curând, foarte posibil telefonic.

Salutări amicale,

Ivy

🖂: 77. *(Ilustrată) 09.07 '98*

– Ce n-aş da să mă zbengui în apa lacului Ursu!...

Ivy

(Pe coperta plicului, în loc de expeditor:

dimineață amorțită –
mustăciosul ascultă atent
puiul de rândunică)

🖂: 78. *(Ilustrată) 29.07. 1998, Feteşti*

Mihai,

Alege:

32A:

în tăcere răsucind
cosițele blond

32B:

din mulțime s-au desprins
pletele-i blonde

Calde salutări!
(38 de grade la umbră!…)

Ivy

🖂: 79. *(Ilustrată) 10.08.1998, Feteşti*

„Ți-aş spune ceva,
Despre noi,
despre zăpada de-afară,
despre dragostea mea.
Ți-aş spune ceva,
orice,
numai să nu crească iarba
tăcerii-ntre noi.
Ți-aş spune ceva,
ce-ai ştiut
sau ce ştiu,
dar a început să crească
iarba tăcerii-ntre noi
şi s-au rătăcit sunetele
din cuvântul târziu.
(O. Paler – Definiția unui strigăt)

P.S.:… ți-aş spune ceva!

(Colocviul Național de Haiku: Tomis, 25-27 sept.'98!)

Ivy

🖂: 80. *Sovata, 04 sept. 1998*

Ivyşor,

S-ar părea că am aşteptat toamna pentru „a fi la pas“ cu subiectul următoarelor strofe ale preachinuitului nostru act liric(...oidal!): renku-ul!

Dar, adevărul este altul decât se afirmă-n „ghiersuri“, anume că: nu e iarbă, cea a tăcerii, ci buruiană este! Şi ea se află cu rădăcinile-n, când Feteşti, când la Sovata, în funcţie de toanele a două fiinţe numite simplu: Ana şi Mihai.

Veriga nr. 33:

singur –
fumul ţigării
alungă şi ţânţarii

🖂: 81. *Feteşti, 15 oct.'98*

Drag Mihai,

... Hommo capriciozzo se manifestă din plin şi pe malu' Borcei.

Nu mă pot lăuda cu o stare de spirit excelentă în astă-toamnă, cu toate că am devorat şi Colocviul haijinilor constăţeni, şi Salonul Auto de la Bucureşti.

O prezenţă marcantă, la Tomis, a fost domnul Mircea P. cu „Ploile“ şi „Zăpezile“ sale „Felurite“.

În rest, aceleaşi culori, aceleaşi voci.

Pentru nuanţare, voi participa în 21 octombrie, ora 11, la Librăria „Sadoveanu“, la acţiunile organizate de Fundaţia Niponica (Dl. Paul D.), cu prilejul lansării volumului: Istoria literaturii japoneze. Va fi prezent autorul! (Suichi Kato).

Dacă prezintă interes, dă-mi de veste sau, de ce nu, să dai o fugă la Bucureşti!

(Preţul cărţii este de: 105.000 lei)

Pentru veriga a 34-a, propun:

prin mulțime îi face semn
cu o gutuie

Aştept şi eu un semn… cu sau fără gutuie!

Aproape uitata,
Ivy

(Pe plicul „aducător“, la expeditor:

Karácsonyest –
Magányos anyóka az állomáson:
Éjfeli misére vár
– Pachnik Zoltán –

(În româneşte:
Seară de Crăciun –
Bătrânică singuratică în gară:
Aşteaptă slujba de la miezul nopții)

🖂: 82. *Sovata, 20 0ct.'98*

„Bolnav e omul, bolnavă piatra,
Se stinge pomul, se sfarmă vatra“
(Boală – Lucian Blaga)

Ivy,

… Uitată, tu?! De cine? Că de mine nu!

Îndelungata-ți pauză epistolară am presupus că s-ar datora unor cauze bine întemeiate, ivindu-se, probabil, alte priorități.

M-am gândit că, poate, domnul C. cu afacerea lui (sinecura!) ți-a frânt elanul epistolar; şi mi-a părut rău…

Colțul ierbii a dat (parcă mai ieri…), frunza s-a ivit (Ivy – tu?); acum frunzele pălesc, roşesc, ruginesc, cad…

Tu – n-ai venit, tu n-ai venit!...

Penultimul pas în mersul mult prea poticnit al renku-ului nostru:

35):

bătrână-n doliu –
în brațele-i firave
crizanteme albe

(Ivyşor, nu mă lăsa totuşi fără epistolele tale!)

Mihail

🖂: 83. *Feteşti, 26 oct. 1998*

„Numai arborii tăi nu-şi pierd în iarnă
frunzele verzi, pieritoare,
când treci cu ninsoarea sub ei
bolnav de vini imaginare.“
– N. Stănescu –

Mihai,

Află, rogu-te, că prietenul meu Grieg, despuiat de orice veşmânt, îşi poartă prin vreme solitudinea.

Asemenea eu, chiar dacă…

Departe, foarte departe de mine gândul de-a amesteca afacerile cu sentimentele (şi invers!) Nu-mi place să mă consum inutil şi nici gratuit. Poate, prea mult rațional într-un loc în care nu-şi prea justifică prezența. Doar legile firii ce-şi spun cuvântul: într-adevăr – fără a ocupa locul unor „priorități“ am reuşit „performanța“ de a mă apropia de sexul… tare (sic!), într-o oarecare măsură.

Problema spinoasă este că, în esenţă, lucrurile sunt aceleaşi: nu pot avea (nu mai pot avea!) încredere în oameni, cu tot optimismul meu constructiv. Dar, în nebunia mea tot mai sper în ziua în care El îmi va spune: „Femeie, ce mare porţi în inimă şi cine eşti?“ (Blaga). Îmi desăvârşesc, deci, arta aşteptării. Şi nu mă plâng. Mă doare doar, atunci când constat idealul mutilat de cruda realitate…

„… simt prezenţa
pe care tu mi-o oferi
de aproape
şi de departe…“
(Prezenţa – Nicola Rossi Lemeni)

… Ajunşi aproape de finalul „operei“ noastre... liricoidale, vorba ta, s-ar cuveni să acordăm ceva timp pentru a „cizela“, pe ici-colo, versurile săvârşite. Dar, asta nu se poate face decât „la gura sobei“, cu o cană de vin fiert prin preajmă. Consider că este o motivaţie suficientă pentru o întâlnire („palpabilă cu mâna“!). S-ar putea să avem aceeaşi suferinţă.

În aşteptarea unui vânt prielnic, te sărut dulce-dulce pentru bunătatea cuvintelor transmise în ultima epistolă.

Variantele create pentru finalul renku-ului nu mă mulţumesc pe deplin, aşa încât mai înarmează-te cu „puţintică răbdare“!

Cu cele mai bune gânduri,
Ivy
P.S.: Sunt „Ivy“ doar pentru tine şi-mi place teribil asta!
… Ivy

Fetești, 26 octombrie 1998.

„Numai arborii tăi nu-și pierd în iarnă
frunzele verzi, pieritoare,
(când treci) cu minovarea sub ei
bolnav de vini imaginare."
— N. Stănescu —

Mihai,

Află rogu-te că prietenul meu, Grieg - dezbrăcat de orice veșmânt - își poartă prin vreme solitudinea. Asemenea eu. Chiar dacă...

Departe, foarte departe de mine gândul de-a amesteca afacerile cu sentimentele (și invers!). Nu-mi place să mă consum inutil și nici gratuit. Poate, prea mult rațional într-un loc în care nu-și prea justifică ~~locul~~ prezența. Doar legile firii ce-și spun cuvântul - într-adevăr - fără a ocupa locul unor „priorități" am reușit „performanța" de-a mă apropia de sexul... tare (sic!) într-o oarecare măsură. Problema spinoasă este că, în esență, lucrurile sunt aceleași: nu pot avea (nu mai pot avea!) încredere în oameni, cu tot optimismul meu constructiv. Dar, în nebunia mea tot mai sper la ziua în care El îmi va spune: „Femeie, ce mare porți în inimă și cine ești?" (Blaga) Îmi desăvârșesc, deci, arta așteptării. Și nu mă plâng. Mă doare doar, atunci când constat idealul mutilat de cruda realitate.

„... simt prezența
pe care tu mi-o oferi
de aproape
și de departe ..."

(Prezența - Nicola Rossi Lemeni)

... Ajunși aproape la finalul operei noastre s-ar cuveni să acordăm ceva timp pentru a „cizela" pe ici-colo. Dar, asta nu se poate face decât „la gura sobei" cu o cană de vin fiert plin preajmă. Consider că este o motivație suficientă pentru o întâlnire (palpabilă cu mâna!). S-ar putea să avem aceeași năzuință.

În așteptarea unui vânt prielnic, te sărut dulce-dulce pentru bunătatea cuvintelor transmise în ultima epistolă.

Variantele create pentru finalul renku-ului nu mă mulțumesc pe deplin, așa încât mai înarmează-te cu „puțintică răbdare".

Cu cele mai bune gânduri,

Ivy

2

P.S. Sunt Ivy doar pentru tine și-mi place teribil asta. IVY

*🖂: **84.*** *Sovata, 09 noi.'98*

„Aş lua seara
luna de somn
ca pe o pastilă.
Atât de mare e
neodihna mea."
(M. Sorescu – vol. Puntea).

Ivy,

Implacabilă, viața merge înainte…

Mă întreb, adeseori, de ce nu opreşte timpul „cineva", în perioadele noastre nefaste, obscure, cenuşii? De ce este lăsată viața omului – scurtă şi zbuciumată – să se consume în chinuri şi-n dureri istovitoare?

De ce întotdeauna reversul unei dureri este o suferință şi mai năprasnică?

Cine ne încearcă sufletul şi trupul, şi de ce?

De ce această unică viață, atât de chinuită, se termină atât de dur, de crud, atât de apocaliptic?

De ce atâtea minciuni, atâtea boli, atâta ură, răutate, sărăcie, invidie, ipocrizie, nedreptate, inegalitate, de ce atâta egoism?...

Ştii tu cumva, Ivy, de ce?...

M.

*🖂: **85.*** *(noiembrie '98)*

„… o plantă veşnic verde, în multe culturi (şi în creştinism), iedera reprezintă imortalitatea şi pentru că se agață în timp ce se cațără, simbolizează prietenia şi încrederea; această caracteristică a dus la simbolizarea nevoii feminine de a fi protejată, deşi forma frunzelor sale îi conferă un atribut masculin, în epoca frigiană, iedera era sacră pentru zeul Attis, iar în Egiptul Antic era planta lui Osiris simbolizând imortalitatea; pentru că este prolifică, iedera simbolizează puterea generatoare a plantelor, senzualitate orgie(!); zeul roman Dionysos

(Bachus) avea o „cupă de iederă“ şi a fost încoronat cu frunzele iederii care-l decorau pe Thyrsus (toiagul dus de Maenads – el însuşi un simbol al fertilităţii).

(Clarc Gibson – „Semne şi simboluri“)

... descifrând-o pe Ivy?

şi un strop de Feteşti ce se vrea cultural; doar pentru Mihai...

✉: 86. *Sovata, 25.11.'98*

Ivy,

Îţi mulţumesc pentru „pachetul liric“ pe care mi l-ai trimis; şi pentru invitaţie…

Ce păcat că ne desparte o aşa de mare distanţă înzăpezită!

Neputând copia, la xerox poemele lui Tagore, îţi trimit cartea, rugându-te ca după ce îţi vei „clăti“ sufletul cu ea să mi-o restitui.

O caldă îmbrăţişare hibernală.

Mihai

✉: 87. *Feteşti, decembrie 1998*

Lui Mihai,

În semn de mulţumire pentru statornicia prieteniei ce străbate munţii până la mine, indiferent de vicisitudinile acestei lumi…

Cu veşnică afectuoasă prietenie,

Ivy

✉: 88. *Sovata, 19 decembrie ,98*

Ivy,

„Când sunteţi trişti, scrutaţi-vă
inima şi veţi vedea că, într-adevăr
lacrimile vă vin de la ceea ce, cândva,
desfătarea voastră fusese.

Căci vă încredinţez eu, bucuria şi tristeţea sunt de nedespărţit.
Împreună sosesc în casa voastră
şi, când una se aşează cu voi la masă, nu uitaţi:
cealaltă în patul vostru s-a şi culcat."

(Kahlil Gibran – Poeme)

Bucurie şi tristeţe – viaţă şi moarte…

Cât despre Sisif, el dacă ştiu bine, simbolizează zădărnicia trudei: orice ai face, stânca tot înapoi va ajunge, va cădea. Dar, până una alta, urcăm muntele, împingând stânca… de ce?!

Ca să ne aflăm în treabă…

Ne bucurăm pentru atât de puţin, ne întristăm pentru şi mai puţin, suntem atât de tari precum stânca lui Sisif şi totuşi atât de slabi; ca firul de trestie...

Şi, vai, cât de singuri suntem, mai cu seamă atunci când durerea, boala, sărăcia, moartea ne împresoară.

Şi totuşi: Crăciun fericit!, Ivy!

(Calendarul haiku pe când?).

Mihail

✉: 89. *Feteşti, 9 decembrie '98*

Drag prieten,

(… pe Borcea, bineînţeles! pe-un ger de-ngheaţă pietrele; prietenia, nu: niciodată!)

„Iubirea pentru un singur om te poate vindeca de toată ura celorlalţi" (Panait Istrati)

Drag prieten,

Strigătul tău mă urmăreşte fără să-mi dea pace. Mă întreb ce zbucium ţi-a generat o astfel de stare cenuşie?

Nu ştiu dacă îţi voi putea răspunde cândva hohotului de întrebări (dar, poate cineva oare?).

Deosebit de importantă pentru moment, mi se pare a fi ieşirea din starea de fapt, desprinderea de ea… Mă tot întreb ce gânduri îl măcinau pe Sisif în momentul coborârii muntelui după ce-şi ispăşea pedeapsa; greu de aflat câtă fericire sau câtă durere îi năvălea în suflet…

Asemenea lui, perfect conştienți de imperfecțiunea acestei lumi, TREBUIE să urcăm muntele, oricât de abruptă ar fi panta, oricât ar fi stânca de stâncă!

Ai grijă de tine, Mihai!…

Ivy

P.S.: Aştept cu nerăbdare noi veşti de la tine. Ai reuşit să mă fericeşti trimițându-mi taman ceea ce îmi lipsea: Tagore – Poeme. Îți mulțumesc!

(Pe plic, la „expeditor“:

îmi place să ştiu
ascuns sub mustață
un zâmbet fugar)

Fetești, 9 decembrie '98
(... pe Borcea, bineînțeles! pe-un gir
de-nghiață ... pietrele; prietenia nu,
niciodată ...)

„Iubirea pentru un singur om
te poate vindeca de toată
ura celorlalți."
– Panait Istrati –

Drag prieten,

Strigătul tău mă urmărește fără să-mi dea pace. Mă întreb ce zbucium ți-a generat o astfel de stare cenușie.

Nu știu dacă îți voi putea răspunde cândva hohotului de întrebări (dar, poate cineva oare?) Deosebit de importantă pentru moment, mi se pare a fi ieșirea din starea de fapt, desprinderea de ea ... Mă tot întreb ce gânduri îl măcinau pe Sisif în momentul coborârii muntelui după ce-și săvârșea pedeapsa; greu de aflat câtă fericire sau câtă durere îi năvălea în suflet...

... asemenea lui, perfect conștienți de imperfecțiunea acestei lumi, TREBUIE să urcăm muntele oricât ar fi de abruptă panta, oricât ar fi stânca de stâncă ...

Ai grijă de tine, Mihai...

Ivy

P.S. Aștept cu nerăbdare noi vești de la tine. Ai reușit să mă fericești trimițându-mi exact ceea ce-mi lipsea: Tagore – Poeme. Mulțumesc!

I. 23

🖂: 90. *Feteşti, pe malul Borcei, 12 februarie 1999*
(Ilustrată)

Am ascultat cândva o poveste ce se numea simplu PRIETENIE…

Consider că timpul ce-a trecut îi este suficient tăcerii încât povestea poate continua…

Gândul meu bun pentru tine!

Ivy

🖂: 91. *Sovata, 13 mărţişor, 1999*

Ivyşor, precum vezi am săvârşit condamnabila faptă de a ciunti integritatea renku-ului împreună făptuit, scoţând din lanţ haiku-urile care mi s-au părut mai aproape de suflet, mai evocatoare de ceva.

Pentru această agresiune, te rog să mă ierţi!
Mihail

P.S.: Aştept scrisorile tale.

M.

🖂: 92. *(4 noiembrie, 1999 – Tomis… o mare gri).*
(Ilustrată)

… caut
pacea dimineţilor liniştite
caut
copacul din inima mea
să-i pot învăţa verticalitatea
mă caut pe mine.

Prieten drag,
din suflet,
de ziua numelui tău.

La mulți ani!

(Mă iartă…)
Ivy

🖂: 93. *…undeva pe malul „Gârlei Pontice“*
(Tomis, 10 dec.’99)

„Mă bucur că ai primit
scrisoarea pe care n-am trimis-o.
Înseamnă că începem
să ne înțelegem.
Nu mai avem nevoie de cuvinte.
Iar dacă pe Pământ
nu putem fi astăzi împreună,
să ştii că te aştept la ora şase
Pe steaua a treia din Constelația Lirei.
Semn de recunoaştere:
o carte de poezii în mână.“

(Semn de recunoaştere – Ana Grigoraş)

Prieten drag,

Încă mă mai zbat într-o lume ostilă şi-ncerc din răsputeri să-mi mențin verticalitatea. Uneori, lupta mi se pare inutilă; alteori, renaşte în mine spiritul războinic şi-mi spun că singura soluție este că TREBUIE să înving!

„Nicio fericire nu se poate asemui cu aceea pe care o smulgi vieții cu prețul riscurilor şi sforțărilor de neînchipuit.“

... este „locul“ unde mă refugiez cel mai adesea fără a fi fost dezamăgită vreodat’! Din momentul în care l-am redescoperit pe Istrati, după o adevărată „cură“ în care am citit şi recitit aproape tot ce s-a publicat, mă aflu într-o permanentă căutare a mai noilor, sau deja a îngălbenitelor ediții…

Poate că, o simplă explicație ar fi – pentru pasiunea asta nebună – faptul că aparținem aceluiaşi spațiu. Sau, poate, mult mai mult…

Nu credeam vreodată că tocmai spațiul pe care-l iubeam atât de mult să mă schimbe într-atât încât să-mi şteargă orice urmă de sensibilitate.

Mă tot străduiesc să scriu ceva cât de cât acceptabil, încât să putem începe o nouă renga, aşa cum am convenit, dar nimic, absolut nimic nu mă mulțumeşte.

Date fiind condițiile, mi-ar face o deosebită plăcere să ai, de astă dată, „cuvântul de început“, să mă stârneşti de-a dreptul, fără rezerve.

Aştept noi veşti de la tine, despre pădurea ta, de care mi-e atât de dor! (Mi-ai face o nespusă bucurie – mai cu seamă fetelor mele! – de-ai găsi o modalitate să-mi trimiți un brăduț pentru Sărbători; ți-aş rămâne profund îndatorată).

Şi, în fine, veriga ultimă (36):

lebede sălbatice
toate în zbor către sud

Scrie-mi, te rog, dacă trebuie să-ți mai restitui altceva în afara poemelor lui Tagore.

Te îmbrățişez cu tot sufletul!
… aproape uitată,
Ivy

(Pe plicul „aducător“, la expeditor:

...a bătut cărare
gândul meu
vegheat de Dumnezeu
spre tine...

annakreutzer)

*🖂: **94.*** *16.02.2000 – Feteşti,*
undeva pe malu'Borcei (într-o zi în care un soare primăvăratec
mi-a amintit că exist!)

Mihai,

... Sensibilităţii de care am fost convinsă încă de la primele epistole, observaţiei atente, profesionale putem spune, de care nu m-am îndoit niciodată, s-au adăugat nelinişti sentimentale şi preocupări de suflet, fin „colorate“ de crizele zilei de azi, de la noi şi de pretutindeni.

Peste toate, neiertător timpul…

Toate însumate se numesc de la o vreme încoace… „Clepsidra spartă“.

Mă tot rotesc în jurul ei, în zile mai „bune“ sau mai „rele“ şi ştiu că-n spatele fiecărui vers se-ascunde prietenul meu drag.

Acolo, departe, din când în când, el povesteşte „verdelui crud“ despre neputinţa mea de a-l atinge cu privirea…

Uneori, îşi aminteşte că sunt.

Alege o imagine – cea mai plină de speranţă cu putinţă! – şi-mi creionează un gând: bineînţeles cel mai simplu, cel mai generos!

Uneori îmi amintesc şi eu că (încă) mai sunt şi-i mulţumesc!

Fie ca-n ziua de mâine, să fim cu puţin mai buni decât am reuşit să fim azi!

Despre un haiku:

Explozia de bucurie, dragostea de viaţă, răzbate fără urmă de-ndoială. Nimic nu ar fi putut s-o redea mai pregnant decât „glasul înalt“ al păsării aflată-n momentul căutării – al căutării de sine! Nimic mai măreţ!

... prezenţa verbului, mai apoi, suficient de sugestiv încât „să străbaţi“ alături de el hăul creat între cele două puncte, între cele două stări… neînsemnatul, prozaicul, aproape firescul zilei de azi: „grinda nouă“! sau, poate, măreţia terestră!

Iar peste toate, timpul se scurge strop cu strop (asemenea clepsidrei, nu?) amintindu-ne doar că totul şi toate sunt trecătoare…

Nimic mai mult:
privighetoarea –
cad stropi de răşină
din grinda nouă

Aceasta este măreția excelenței!
... sau, poate, tardivul mod de a spune:
Felicitări, Mihai!
Cu prietenie,
Ivy

P.S.: Două sunt „marile“ semne de-ntrebare:
1) Culoarea „Clepsidrei…“ (aproape violentă!), alta decât a întregii colecții, trădează cumva un veşnic îndrăgostit?
2) Senry-ul, absent. Care o fi cauza, mustăciosule?
3) Glădiță?

Aceeaşi,
Ivy

🖂: 95. *21 mărțişor, 2000 – Sovata*
(Ilustrată)

Ivy,

...Undeva pe malul lacului Ursu o ninsoare precipitată mi-a reamintit că exişti!

1.− mulțumesc pentru comentariul „Clepsidrei...“. Aşa este, Ivy: precum foarte bine ai intuit, haiku-urile din plachetă sunt oglinda sufletului meu;

2.− între două culori oferite pentru coperta plachetei, am preferat-o pe cea trandafirie – mi s-a părut a fi mai...blândă!

3.− senry-ul, ca gen de micropoem, nu mi se...mulează pe suflet;

4.− anexat: une petite epine de...glădiță („Spinul lui Hristos“).

Mihai

🖂: 96. *(Ilustrată)*

...am trimis
mesageri
toți caii mei
albi
să-ți invadeze
ferestrele
cu tropotul lor
nefiresc
să şteargă
o lacrimă
proiectată de gând
coama lor
răvăşită de vânt
să-ți fie ceasornic
nechezatul lor
scurt
acum
şi
oricând...

Pentru Mihai,
la zi aniversară.
La mulți ani!
Ivy – septembrie 2000

... am trimis
mesageri
toți caii mei
albi
să-ți invadeze
ferestrele
cu tropotul lor
nefiresc
să șteargă
o lacrimă
proiectată de gând
coama lor
răvășită de vânt
să-ți fie ceasornic
nechezatul lor
scurt
acum
și
oricând...

Pentru Mihai,
la zi aniversară,
cu toată dragostea,
La mulți ani!
Ivy - septembrie
2000

🖂: 97.

Feteşti, pe acelaşi mal al Borcei,
cu puţin înaintea Crăciunului 2000.

„Număram
paşii ce urcau
spre Golgota

Fiecare pas
era primul“
(A. Mitea)

Prieten drag,

Bucuria ce m-a cuprins în ziua în care am primit scrisoarea ta a fost întrucâtva asemănătoare aceleia din copilărie, când mama îmi anunţa prima zăpadă…

Se pare că lecţia trăiniciei unei relaţii este mult mai puternică chiar şi faţă de noi înşine, în ciuda distanţelor, a unei atingeri concrete. Îţi mulţumesc prieteneşte pentru frumuseţea sentimentelor pe care mi le porţi, de acolo, din inimă de ţară, şi te asigur de reciprocitate, de aici, din asprul Bărăgan. În aşteptarea noilor veşti de la tine, îţi doresc:

– Sărbători fericite! Cu sănătate şi împliniri alături de toţi cei dragi.

– La mulţi ani!

– Îmbrăţişează pădurea din parte-mi!...

Ivy

🖂: 98.

05.01.2001
(ilustrată)

La mulţi ani, Mihai!
Şi mult noroc…

... Aştept zăpezile de-acum un veac!
Cu bine,

Ivy

🖂: 99. *Feteşti, undeva pe malul Borcei*
¾ martie 2001

„... numai calea suferinței duce nemijlocit
către fericirea de a fi om“

– Panait Istrati –

Prieten, drag prieten...

Adeseori mă-ntrebam dacă nu cumva iarna şi-a uitat misia de a mă troieni cu nămeții ei, de-a mă readuce la condiția inițială. În tot acest răstimp, de la bucuria primirii unui semn de la tine, până acum în momentul „facerii“ prezentei epistole salvatoare, vagi ninsori mi-au acoperit sufletul secătuit. Singura salvare a acestui neajuns este, încă, foarte via amintire a munților îmbrățişați câteva ore, în urmă cu câțiva ani, când mi-am oferit de ziua mea, un peisaj de basm.

O amintire! – este unul dintre foarte puținele „bucurii“ în care mai pot evada din când în când. Poate, vei înțelege cândva de ce îi invidiez atât de mult condiția de vajnic călător, iubite prieten.

Spre deosebire de tine, care te laşi dominat de zădărnicia existențială, eu ignor cu desăvârşire tot griul din jur şi din mine, şi trăiesc în lumea mea visând (iar şi iar!)... zăpezile de-acum un veac!

Se impune să-mi fac mea culpa: n-am făcut nimic util încât să anticipez o atare „cădere în inutilitate“; ba, dimpotrivă am lăsat prea mult să se prăfuiască legătura şi aşa extrem de fragilă dintre noi. (Nimic nu mă revoltă mai mult decât relativitatea lucrurilor!) Şi totuşi, dă-mi voie să afirm cu toată sinceritatea, că în fiecare zi – din 1997 începând! – te-am simțit cel mai aproape de sufletul meu. Şi nu mi se pare a fi foarte puțin, deloc. Permite-mi să te introduc în

atmosferă: mă aflu în dormitorul meu unde e puțin cam rece, iar fundalul sonor este asigurat de Festivalul de la San Remo, în acest moment cântă Ennya, cea pe care o ador de multă vreme, întotdeauna într-un mod de excepție…

Nu crezi, Mihai, că este cu adevărat extraordinară această instituție numită PRIETENIE, care durează de veacuri bune, în ciuda faptului că nu este statuată de niciun document, de nicio lege? Dă-mi voie să mulțumesc Bunului Dumnezeu, de astă dată de două ori: în primul rând că mi-a dat prilejul de a trăi, bucurându-mă de acest privilegiu, iar apoi, pentru simplul motiv că mi-a dat şansa de a te întâlni. Nu-ți dau voie să minimalizezi acest fapt; cu siguranță pot afirma că aş fi fost mult mai sărăcită, dacă n-am fi reuşit să ne deschidem sufletele unul altuia, să comunicăm.

S-au întâmplat toate acestea pentru că împreună am reuşit să acordăm dialogul nostru unde afinitățile, preocupările şi neîmplinirile noastre au pătruns pe acelaşi drum, pas cu pas. Ştiu bine că mi-ai simțit deznădejdea şi neîncrederea chiar şi atunci când nu am formulat-o în termeni foarte clari, dar ai ştiut că se impune să-mi fi aproape. Pentru asta, îți mulțumesc şi te sărut!

Îți mulțumesc că exişti… puțin… şi pentru mine! (Da, aceeaşi afirmație, sinceră, de odinioară).

Chiar nu poți accepta că acest fapt înseamnă extrem de mult pentru mine?

Încearcă!

Într-un alt plan, mă străduiesc să acopăr cealaltă parte a golului migrând cu lecturile prin mai multe domenii. Locul central în momentul de față ocupându-l cunoaşterea de sine. Astfel, lecturile din domeniul psihologiei au devenit prioritate; teoria lui Eric Berne privind „Analiza Tranzacțională" m-a revoluționat pur şi simplu; de altfel, în vara trecută mi-am măsurat puterile concurând alături de tânăra generație, la admitere la psihologie. S-au dovedit a fi mai isteți, dar asta nu înseamnă nici pe departe că am renunțat vreo clipă la idee. Lista cărților studiate(!) fiind foarte lungă, mă obligă să-ți recomand alături de cea mai sus menționată, altele două ce mi se par a fi indispensabile:

1. Ştefan Pruteanu – „Manual de comunicare şi negociere în afaceri“, ed. Polirom…
2. Paul D. Tieger – „Descoperirea propriei personalități“, ed. Teora...

....

... ![Şi totuşi! Nu-i decât „o stație“
O simplă stație]

…
În fond, chiar să ştii că te apreciez cu neliniştile tale, cu tot. Şi nici nu mi-ai fi plăcut de ai fi fost altfel!
Final!

… un pas
Spre-nceputuri!
« „Cine ghiceşte ce plantă e asta
să scrie pe bilet.“
Au apărut teancuri de scrisori: e pelin, crin,
lemn câinesc, oțetar, carpen, scai, soc,
în fine, toate posibilitățile din Etnobotanica –
doar câțiva au scris: „La intrare e Roza“
Pe aceştia i-am lăsat în casă.
De altfel, am ştiut dintotdeauna
cine va răspunde astfel.“»

– Grete Tartler – „O iarbă necunoscută“ –

… plagiind:
– „E FRASIN DE PENSYILVANIA!“
– „Bine-ai venit!“ – e chiar destul loc în inima mea.

două baloane de săpun
se unesc şi dispar amândouă –
un lotus înfloreşte
(anonim)

Iată câteva dintre titlurile care sigur şi pe tine te interesează:
1. Gitanjali – jertfa lirică – R. Tagore, ed. Polirom
2. Portrete şi amintiri – I. G. Duca, ed. Humanitas
3. Viața lui Carol al II-lea – Gh. Bodea
4. Dictatul de la Viena – M. Manoilescu
5. România în cel de-al doilea război mondial – D. Giurăscu
6. Adevărul despre mareşalul Antonescu – Gh. Magherescu
7. Panteon regăsit – I. Adam
8. Viețile marilor compozitori – H. Schonberg
9. 100 de personalități ale secolului – scriitori
10. idem − politicieni
11. Comentarii asupra vieții – Krischnamurtti, ed. Herald (poemele de mai jos sunt inspirate din această scriere):

umbre alungite împart
pajiştea însorită – din când în când
un fluierat scurt

cu picioarele reci
voi adormi târziu
cu gândul la tine
printre paşi grăbiți
vânzătorul de fluiere
vorbind despre timp

soarele dimineții
prin fereastra deschisă –
deodată cântecul coasei

ploaia pe sfârşite –
zgomotoşi ieşim din supermarket
doar cu ceaiul afrodiziac

Mihai,

Îți restitui „Poemele“ lui Tagore alăturând mii de mulțumiri.
De asemenea, cutez a-ți trimite „Privirea lui Orfeu“ în speranța că acea „goană inutilă“ va fi puțin atenuată sub privirea lui.
Sper ca primăvara aceasta să reuşească întru-câtva să te ajute în a te regăsi.
De nu, spune-mi ce am de făcut?
Te îmbrățişează ca niciodată,

Ivy

PS: „Condiția inițială“: m-am născut pe-un vifor cumplit!
„Deunăzi, citind memoriile lui I. G. Duca am descoperit un eseu de o exemplară finețe numit «Mâinile»: Mi-am amintit atunci de ziua-n care mâinile noastre marcau începutul“ − 22.09.96!
Astăzi eu nu-ți ştiu mâinile!...

Ivy

Ce părere ai, aşadar, de începerea unui nou renku?
Cum am mai spus, îți las „mână liberă“ pentru structură şi pentru hokku.
Cu drag,
Ivy

🖂: 100. *Sovata, 22 mărțişor 2001*

„Omul nu are prieten mai bun, ori duşman mai rău decât pe sine însuşi“ (Lubok)

Ivyşor,

Prietenie – un cuvânt a cărui semnificație îmi este indiferentă, rece, nulă, searbădă…

Da...

Nu-mi aduc aminte să fi avut vreodată cunoscuți, apropiați pe care să îi pot include în această categorie.

Exceptând zorii copilăriei mele, când liber şi neştiutor – în ale relelor, perfidiilor şi meschinăriilor omeneşti – mă zbenguiam cu câțiva copii vecini, veseli şi fericiți, de dimineața şi până seara târziu, pe dealurile năpădite de un verde crud, cu pomi înfloriți şi iarba fragedă, înrourată a livezilor împestrițate cu flori de bănuței şi păpădii; în aer: zbor de fluturi multicolori, cu nuanțe mai acătării decât cele ale florilor, albine şi bondari… cărăbuşi, după care alergam cu mături, din amurg şi până noaptea târziu…

Da, pe vremea aceea aveam, cu siguranță, şi prieteni!...

Îmi aduc aminte de seninele dimineți înfierbântate când cu nişte undițe improvizate, având cârlige din ace cu gămălie oțelite în foc, îmbrăcate în momeli îmbietoare, închise în cutii de chibrituri, ademeneam crapi, scobari, mrene, plătici (… parcă simt şi-acum, în mâini, zbaterea bietelor capturi speriate!...) pe care îi scoteam din apa cristalină, nepoluată, pe-atunci, a Târnavei - Mici.

… Ei bine, poate în acele zile, din acele vremuri, da – am avut totuşi, şi prieteni: dezinteresați, apropiați, devotați, cu care ne împărțeam cartofii copți pe dealul copilăriei, poamele verzi ale livezilor şi peştii capturați cu mare îndemânare de unii dintre noi, cu deosebire cei doi Ştefani: Precup şi Poloțca, lumina şi bucuria apusei mele copilării, amândoi plecați atât de timpuriu în lumea de dincolo...

Dar acele vremuri au apus, timpul a trecut, sau, poate, n-a trecut… am trecut doar noi: fericiți copii de odinioară; ne-am schimbat, noi cei care am mai rămas... puțin... şi ne-am schimbat nu tocmai în bine!

Da, cu certitudine, noi ne-am schimbat, timpul nu – poate doar vremurile…

Apuse vremuri, copiii de-atunci devenind tați, mai apoi bunici.

… Târnava curge mohorâtă, anemică, timidă parcă, frunzişul bătrânelor sălcii şi plopi de pe mal, de ani mulți nu mai freamătă la adierea vânturilor văratice, nu se mai oglindesc cu trunchiurile lor scorburoase în apele reci, sumbre, ale râului.

Siluetele lor zvelte au dispărut împreună cu verile toropitoare, laolaltă cu multele speranțe rămase în fașă, duse de apa pe-al cărei mal un om… cu o vârstă incertă… se plimbă căutând: plopi, sălcii şi… prieteni(!) de odinioară.

PS: La provocarea ta: Mi-hai!...hai… hai… hai… ha… a… a… i!, o întrebare (se impune!): de ce nu… Ivy… vy… vy… vyy?

M.

🖂: 101. *Feteşti, 27 martie 2001*
(desigur, pe malu' Borcei!...)

Un posibil răspuns
la zbuciumul existențialist:
– Mâncătorul de săbii –

Înghit trecerea timpului
cu-nverşunarea cu care
el înghite săbii lucii…
Printre două gratii
– întotdeauna aceleaşi! –
privesc existența unei frunze
până devine foşnet.
Te strig printre doi stropi de ploaie
şi uit să cobor de la „Do de sus"…
Mă aşez liniştită
la Masa Tăcerii
şi aştept
ultimul tren
cu care, ştiu,
vei veni…

(annaolympia)
… Mi-hai!...hai!...hai… hai!...ha… a… a… i!...

... Ascultă! Ascultă cu atenție orice foşnet... e, poate, trena rochiei a cărei mireasă n-am apucat să fiu... Ivy.

Mihai,

Se pare că trebuie să reînvățăm acea dăruire dezinteresată, unică şi inconfundabilă, în primul rând pentru a ne contura sensul (SENSUL!) atât de necesar nouă înşine.

Pe foarte curând...

Ivy, cu prietenie.

🖂: 102. *Feteşti, undeva pe malu' Borcei,*
28 martie 2001 – o zi umedă şi
rece, în care, în care bătrânul cireş de la
poartă dă să-nflorească, probabil, pentru ultima oară...

„Marea prietenie e fără îndoială tot aşa de
puțin obişnuită ca şi marea dragoste." – Al.
Paleologu

„Eşti mare şi puternic prin ceea ce poți dărui
altora, nu prin ceea ce poți lua de la ei." – Ernest
Bernea

Mihai,

Mărturisesc sincer că m-au bucurat nespus rândurile semnate de tine, cu toate că, se pare, ți-a dat ceva mai mult de analizat tema în discuție.

Prefer să mai zăbovim un timp asupra faptelor... Astfel, la rândul meu recunosc, nu m-am bucurat, încă, de acea prietenie extraordinară, unică, în ciuda disponibilităților mele.

Toate legăturile – mai fragede ori mai târzii – s-au redus la simple a-miciții ce nu au reuşit să treacă proba timpului.

Şi, nu cred să fim singurii vinovați de aceste neîmpliniri.

Cu toate acestea, continui să rămân fascinată de această relație cu totul deosebită şi sper că într-o zi voi părăsi planul ideatic.

... cât priveşte „marea dragoste, " au fost momente(!) în care am crezut că am întâlnit-o dar, s-a dovedit că m-am înşelat amarnic. Atingând acest punct, dă-mi voie să-mi exprim o mare nedumerire, ce mă preocupă de multă vreme, în privința ta: din scrisul tău răzbate adeseori o traumă provenită de ruptura de un om, foarte drag ce se materializează în acea zădărnicie existențială, care riscă să devină dominantă. Ajută-mă să-nțeleg, de ce toate astea?

... În curând voi revedea munții! este o întâlnire specială, dorită de foarte multă vreme, pe care o percep ca pe o întâlnire cu tine... În 11/12 aprilie voi profita de drumul ce-l voi face alături de fiica mea, la Breaza, lângă Câmpina, – în vederea susținerii probelor de admitere la Colegiul militar – timp în care voi „gusta" munții, aşa cum numai eu ştiu!

Mă bucură mult o asemenea perspectivă!...

Într-o altă odine de idei, mi-a fost dat să descopăr în rafturile unei librării din Tomis... „Vocile muntelui" semnată de dl. Ion Codrescu.

Pentru câteva zile, am fost „plasată" într-o altă lume, cu totul alta decât cea, pe care o trăiesc zi de zi.

Nu s-a dezmințit nici de astă dată, reuşind să surprindă momente deosebite şi să le redea cu foarte multă finețe.

Dintre toate, am desprins „Nocturna" şi am plasat-o, firesc, printre capodopere... Mi-am amintit totodată cum „Corabia..." mea zace în derivă, aşteptând... vânturi mai bune.

Şi, totuşi... Nu ți-aş fi scris toate acestea de nu te-aş fi simțit... prietenul meu!

Te îmbrățişează,
Ivyanna

🖂: 103. *Septembrie, 2001*

... gândul bun
şi un cer fără egal,
în amintirea unei

prietenii
şi a zilelor mai bune!

La mulți ani, Mihai!
Ivy

🖂**: 104.** *Sovata, la finele unui trist brumar…*

Ivy,

Chiar dacă schimbul nostru epistolar s-a rărit considerabil, găsesc că este posibilă o ...revigorare a acestuia, astfel încât să putem da, un nou ritm transferului nostru de trăiri, de opinii.

Personal, consider că în cazul meu este o pierdere semnificativă absența răvaşelor tale sensibile, tandre, lirice.

Doresc, aşadar, reînnodarea corespondenței cu tine, fără aceasta traiul meu spiritual fiind vădit sărăcit, şubrezit.

Mihai

PS: Mulțumiri, îndeosebi, pentru scrisoarea aniversară!
M.

🖂**: 105.** *Sovata, 05 brumar, 2001*

Ivyşor,

Nu-ți scriu, nu-mi scrii…

Mi se pare corect, deşi – ți-am mai spus asta – am nevoie de comunicarea cu tine, de lirismul inconfundabil al scrisorilor tale; prin urmare, scrie-mi, te rog, scrie-mi!...

(Cu dragostea cum stai?).

Mihail

🖂: 106. *Feteşti, undeva pe malu' Borcei: 20.12.2001*

miros de cetină…
şi gândul meu zboară
la un prieten drag

„Dau de veste că inima mi-e plină de iubire, că sufletul întreg mi-e plin de dor, că pasărea ce zboară mi-e vecină şi gândul meu la tine călător…"

Toate urările mele de bine, în prag de sărbători, alături de toți ai tăi cei dragi!

Să ai un an deosebit!

Ivy

🖂: 107. *Sovata, 04 ghenar, 2002*

... o iarnă picată dintr-o carte de poveşti!

Ivyşor,

Aici, în munții mei, a nins taman ca-n copilăria-mi de mult apusă; nămeții ajung până sub fereastră, arborii stau într-o încremenire albă; e o linişte absolută, imensă, înmărmurită, copleşitoare…

Au revenit, iată, zăpezile de altădată!

Dar vremurile?!...

Mihai

P.S.: Sănătate, bună dispoziție şi multă dragoste!

🖂: 108. *(Ilustrată) Feteşti, 23.05.2002*

La ore târzii,
dorul de prieteni,
poartă nuanțe

de verde crud;
o uşă scârţâind
amintindu-mi că sunt…

P.S.: Salcâmii în floare pe malu'Borcei şi gândul meu cel bun pentru tine!

Ivy

✉: 109. *P.A.C. (Italia), 29.10.2004*

„Perché sognare una terra promessa?
La vera patria é nel nostro cuore"
– Dang Ming Dao –

(„De ce să cauţi Pământul Făgăduinţei?
Adevărata noastră patrie se află în inima noastră"

– Dang Ming Dao –)

„Sunt român şi, ca român, mă socot buricul pământului. Că dacă n-aş fi român, n-aş fi nimic. Nu mă pot imagina francez, englez sau german. Adică nu pot extrapola substanţa spiritului meu la alt neam. Sunt român prin vocaţie! Că altfel n-am cum să ies. Tot ce gândesc devine românesc"

– Petre Ţuţea –

Mihai, prieten drag,

Într-un târziu, încerc să aduc micul meu omagiu pe altarul amiciţiei. Ce pot afirma cu certitudine este că a fost realmente o deosebită plăcere să te aud, să tăifăsuim puţin, ca-n vremurile bune!...

Despre mine ce pot să să-ţi scriu? Încerc să rămân eu însămi chiar şi în acest mediu care-i atât de divers; trăiesc într-un sătuc ce concurează cu faimosul „Cartier al Primăverii" (ba chiar îl depăşeşte

net!), la 30 de minute de Florența. Este cu-adevărat copleşitor să păşeşti printre atâtea valori, dar întâlneşti destul de des şi reversul medaliei: mizeria umană!

Dacă ar fi să-mi fac propria-mi clasificare, aş trece pe piedestal statuia de bronz a lui Savonarola: Poarta Paradisului de la baptisteriul Domnului din F. (locul unde se botezau copiii) şi „Sclavii“ lui Michelangelo care m-au învățat că, realmente, în orice piatră este un suflet ce-aşteaptă să fie scos la lumină! Dar, stai liniştit că nu am văzut decât o parte din capodoperele din preajma mea. Da…

Trebuie să recunosc că mă simt mângâiată de soartă, „primo“: pentru că am lucrat şaptesprezece ani într-o librărie, ceea ce mi-a asigurat constant o informație promptă, şi...„secundo“: faptul că l-am cunoscut pe soțul meu care este un om deosebit, şi că, urmându-l, am avut prilejul de-a vedea lucruri la care, sincer, nu aveam curajul de a gândi, iar mai apoi, am avut şansa de a mă măsura şi cu alții, iar mai presus de orice, îmi pot permite să visez şi chiar să-mi realizez visele, cu efort, dar cu certitudinea că le voi putea înfăptui.

Dar, atenție! Nu-ți imagina că totul este roz; am avut perioade în care am lucrat 10-12 ore pe zi după care singurul vis era cel de a sta relaxată măcar o oră – una singură!

După cum ai văzut, am preferat să aleg drept suport pentru scrisoarea către tine, această coală cu antetul şcolii de care, personal, sunt tare mândră, fiind una din angajatele ei – un mai vechi vis al meu! – arătând „macaronarilor „… ha, ha, ha!...cine-i buricul pământului! (sic!) Mă pregătesc pentru profesiunea de „caunselor“, după teoriile lui Rogers, care în traducere liberă ar însemna un… mic psiholog. Se studiază în mod deosebit comunicarea, sub toate aspectele ei, foarte multe aplicații în cazuri – teme, date… – cu persoane aflate în dificultate, mai cu seamă se urmăreşte „lucrul“ personal asupra individului.

Toate acestea mă ajută să mă dezvolt eu însămi şi, pentru mine, asta înseamnă extrem de mult, fiindu-mi deosebit de utile aceste acumulări de cunoştințe.

(„Vreau să te regăsesc prin cărți…“ mi-ai spus şi-ți mulțumesc pentru asta! Allora: Prutianu, S.: „Antrenamentul abilităților de comunicare“, Berna, E.: „Analiza tranzacțională“, apoi: Dinu, M: „Comunicarea“ şi, deasupra tuturor… Țuțea – suma tuturora inteligențelor româneşti + N. Stănescu + Tagore + Osho + E. Montale!).

... Bun! În toate peregrinările mele prin aceste imperii ce poartă numele de librării, la Florența, sute de metri pătrați cu/de cărți, sute de metri cubi! Am tot căutat pe-aici prezențe româneşti: la loc de frunte se află Eliade, cu peste cincizeci de titluri traduse şi, mai apoi, Cioran, Arghezi, Istrati şi Mircea Cărtărescu.

L-am găsit şi pe N. Stănescu, într-o traducere superbă! Toți amicii mei care au făcut cunoştință cu poezia lui i-au recunoscut… extraordinarul, geniul!

Dacă este cu-adevărat ceva care m-a contrariat, este Paul Celan pe care l-am descoperit în nenumărate antologii sau programe-spectacol, iar după câte ştiu în țară nu se aminteşte nimic despre el(!). Mi se pare cel puțin nedrept, dar faptul este cât se poate de autentic românesc…

Mihail, îți spuneam că prefer comunicarea „modernă“, pe fir optic, atât pentru faptul este foarte rapidă modalitatea, cât şi pentru că este mult mai… intimă! Încearcă: este foarte simplu! Amica ta s-ar bucura nespus să utilizezi următoarea adresă e-mail: (…).

Şi, pentru ca toate lucrurile să capete „substanță“, copila mea dragă, care m-a rugat în mod expres să-ți comunic că te consideră un om fericit pentru meseria pe care o practici, s-ar bucura mult dacă ai fi în măsură – şi mai mult, dacă vei putea aplica „d'a vero!“ – să-i trimiți ceva... ceaiuri de pădure.

Îți trimit adresa şi nr. meu de telefon de aici, din Poggio a Caiano…

M-ar bucura enorm orice veste, orice semn venit din parte-ți. Până atunci, îți mulțumesc că exişti, puțin, şi pentru mine!

Cu aleasă prietenie,
Ivy

*🖂: **110.*** *Decembrie, 2004 – Veneția.*

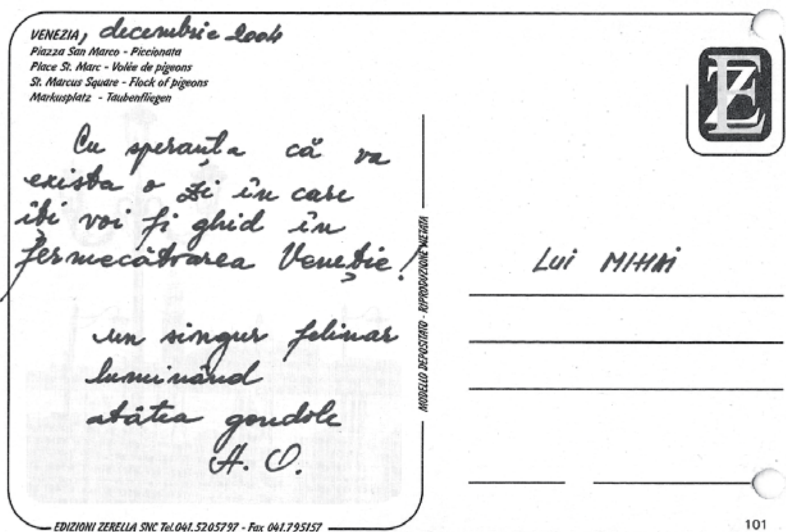
(Ilustrată)

Lui Mihai,

Cu speranța că există o zi în care îți voi fi ghid în fermecătoarea Veneție!

un singur felinar
luminând
atâtea gondole

A.O

VENEZIA, decembrie 2004
Piazza San Marco - Piccionata
Place St. Marc - Volée de pigeons
St. Marcus Square - Flock of pigeons
Markusplatz - Taubenfliegen

Cu speranța că va
exista o zi în care
îți voi fi ghid în
fermecătoarea Veneție!

un singur felinar
luminând
atâtea gondole
A.O.

MODELLO DEPOSITATO - RIPRODUZIONE VIETATA

Lui MIHAI

EDIZIONI ZERELLA SNC Tel.041.5205797 - Fax 041.795157

101

🖂: 111. *Sfârşit de decembrie, 2004*
(...după convorbirea telefonică.)

Ivyşor,

Ei, da... mai sunt şi trist!

– Şi ce e rău în asta?! Încerc să mă bucur şi de amărăciuni!...

O umbră îmi pare o viață neîmbibată de tristeți; în schimb, adâncă, profundă, precum noaptea cea întunecată, e viața înfiorată de întristare.

...Pentru a-mi mai ilumina traiul, am început să-mi culc la pământ pădurea toată a dorințelor mele.

Din când în când, mai şi scriu: primăvara – pe pulberea de pe aripile fluturilor, vara – pe nisip şi pe ape; toamna – pe frunze şi pe nouri; apoi, iarna – pe omătul imaculat şi rece.
Pe urmă, pur şi simplu stau în tăcere – nimic nu fac!...

...Iarna vine, fulgii plutesc ca nişte minusculi fluturi albi, ori ca nişte frunzulițe albe cu pețiolul uitat pe nevăzuții arbori ai înaltelor livezi albastre aflate dincolo de norii plumburii.

...Printre doi nori pufoşi, o rază de soare ca o mângâiere!

M.

Sfârșit de decembrie, 2004
(... după convorbirea telefonică)

Îngeraș,

Ei, da... mai sunt și trist!
– Și ce e rău în asta?! Încerc să mă bucur și de amărăciuni!...
În umbră îmi pare o viață neîmbibată de tristeți; în schimb, adâncă, profundă-i, precum noaptea cea întunecată, e viața înflorată de întristare.
... Pentru a-mi mai ilumina traiul, am început să-mi culc la pământ pădurea toată a cuvintelor mele.
Din când în când, mai și scriu: primăvara – pe pulberea de pe aripile fluturilor, vara – pe nisip și pe ape; toamna – pe frunze și pe nori; apoi, iarna – pe omătul imaculat și rece.
Pe urmă, pur și simplu stau în tăcere – nimic nu fac!...
... Iarna vine, fulgii plutesc ca niște minusculi fluturi albi, ori ca niște frunzulițe albe cu pețiolul uitat pe nevăzuții copaci ai înaltelor livezi albastre aflate dincolo de norii plumburii.

... Printre doi nori pufoși, o rază de soare ca o mângâiere!

M.

🖂: **112.*(e-mail)*** *Sovata, 16 făurar 2013*

Dragă Yvyşor,

De când te-am cunoscut, prin intermediul schimbului nostru epistolar, am mizat pe bunul tău gust şi pe sensibilitatea ta...

Momentul înfiripării corespondenţei noastre a constituit, pentru mine, o sărbătoare, faptul acesta venind ca o binefacere pentru sufletul meu văduvit de lipsa de comunicare în limba mea maternă: limba română.

...Căci, poate nu ştii, deşi român fiind, în mediul în care m-am ivit...Yvy!...şi, mai apoi, mi-a fost dat a vieţui, eu am vorbit, şi vorbesc doar limba...maghiară!

Aşa încât, orice prilej de a-mi rosti şi de a-mi scrie gândurile în limba sufletului meu este un moment de superbă sărbătoare şi fericire, precum şi de firească trebuinţă spirituală.

...Plămădirea acelor scrisori: candide, lirice, cu o vădită tentă literară, în virtutea menirii acestora – crearea unui renku, împreună cu tine – a însemnat pentru mine un refugiu dintr-o lume reală, deloc plăcută mie, într-o altă trăire: mirifică, mult râvnită şi plăcută fiinţei mele.

Realmente, am savurat fiecare scrisoare a ta, vizitele mele la poştă – la „căsuţa poştală nr. 6!“ – pentru aflarea răvaşului mult aşteptat, în locul ştiut; încet-încet, toate acestea au devenit pentru mine adevărate evenimente spirituale în traiul meu întrucâtva fad, sărac în fapte îmbucurătoare sufletului.

Corespondenţa noastră avea un... cod(!), o nuanţă, ca o adiere, numai de noi ştiută – de fapt, mai mult simţită! – pe care niciodată, nici tu, nici eu nu am numit-o, nu am exprimat-o, însă am trăit-o intens: şi eu, şi tu, sunt convins.

Şi, fiindcă aceste trăirii au fost refulate, iată, peste paisprezece ani, atunci recenta noastră răbufnire – pe care nu o pot pricepe – n-a fost ea, oare, ca o inevitabilă defulare a unor instincte reprimate atâta amar de vreme?....

Cu siguranţă, nişte sentimente gingaşe, senzitive şi senzuale, ţinute sub obroc, în „seifurile“ zăvorâte ale sufletelor noastre, atâta

amar de vreme, „din dulci licori“, ce au fost, au devenit, cu timpul, „fatidice otrăvuri“!...

Desigur, noi doi trebuia să ne întâlnim aievea, adesea, fie şi pentru a putea realiza un echilibru firav şi firesc al trăirilor noastre sentimentale.

Acest lucru îmi este, acum, mai evident ca niciodată.

Tu ce părere ai, Yvy – oare aceste răvaşe nu ar merita să-şi aibă locul într-o carte?

Aştept opinia ta...

Îți sărut mâna,

Mihai

🖂: 113.(e-mail) *02 mărțişor, 2013, Lucca (Italia)*

...

...Fără a exalta în vreun mod sentimente prea nostalgice, îmi exprim sincer speranța că această publicare a epistolarului nostru poetic, chiar dacă va fi privită cu ochi malițioşi de către unii dintre cititori sau probabil de către unii din mai vechii prieteni întru Haiku, ce vor considera că „ne-am grăbit“ cumva, va fi cu siguranță apreciat de alții, tocmai datorită faptului că într-o lume digitală şi digitalizată a scrie cuiva o scrisoare a devenit o lucrare rară, prețioasă si „demodată“...

Lumea se grăbeşte. Este într-o asiduă competiție cu Timpul!... Acesta este motivul pentru care mi-am argumentat, în primul rând mie, hotărârea de a face public schimbul nostru de misive cu iz poetic. Poate că, mult mai mulți sunt astăzi cei care se încumetă să escaladeze chiar şi Everestul, decât cei care găsesc răgazul necesar să îşi exprime gândurile pe coala de hârtie, dând formă, culoare şi, uneori, parfum, gândurilor...

Recitind scrisorile noastre, Mihai, dintr-o singură suflare, după mulți, mulți ani, am rămas eu însămi surprinsă de acea doză măsurată

de echilibru care răzbate dincolo de rândurile scrise, practic în tot ceea ce hârtia a păstrat ca mărturisire şi care, vorba unui anonim din lumea virtuală a Facebook-ului, îmi întăreşte convingerea că în viața asta searbădă şi uneori prea dureroasă, soseşte momentul acela unic când, ne putem striga prietenii cu... LITERE MARI!

Sărbătoarea, ea... Sărbătoarea Noastră... este mult prea mare şi mult prea profundă, şi depăşeşte cu mult prea mult limitele noastre de pământeni transformându-ne, de astă dată, în... Sărbătoriți!

Prefer să întrerup şirul gândurilor continuând actul de aşteptare care va fi răsplătit întrucâtva de criticile şi/sau aprecierile unor voci mult mai obiective şi competente, dată fiind surpriza pe care le-o prilejuim. Mai mult tu!...

Mulțumesc din suflet pentru toate – absolut toate! – emoțiile pe care mi le-ai dăruit din vremea „Frasinului de Pennsylvania" şi până în prezent; şi, deoarece am învățat că se poate şi aşa... TE STRIG CU LITERE MARI: PRIETEN DRAG!...

Cu mult bine în viață şi în suflet,
Ivy

Notă

*„Despuind", după treisprezece ani, scrisorile cuprinzând poemele alcătuitoare ale renku-ului nostru şi alăturându-le în ordine, rezultă o poezie înlănţuită compusă din 36 de strofe – în limbajul liricii nipone am făptuit, aşadar, un**: ryogin-kasen-renku…***

Ulterior, prin telefon, am convenit deopotrivă să-i dăm acestui poem titlul: „Dincolo de râu".

Deoarece Yvy a părăsit ţara prin anul 2002, plecând definitiv în Italia, renku-ul nostru a rămas, mai bine de un deceniu, împrăştiat, neînchegat, în aceste scrisori uitate, prăfuite.

Ce-i drept, mai puţin uitate au fost tristihurile mele, deoarece în decursul anilor am extras cea mai mare parte a terţinelor, de mine ticluite, din „trupul" renku-ului, publicându-le sub formă de haiku-uri în diverse volume ulterioare, confirmând şi prin acest fapt dictonul conform căruia „… haiku-ul este ceea ce rămâne în cenuşă după ce ai aruncat în foc renku-ul; acesta, haiku-ul, fiind tristihul care nu arde, este poemul care rezistă!"

Este de menţionat faptul că aceste strofe apar înlănţuite sub formă de renku pentru prima dată aici şi acum…

Repar, în felul acesta, „sacrilegiul", cu acordul lui Yvy, aducând strofele înapoi la matcă. Replămădesc astfel poemul pentru care, în fapt, au fost concepute aceste stihuri „ambalate" în răvaşele de mai sus.

Yvy (A-O.S.) ***Mihail Bica***

Dincolo de râu

(ryogin kasen renku-
36 de poeme legate, doi autori)

departe în zări –
de după nori apare
creasta muntelui./ ***Y***.

în cuibul părăsit
*o frunză înghețată./****M.***

doar clepsidra
şi zgomotul cheii
*trezindu-l brusc./****Y.***

între rafale de vânt
*susurul izvorului./****M.***

prin geamul ciobit
luna înjumătățită
*luminându-i fața./****Y***.

el îi oferă ei
*o singură viorea./****M.***

şirul de furnici
ocoleşte pantoful stâng
*chiar la ora amiezii./****Y***.

din fagul în cădere
*țâşneşte jderul./****M.***

continuând drumul
îşi acoperă fața
*cu palmele./**Y.***

pe o bancă din parc
*uitate trei lalele./**M.***

tunet în noapte –
o clipă a simțit
*căldura trupului./**Y.***

peste îmbrățişarea lor
*petale de cireş./**M.***

până în zori
în jurul lacului –
*sandale-ntr-un ciot./**Y.***

pană de curent –
*luna luminează veioza./**M.***

un chiot prelung –
barba bunicului
*acoperindu-i fața./**Y.***

cineva bate coasa –
*brânduşe în otavă./**M.***

potrivind şaua
priveşte îndelung
*spre tufănele./**Y.***

boncănitul cerbului –
*zâmbetul ei discret./**M.***

dintr-o carte
cade o floare presată –
*lectură întreruptă./**M.***

peste câmpuri răsună
*glasul lui Yorik./**Y.***

după vifor –
omul de zăpadă
*în straie noi./**M.***

urmele paşilor
*se opresc în dreptul său./**Y.***

pe raza de lumină
particule de praf
*urcă şi coboară./**M.***

într-un colț ascuns
*masca unui clovn./**Y.***

mângâindu-i obrajii
o stea căzătoare
*alunecă-n mare./**M.***

deodată pescăruşii
*îşi iau zborul doi câte doi./**Y.***

cântecul cucului
tot mai departe –
*dintr-o dată ploaia./**M.***

ajuns în zăvoi
*îşi umflă nările şi nechează scurt./**Y.***

livada-nflorită –
lumina lunii întârzie
*pe mărul uscat./***M.**

dincolo de râu
*ceața se ridică treptat./***Y.**

o adiere
cu stropi mari de ploaie –
*soarele tot mai voalat./***M.**

din mulțime s-au desprins
*pletele blonde./***Y.**

singur –
fumul țigării
*alungă şi țânțarii./***M.**

prin mulțime îi face semn
*cu o gutuie./***Y.**

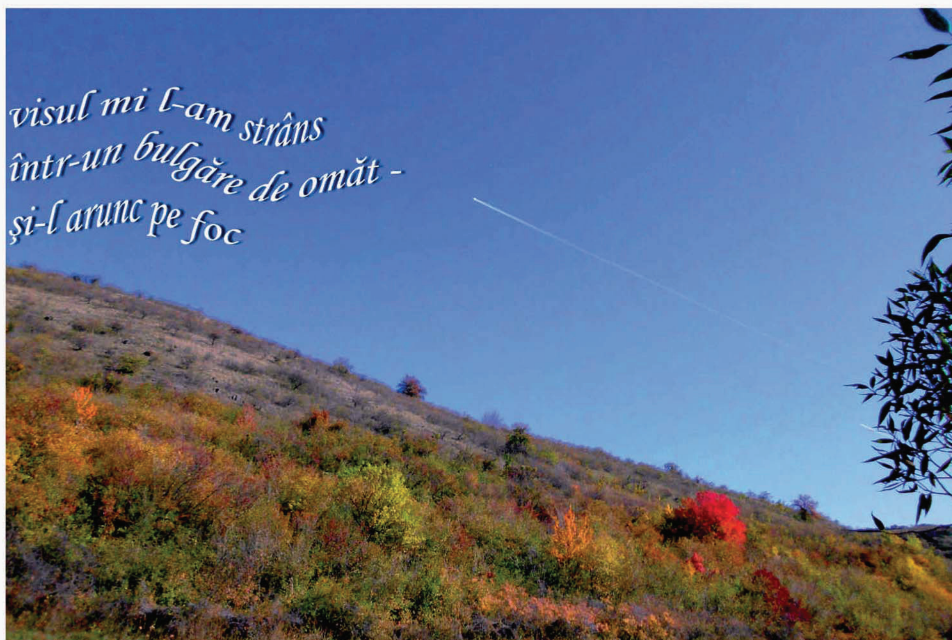
Cuprins

…… …

… …

… …

Editura NAPOCA STAR

„...Aceste micropoeme sunt minunate, perfecte şi ele nu s-au creat singure – acestea reprezintă omul, poetul care poartă în el povara unei sensibilităţi de excepţie. E nespus de greu să scrii astfel de poezii încătuşat fiind de o formă fixă, trebuind să-ţi alegi, matematic vorbind, cuvintele potrivite sentimentelor de transpus pe hârtie, trăiri care să poată fi percepute de cititor în aşa fel încât în sufletul acestuia să se işte «furtuna»! Şi totul doar în aproximativ 17 silabe: microcosmosul îmbrăţişat armonios de macrocosmos apoi, toate acestea, cuprinse într-o singură inimă de om. Ele nu pot avea titlu pentru că nu pot purta nume care să le definească în vreun fel; dar dacă totuşi ar fi să poarte unul, eu i-aş da numele de: «Vara îngerului fără aripi»…

Sunt minunate! Cu cât mai mult le recitesc cu atât mai multe valenţe descopăr. Emoţia şi şocul primei lecturi reverberează gânduri, gânduri… fără semne de punctuaţie, majuscule sau titlu!"

Prof. C.M.

ISBN 978-973-647-959-5